

การแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน: การศึกษาทาง
สัตวศาสตร์สังคม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VARIATION OF (k^h) IN BAN FAI MUN, TAMBON PA KHA, AMPHOE THA WANG PHA,
CHANGWAT NAN: A SOCIOPHONETIC STUDY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics
Department of Linguistics
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2018
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน: การศึกษาทางสัทศาสตร์สังคม
โดย	น.ส.ฤทัยรัตน์ คุณธนะ
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.ภาวดี สายสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.ศุจินัฐ จิตวิริยนนท์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.กึ่งกาญจนา เทพกาญจนา)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.ภาวดี สายสุวรรณ)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ดร.ศุจินัฐ จิตวิริยนนท์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด อินทจามรรักษ์)	

ฤทัยรัตน์ คุณธนะ : การแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลปาคา อำเภотаวังผา
จังหวัดน่าน: การศึกษาทางสัทศาสตร์สังคม. (VARIATION OF (k^h) IN BAN FAI MUN,
TAMBON PA KHA, AMPHOE THA WANG PHA, CHANGWAT NAN: A
SOCIOPHONETIC STUDY) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ดร.ภาวดี สายสุวรรณ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.
ศุภินันท์ จิตวิริยนนท์

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลปาคา อำเภотаวังผา
จังหวัดน่าน เก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษาจำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 3 รุ่นอายุ ได้แก่ ผู้พูดในรุ่นอายุมาก (อายุตั้งแต่ 60 ปี
ขึ้นไป) ผู้พูดวัยกลางคน (อายุระหว่าง 35-50 ปี) และผู้พูดในรุ่นอายุน้อย (อายุระหว่าง 10-25 ปี) รุ่นอายุละ 20 คน โดย
เก็บข้อมูลใน 2 วันงานสัปดาห์ ได้แก่ คำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ผู้วิจัยศึกษาการแปรทางกลศาสตร์ของ (k^h) ด้วยการ
วิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพันธ์จากการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม ซึ่งแสดงการแปรสัทลักษณะของเสียงพยัญชนะจาก
เสียงกักไต่ระดับถึงเสียงเสียดแทรก

ผลการศึกษาทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องพบว่า (k^h) ของผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำ
ที่สุด ซึ่งแสดงถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำหรือเสียงกัก ตามด้วยผู้พูดวัยกลางคนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่
ระหว่างรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ซึ่งแสดงถึงรูปแปรที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดใน
รุ่นอายุน้อย และผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มสูงที่สุด ซึ่งแสดงถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูง
อัตราส่วนค่าความเข้มของทั้งสามกลุ่มไม่ได้แบ่งเป็นรูปแบบที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจน แต่มีลักษณะไต่ระดับ ผู้พูดทั้ง
สามกลุ่มมีอัตราส่วนค่าความเข้มบางส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดทั้งสามกลุ่มไม่ได้เลือกใช้รูปแปรที่ต่างกัน
เสมอไป อย่างไรก็ตาม ช่วงพิสัยของอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวกว้างกว่าในคำพูดต่อเนื่อง การกระจายของ
อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงตั้งแต่ระดับเสียงกักไปถึงระดับที่มีการเสียดแทรกสูงมาก ในขณะที่การ
กระจายของอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงตั้งแต่ระดับเสียงกักไปถึงระดับที่มีเสียดแทรกปานกลาง
เท่านั้น ดังนั้น (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องจึงมีแนวโน้มไปทางเสียงกักหรือมีระดับความเสียดแทรกน้อยในทั้ง 3 รุ่นอายุมากกว่า
ในคำพูดเดี่ยว นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบการแปรภายในแต่ละรุ่นอายุ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอาชีพและการศึกษาของผู้
พูดโดยผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการแปรภายในกลุ่มมากที่สุด

สาขาวิชา ภาษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5880149122 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORD: Aged-based linguistic variation, Style, Phuan, Relative intensity

Ruthairat Khuntana : VARIATION OF (k^h) IN BAN FAI MUN, TAMBON PA KHA, AMPHOE THA WANG PHA, CHANGWAT NAN: A SOCIOPHONETIC STUDY. Advisor: Pavadee Saisuwan, Ph.D.
Co-advisor: Sujinat Jitwiriyanont, Ph.D.

This research aims to investigate the variation of (k^h) in Fai Moon village Phuan, Pakha sub-district, Thawangpha district, Nan province. The data was collected from 60 informants from 3 age groups (20 informants from each age group) – older age group (60 years and above), middle age group (35-50 years old) and younger age group (10-25 years old). The data was collected in 2 speech styles – citation forms and continuous speech. The acoustic variation of (k^h) was derived from the analysis of relative intensity inferred from the intensity ratio, quantifying the gradient phonetic realization of consonants ranging from plosives to fricatives.

The results reveal in monosyllabic words and continuous speech the lowest intensity ratio of (k^h) in the older age group indicating a low degree of friction, followed by the middle age group with the intensity ratio in-between old age group and young age group reflecting degree of friction in-between old age group and young age group. The highest intensity ratio of (k^h) is found in the young age group indicating a high degree of friction. The intensity ratios of the three age groups do not exhibit a clear-cut pattern but rather demonstrate the gradient of the variants as shown by the overlapping values of the intensity ratio. This shows that the speakers of different age groups do not always use a different variant. However, the intensity-ratio range of the test consonants in the citation is wider than in the continuous speech. The intensity ratio in the citation form ranges from plosive level to salient fricative quality, whereas the intensity ratio in the continuous speech ranges from plosive to moderate fricative quality. Therefore, (k^h) in the connected speech is realized as more plosive or with a small degree of friction in the three-age group than the counterpart in citation. In addition, the results illustrate the variation within an age group correlated with occupation and educational level. The greatest degree of variation is found in the older age group.

Field of Study: Linguistics

Student's Signature

Academic Year: 2018

Advisor's Signature

Co-advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ภาวดี สายสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ศุภินันท์ จิตวิริยนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณามาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองสำหรับการอบรมสั่งสอน คำแนะนำ และ คำปรึกษาต่าง ๆ ที่ให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด อีกทั้งยังสละเวลาในการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่และความอดทน อาจารย์คอยให้กำลังใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นและพยายามทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.ชมนาด อินทจามรรักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขและปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บอกภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล ตำบลปาคา อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม น้ำใจไมตรีและการต้อนรับอย่างอบอุ่นของผู้บอกภาษาทุก ๆ ท่าน

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่น้องภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสำหรับความช่วยเหลือ มิตรภาพที่ดี และกำลังใจที่ให้แก่กันเสมอมา

ขอขอบคุณคุณรัชชานนท์ เหมมันสำหรับการช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่และกำลังใจที่ให้แก่กันเสมอมา สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ของผู้วิจัยเป็นอย่างสูงที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด อีกทั้งยังคอยเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยทำสิ่งที่มุ่งมั่นจนสำเร็จ

ฤทัยรัตน์ คุณธนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	6
1.3 สมมติฐาน.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา.....	8
2.2 สัทศาสตร์สังคม (sociophonetics).....	15
2.3 ลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงพยัญชนะ.....	18
2.3.1. ลักษณะสัญญาณของแผ่นภาพคลื่นเสียง.....	18
2.3.2 ค่าความเข้มสัมพัทธ์.....	21
2.3.3 แอมพลิจูด (amplitude).....	23
2.3.4 ฐานกรณ์ในการออกเสียง (place of articulation).....	23

2.4 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดน่าน ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน.....	25
2.4.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดน่าน	25
2.4.2 ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน.....	27
2.4.3 ระบบเสียงในภาษาคำเมือง อิทธิพลและสถานการณ์ของภาษาคำเมืองในจังหวัดน่าน	29
2.5 คนพวนและภาษาพวน.....	32
2.5.1 คนพวน.....	32
2.5.2 ตระกูลภาษาของภาษาพวน.....	33
2.5.3 ระบบเสียงในภาษาพวน.....	35
2.5.4 การศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาพวน	36
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	39
3.1 สํารวจข้อมูลเบื้องต้นและเลือกจุดเก็บข้อมูล	39
3.2 ผู้บอกภาษา.....	40
3.3. รายการคำ.....	41
3.4 การเก็บข้อมูลและการบันทึกเสียง.....	42
3.4.1 การเก็บข้อมูลในคำพูดต่อเนื่อง	42
3.4.2 การเก็บข้อมูลในคำพูดเดี่ยว.....	42
3.4.3 การบันทึกเสียง.....	43
3.5 การจัดระเบียบข้อมูล.....	43
3.6 การวิเคราะห์และตีความข้อมูล	44
3.7 การนำเสนอผลการวิเคราะห์และตีความ	46
3.7.1 อัตราส่วนค่าความเข้ม	46
3.7.2 แผ่นภาพคลื่นเสียง.....	46
บทที่ 4 การแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุในคำพูดเดี่ยว.....	47
4.1 ภาพรวมของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยว.....	47

4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดรุ่นอายุมาก	52
4.3 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดวัยกลางคน	56
4.4 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดรุ่นอายุน้อย.....	60
4.5 สรุป	64
บทที่ 5 การแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุในคำพูดต่อเนื่อง	66
5.1 ภาพรวมของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่อง	66
5.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดรุ่นอายุมาก.....	71
5.3 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดวัยกลางคน.....	75
5.4 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดรุ่นอายุน้อย	78
5.5 สรุป	81
บทที่ 6 การแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุในวัจนลีลาที่แตกต่างกัน	83
6.1 การเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในวัจนลีลาที่ต่างกันของผู้พูดรุ่นอายุมาก ...	86
6.2 การเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในวัจนลีลาที่ต่างกันของผู้พูดวัยกลางคน ...	91
6.3 การเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในวัจนลีลาที่ต่างกันของผู้พูดรุ่นอายุน้อย ..	95
6.4 สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบการแปรของ (k^h) ตามวัจนลีลา	99
บทที่ 7 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	101
7.1 สรุปผล.....	101
7.2 อภิปรายผล	103
7.3 ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม.....	109
ประวัติผู้เขียน.....	117

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาคำเมืองถิ่นน่าน (Chotecheun, 1986; พิณรัตน์ อัคร วัฒนากุล, 2555).....	31
ตารางที่ 2.2 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาพวน	36
ตารางที่ 2.3 ระบบเสียงสระในภาษาพวน	36
ตารางที่ 3.1 รายการคำสำหรับบันทึกเสียงในคำพูดเดี่ยวในภาษาพวนจำนวน 20 คำ	41
ตารางที่ 3.2 รายการคำวงสำหรับบันทึกเสียงในคำพูดเดี่ยวในภาษาพวนจำนวน 10 คำ	42
ตารางที่ 4.1 ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและจำนวนผู้พูดในแต่ละ ช่วง	49
ตารางที่ 4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูด แต่ละคนในรุ่นอายุมาก.....	54
ตารางที่ 4.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูด แต่ละคนรุ่นวัยกลางคน	58
ตารางที่ 4.4 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูด แต่ละคนในรุ่นอายุน้อย	62
ตารางที่ 5.1 ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องและจำนวนผู้พูดในแต่ละ ช่วง	68
ตารางที่ 5.2 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้ พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก	73
ตารางที่ 5.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้ พูดแต่ละคนในวัยกลางคน	77
ตารางที่ 5.4 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้ พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย.....	80
ตารางที่ 6.1 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและ คำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก	87

ตารางที่ 6.2 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) อาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก 89

ตารางที่ 6.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน 92

ตารางที่ 6.4 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) อาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นวัยกลางคน 94

ตารางที่ 6.5 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย 96

ตารางที่ 6.6 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) อาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย 98

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงลักษณะสัญญาณพยัญชนะกักไม่ก้องพจนมในคำว่า [k ^h a:] (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2554: 18).....	19
ภาพที่ 2.2 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงลักษณะสัญญาณพยัญชนะกักเสียดแทรกในคำว่า [gokhxe] (Keith, 2012: 173).....	20
ภาพที่ 2.3 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงลักษณะสัญญาณพยัญชนะเสียดแทรกในคำว่า [ser baxo] (Carrasco, Hualde, & Simonet, 2012: 158).....	21
ภาพที่ 2.4 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงจุดการวัดค่าเพื่อคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มในวลีภาษาสเปน ‘una bata aba’ (Carrasco et al., 2012: 156).....	22
ภาพที่ 2.5 อวัยวะและขั้นตอนการออกเสียงเสียงกักหรือเสียงระเบิด (Foulkes, Scobbie, & Watt, 2010: 86).....	24
ภาพที่ 2.6 อวัยวะและขั้นตอนการออกเสียงเสียงกึ่งเสียดแทรก (Henning & Allard, 2011: 61)..	25
ภาพที่ 2.7 อวัยวะและขั้นตอนการออกเสียงเสียงเสียดแทรก (Bryan, Ian, & Donald, 2013: 179).....	25
ภาพที่ 2.8 แผนที่แสดงจังหวัดน่านและอาณาเขตติดต่อ (สำนักงานแรงงานจังหวัดน่าน, 2552).....	26
ภาพที่ 2.9 แผนที่แสดงอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดน่าน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 (พิษณุโลก), 2556).....	27
ภาพที่ 2.10 แผนที่แสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2550: 19).....	29
ภาพที่ 2.11 แผนภูมิภาษาไทยตะวันตกเฉียงใต้ (Chamberlain, 1972: 234).....	34
ภาพที่ 2.12 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาตระกูลไทสาขาตะวันตกเฉียงใต้ถิ่นต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์พัฒนาการของเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระ (J. M. Brown, 1965: 179).....	35
ภาพที่ 3.1 แผนที่แสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในตำบลปาคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2550: 12).....	39

ภาพที่ 3.2 แผนที่แสดงจุดเก็บข้อมูล หมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (สำนักงานจังหวัดน่าน, ม.ป.ป.-b: 157).....	40
ภาพที่ 3.3 ไฟล์เสียงคำพูดต่อเนื่องในโปรแกรม PRAAT	43
ภาพที่ 3.4 การแบ่งช่วงเสียงและกำกับเสียง (k ^h) ในคำพูดต่อเนื่องในโปรแกรม PRAAT	43
ภาพที่ 3.5 การแบ่งช่วงเสียงและกำกับเสียง (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวในโปรแกรม PRAAT.....	44
ภาพที่ 3.6 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงจุดการวัดค่าเพื่อคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มในคำว่า ‘ขา’ (khă:)	45
ภาพที่ 4.1 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ.....	47
ภาพที่ 4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนทั้ง 3 รุ่นอายุ	48
ภาพที่ 4.3 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O1 ในคำว่า ‘คอ’ (k ^h o:).....	50
ภาพที่ 4.4 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O16 ในคำว่า ‘คบ’ (k ^h óp)	50
ภาพที่ 4.5 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M15 ในคำว่า ‘ค้ำ’ (k ^h ǎ:).....	51
ภาพที่ 4.6 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O8 ในคำว่า ‘ขัด’ (k ^h ət).....	51
ภาพที่ 4.7 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด Y3 ในคำว่า ‘คา’ (k ^h a:).....	51
ภาพที่ 4.8 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด Y3 ในคำว่า ‘เข้า’ (k ^h ǎw)	52
ภาพที่ 4.9 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก.....	53
ภาพที่ 4.10 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน.....	57
ภาพที่ 4.11 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย	61
ภาพที่ 5.1 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ.....	66
ภาพที่ 5.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนทั้ง 3 รุ่นอายุ.....	67
ภาพที่ 5.3 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M4 ในคำว่า ‘คบ’ (k ^h óp).....	69
ภาพที่ 5.4 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O13 ในคำว่า ‘คอ’ (k ^h o:)	69
ภาพที่ 5.5 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M15 ในคำว่า ‘ค้ำ’ (k ^h ǎ:).....	70
ภาพที่ 5.6 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M15 ในคำว่า ‘ข้าม’ (k ^h ǎ:m).....	70
ภาพที่ 5.7 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M2 ในคำว่า ‘เข้า’ (k ^h ǎw)	71

ภาพที่ 5.8	แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด Y9 ในคำว่า ‘เข้า’ (k ^h ət).....	71
ภาพที่ 5.9	อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก	72
ภาพที่ 5.10	อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน	75
ภาพที่ 5.11	อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k ^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย	79
ภาพที่ 6.1	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคน ในรุ่นอายุมาก.....	83
ภาพที่ 6.2	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคน ในวัยกลางคน.....	84
ภาพที่ 6.3	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k ^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคน ในรุ่นอายุน้อย	84

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดน่านถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวพวนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยพบว่ามีที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ใน 2 พื้นที่คือในเขตพื้นที่อำเภอเวียงสาและอำเภอท่าวังผา สันนิษฐานว่าชาวพวนในจังหวัดน่านได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดน่านสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งปราบกบฏเจ้าอนุเวียงจันทน์ ในพ.ศ. 2369 ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550) ได้ศึกษาความหลากหลายทางภาษาในจังหวัดน่านพบว่า จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางภาษาถึงแม้จะเป็นจังหวัดเล็กก็ตาม เพราะมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาแตกต่างกันอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน โดยพบว่ามีภาษาตระกูลไท ได้แก่ ภาษาคำเมืองหรือไทยวนที่พูดกันมากที่สุดที่จังหวัดน่าน ภาษาลื้อ ภาษาจีน ภาษาพวน และภาษาลาว มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 1 ในจังหวัดน่าน และยังมีภาษาตระกูลมอญ-เขมร ได้แก่ ภาษามลาบรี ภาษาขมุ และภาษาตระกูลจีน-ทิเบต ได้แก่ ภาษาจีนแคะ และภาษาอิมปี เป็นต้น อีกทั้งในตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา ซึ่งเป็นจุดเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ พบว่ามีผู้พูดทั้งภาษาคำเมือง ภาษาลื้อ และภาษาพวนอาศัยอยู่ ดังนั้น เมื่อมีผู้พูดภาษาที่แตกต่างกันอาศัยอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกันย่อมมีแนวโน้มให้เกิดการสัมผัสภาษา อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:92) ให้คำจำกัดความการสัมผัสภาษาไว้ว่า “การที่ภาษาสองภาษาหรือหลายภาษามีอิทธิพลต่อกัน มักจะเกิดขึ้นในสังคมที่มีภาวะสองภาษาหรือภาวะหลายภาษา เนื่องจากในสังคมนั้น ๆ มีผู้รู้สองภาษาหรือผู้รู้หลายภาษาที่อาจใช้ภาษาสลับกันหรือปนกัน ภาษาจึงมีอิทธิพลต่อกันและกัน ทั้งยังส่งผลให้เกิดการแปรในภาษาขึ้นมาได้ในหลายระดับ เช่น ในระดับเสียง คำศัพท์ โครงสร้างวลีและประโยค เป็นต้น”

การศึกษาภาษาพวนที่ผ่านมานั้นมุ่งเน้นไปที่การศึกษาองค์ประกอบทางภาษาศาสตร์ของภาษาพวนในถิ่นหนึ่ง ๆ เช่น ระบบเสียง คำศัพท์ และลักษณะโครงสร้างวลีและประโยค (จารุวรรณ สุขปิติ, 2532; ชลลดา สัจจาลทรัพย์, 2534; รัชณี ศรีสุวรรณ, 2536) การศึกษาคำลงท้าย (นิรมล บุญซื่อน, 2540) และการแบ่งกลุ่มภาษาพวนในประเทศไทยโดยใช้เสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ (Tanprasert, 2003) อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยที่ศึกษาการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาพวนอยู่บ้าง ทั้งการแปรทางเสียงและคำศัพท์ โดยส่วนใหญ่แล้วการแปรที่เกิดขึ้นมักจะได้รับอิทธิพลมาจากภาษาไทยมาตรฐาน เพราะภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษากลาง (lingua franca) ที่ใช้เป็นภาษาราชการ ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ใช้ในโอกาสที่เป็นทางการต่าง ๆ หรือเป็นภาษาที่ใช้ในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น จะเห็นว่าภาษาไทยมาตรฐานมีบทบาทสำคัญในการรับรู้ข่าวสาร

ต่าง ๆ และผู้พูดภาษาพวนมีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานได้ง่าย จึงทำให้ผู้พูดภาษาพวนสามารถฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยมาตรฐานได้ ปัจจัยเหล่านี้จึงอาจทำให้ผู้พูดภาษาพวนใช้ภาษาของตนเองน้อยลงและใช้ภาษาราชการมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ อุทัยวรรณ ตันหยง (2526) ที่ศึกษาการแปรในภาษาพวนที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีและอำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบการแปรเกิดขึ้นในระดับคำศัพท์ กล่าวคือ มีการใช้คำศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานร่วมกับคำศัพท์เดิมที่มีอยู่ในภาษาพวน อีกทั้งยังพบการแปรของเสียงพยัญชนะอีกว่า เสียง (ก) มี 2 รูปแปรคือ [ก] ซึ่งเป็นรูปแปรเดิมและ [จ] ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่ที่มาจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยในกลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากออกเสียง [ก] มากและมีการใช้รูปแปรนี้ลดหลั่นลงไปตามรุ่นอายุที่น้อยลง ในกลุ่มผู้พูดที่อยู่ในช่วงอายุน้อย (15-30 ปี) พบว่ามีการใช้รูปแปร [จ] มากกว่า [ก] ที่เป็นรูปแปรเดิม

ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว (2559) ศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาพวนอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานีตามปัจจัยทางด้านอายุของผู้พูด พบว่ามีการแปรของเสียงพยัญชนะตามรุ่นอายุของผู้พูดเช่นกัน โดยในงานวิจัยนี้แบ่งผู้พูดออกเป็น 3 รุ่นอายุคือ รุ่นอายุที่ 1 อายุ 65 ปีขึ้นไป รุ่นอายุที่ 2 อายุ 40-50 ปี และรุ่นอายุที่ 3 อายุ 15-25 ปี ก็พบการแปรในเสียงพยัญชนะต้น 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /b, m, s, k^h, k, ɲ, h/ โดยการแปรของเสียงที่เกิดขึ้นนั้นผู้พูดในรุ่นอายุที่ 3 มีการใช้รูปแปรใหม่มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุที่ 1 และผู้พูดรุ่นอายุที่ 2 เนื่องจากรูปแปรใหม่เป็นรูปแปรที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ผู้พูดในรุ่นอายุที่ 3 ซึ่งมีอายุน้อยมีโอกาสได้เรียนหนังสือและเข้าถึงสื่อสารมวลชนมากกว่า อีกทั้ง ผู้พูดในรุ่นอายุนี้อย่างต้องการปรับเสียงให้คล้ายกับภาษาที่ตนเองรู้สึกว่ามีศักดิ์ศรี (prestige) สูงกว่า จึงเลือกใช้รูปแปรที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐานแทนรูปแปรเดิม อย่างไรก็ตาม (k^h) ในเสียงพยัญชนะต้นก็พบว่าแปรเป็นหน่วยเสียง [khw] ในคำว่า ‘ควัว’ โดยผู้พูดรุ่นอายุที่ 1 และ 2 ออกเสียงว่า [k^hua343] แต่ผู้พูดรุ่นอายุที่ 3 ออกเสียงแปรเป็นพยัญชนะต้นควบ [khwa:343] ส่วนในคำอื่น ๆ นั้นไม่เกิดการแปรใด ๆ เพราะผู้พูดในทุก ๆ รุ่นอายุที่กำหนดไว้ นั้นมีการใช้เพียงรูปแปรเดียวอยู่ คือ [k^h] ซึ่งเป็นรูปแปรเดิมในภาษาพวน

Chamberlain (1975) ได้แบ่งภาษาย่อยตระกูลไทตะวันตกเฉียงใต้ดั้งเดิม โดยใช้หลักเกณฑ์จากเสียงพยัญชนะต้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่ม P ซึ่งเสียงกักดั้งเดิมได้เปลี่ยนเป็นเสียงกักไม่ก้องไม่พ่นลม (*b, *d, *g > p, t, k) เช่น ภาษาลื้อ ภาษาคำเมือง ดังจะเห็นได้จากคำว่า ‘พ่อ’ [pɔː] ‘ท่า’ [tâː] ‘คำ’ [kâː] และกลุ่ม PH ซึ่งเสียงกักดั้งเดิมได้เปลี่ยนเป็นเสียงกักไม่ก้องพ่นลม (*b, *d, *g > p^h, t^h, k^h) เช่น ภาษาลาว ภาษาพวน จะมีการออกเสียงคำข้างต้นเป็น [pɔː] [tâː] [kâː] ตามลำดับ ดังนั้น ภาษาพวนจึงจัดอยู่ในกลุ่ม PH ซึ่งเสียงกักดั้งเดิมได้พัฒนาเป็นเสียงกักไม่ก้องพ่นลม จะเห็นได้ว่าผู้พูดภาษาพวนถิ่นอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานียังรักษาเสียง [k^h] ได้ทั้งหมด ยกเว้นคำว่า [k^hua] ที่รุ่นอายุที่ 1 มีการออกเสียงเป็น [k^hwaː] ‘ควัว’

ข้อค้นพบของ ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว (2559) ชัดแย้งกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ กล่าวคือ พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางคำศัพท์และเสียง ภาษาถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่าน ซึ่งมีภาษาพวนเป็นหนึ่งในภาษาถิ่น พบว่ามีการแปรเกิดขึ้นในผู้พูด ภาษาพวนทั้งในระดับเสียงและคำศัพท์ การแปรในระดับเสียงพยัญชนะกลุ่มเสียงกักไม่ก้องพ่นลม (p^h , t^h , k^h) พบว่ามีการแปรเกิดขึ้นทุกตัว กล่าวคือ (p^h) มี 2 รูปแปรคือ $[p^h]$ และ $[p]$ หรือ (t^h) ก็มี 2 รูปแปรคือ $[t^h]$ และ $[t]$ ส่วน (k^h) นั้นพบว่ามี 3 รูปแปรคือ $[k^h]$ $[k]$ และ $[x]$ โดยผู้พูดที่มีอายุที่แตกต่างกันนั้นจะมีการใช้รูปแปรของเสียงดังกล่าวแตกต่างกันไปด้วย ผู้พูดที่มีอายุมากใช้รูปแปร $[k^h]$ มาก ผู้พูดวัยกลางคนใช้ทั้งรูปแปร $[k^h]$ และ $[k]$ ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยจะมีอัตราการใช้รูปแปร $[x]$ มาก

จากงานของพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) เสียงกักไม่ก้องพ่นลมทุกเสียงจะมีรูปแปรเป็นเสียงกักไม่ก้องไม่พ่นลมเสมอ แต่ (k^h) นั้นกลับพบว่ามีรูปแปร $[x]$ อีกด้วย รูปแปร $[x]$ เป็นรูปแปรที่ไม่พบในภาษาพวนถิ่นอื่น ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น $[x]$ เป็นหน่วยเสียงที่พบในภาษาคำเมือง จึงทำให้สันนิษฐานได้ว่ารูปแปรนี้ได้รับอิทธิพลจากภาษาคำเมือง เพราะเป็นภาษาที่ถูกใช้เป็นภาษากลางในพื้นที่จังหวัดน่าน เนื่องมาจากที่ตั้งของชุมชนชาวพวนเป็นหมู่บ้านเดียวในบริเวณดังกล่าวที่มีผู้พูด ภาษาพวนอาศัยอยู่ เมื่อมีการติดต่อกับคนในชุมชนอื่นจึงเลือกใช้ภาษากลางในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันง่ายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้พูดภาษาพวนในรุ่นอายุน้อยที่มีโอกาสได้ออกไปนอกชุมชน เช่น การไปโรงเรียน จึงมีการติดต่อสื่อสารกับคนต่างถิ่นมากกว่าผู้พูดในรุ่นที่มีอายุมากกว่าที่จะอาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มในชุมชน ดังนั้น จึงอาจส่งผลให้ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีการยืมรูปแปร $[x]$ มาใช้ในภาษาของตนเองด้วย จะเห็นได้ว่าภาษากลางนั้นมีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา ดังเช่นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภาษาพวนถิ่นนี้

นอกจากภาษาพวนแล้ว ยังมีการศึกษาในอดีตที่พบว่าการแปรตามรุ่นอายุของผู้พูดในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแปรที่ได้รับอิทธิพลจากภาษากลางหรือภาษาไทยมาตรฐาน การแปรดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุมากใช้รูปแปรเดิมมากที่สุด ผู้พูดที่มีอายุน้อยใช้รูปแปรใหม่ที่มาจากภาษาไทยมาตรฐาน เช่น การแปรของเสียง (h) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา (ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรั่ง, 2536) การแปรในภาษาไทยถิ่น ในตำบลควนธานี อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง (สายัณ สวมทอง, 2544) การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (รังสิตา สุวรรณมุสิก, 2547)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาข้างต้นทั้งหมดนี้ต่างก็พบว่ามีการแปรของภาษามีความสัมพันธ์กับอายุของผู้พูด กล่าวคือ ในกลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อยมักจะใช้รูปแปรที่เข้ามาใหม่ แตกต่างจากกลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากที่ยังมีการใช้รูปแปรเดิมมากกว่ากลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อย ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้เป็น

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาในเวลาเสมือนจริง (change in apparent time) คือการเปรียบเทียบการใช้ภาษาของผู้พูดในช่วงอายุต่าง ๆ กัน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยผู้พูดที่อายุมากจะเป็นตัวแทนของภาษาในอดีต ผู้พูดที่อายุน้อยจะเป็นตัวแทนของภาษาในอนาคตจึงทำให้สามารถคาดเดาได้ว่าภาษากำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นหรือไม่ และการเปลี่ยนแปลงดำเนินไปในทิศทางใด ดังนั้นการที่ผู้พูดในกลุ่มอายุน้อยมีลักษณะการใช้ภาษาแตกต่างไปจากผู้พูดกลุ่มอายุมาก จึงแสดงให้เห็นว่าภาษาอาจจะกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress)

อย่างไรก็ตามปัจจัยภายในตัวภาษาเองก็อาจมีส่วนทำให้เกิดการแปรของเสียง เช่น การศึกษาของ Radu (2014) ที่ได้ศึกษาเสียงกักไม่ก้องในผู้พูดภาษาสเปนสำเนียงโคลัมเบียจำนวน 4 คน โดยมีการกำหนดโครงสร้างคำทดสอบคือ เสียงกักที่อยู่ระหว่างสระ /vcv/ และเสียงกักที่อยู่ติดกับพยัญชนะอื่น /c_{stop}cvc/ พบว่าเสียงกักที่อยู่ระหว่างสระจะแปรเป็นเสียงเสียดแทรกและเสียงเปิดข้าง ส่วนเสียงกักที่ติดกับพยัญชนะยังคงเป็นเสียงกักเหมือนเดิม เนื่องจากเสียงสระเป็นเสียงก้อง ในการผลิตเสียงก้องเส้นเสียงอยู่ชิดกันเพื่อเพิ่มแรงดันภายใต้เส้นเสียงอันเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการสั่นของเส้นเสียง ในการออกเสียงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเสียงกักไม่ก้องถูกขนาบข้างด้วยสระที่เป็นเสียงก้อง ทำให้ไม่สามารถเปิด-ปิดเส้นเสียงได้ทัน เสียงกักจึงมีการแปรสัทธิลักษณะเป็นเสียงเสียดแทรกหรือเสียงเปิดที่มีคุณสมบัติความเป็นสระมากกว่าและเพื่อรักษาเสียงก้องเอาไว้ ปรากฏการณ์ลักษณะนี้ยังพบในภาษาอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาษาอังกฤษ (Catherine Browman & Goldstein, 1991; G. Brown, 2017; Shockey, 2008) ภาษาอิตาลี (Dalcher, 2007) ภาษาสเปนสำเนียงคอสตาริกาและสำเนียงไอเบอร์เรียน ภาษาเดนมาร์ก (Hart, 2010) และภาษาโปรตุเกส (Waltermire, 2010) เป็นต้น

จากโครงการวิจัยนาร่องของผู้วิจัยเกี่ยวกับการแปรของ (k^h) ในภาษาพวน เพื่อตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร สถานการณ์การใช้ภาษาในปัจจุบัน และเพื่อสังเกตการแปรของ (k^h) ว่ามีการแปรเกิดขึ้นจริงหรือไม่นั้น ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพที่มีเสียง /k^h/ เป็นพยัญชนะต้นของคำ เช่น ‘คา’ /k^ha:/ ‘เข้ม’ /k^hèm/ ‘ขา’ /khä:/ เป็นต้น แล้วออกเสียงคำนั้น ๆ โดยกำหนดผู้บอกภาษาที่พูดภาษาพวนเป็นภาษาแม่ออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงวัยที่แตกต่างกันคือ วัยสูงอายุ วัยกลางคน และวัยเด็ก กลุ่มละ 2 คนออกเสียงในคำพูดเดี่ยวและในคำพูดต่อเนื่อง จากการฟังด้วยหูของผู้วิจัยเองพบว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุแตกต่างกันนั้นมีการใช้รูปแปรของ (k^h) ที่หลากหลาย และผู้พูดทั้งสามกลุ่มอายุก็ไม่ได้มีการเลือกใช้รูปแปรใดรูปแปรหนึ่งเท่านั้น บางครั้งก็ไม่สามารถระบุได้ว่าผู้พูดใช้รูปแปรใดได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ แม้การศึกษาของพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) ที่ได้ศึกษาภาษาพวนในหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผาจะพบว่าตัวแปร (k^h) มีรูปแปร 3 รูปแปร คือ [k] [k^h] และ [x] แต่ผู้วิจัยยังได้ยินรูปแปรอื่น ๆ ของตัวแปร (k^h) ที่แตกต่างกันไป โดยไม่สามารถระบุแน่ชัดได้ว่าเป็นรูปแปรใด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาษาพวนตามแนวทางสัทศาสตร์สังคม ซึ่งเป็นแนวทางที่

ทำให้เห็นถึงการแปรที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างละเอียด โดยสันนิษฐานว่าการแปรมีความต่อเนื่องมากกว่าที่จะอธิบายด้วยการจัดแยกเป็นกลุ่มได้ และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของรูปแปรที่เกิดขึ้นกับความหมายทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์การแปรในภาษาพวนจากมุมมองสัทศาสตร์สังคม แสดงการไล่ระดับของเสียงพยัญชนะโดยการวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์ (relative intensity)

ค่าความเข้ม (intensity) หมายถึง อัตราส่วนของขนาดคลื่นเสียงหรือช่วงกว้างของคลื่น (amplitude) โดยทั่วไปแล้วสระมีความเข้มมากกว่าพยัญชนะเพราะสระเป็นแกนของพยางค์ (nucleus) อีกทั้งเสียงสระยังเป็นเสียงก้องกังวาน การออกเสียงสระใช้ฐานกรณ์ที่กว้างกว่าการออกเสียงพยัญชนะและยังมีการใช้ลมในขณะที่ออกเสียงมาก ซึ่งส่งผลให้พลังงานสูงตามไปด้วย ในการออกเสียงพยัญชนะกักซึ่งฐานกรณ์ปิดสนิท มีการกักลมไว้ พลังงานจึงน้อยตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เนื่องจากความห่างระหว่างฐานกรณ์เป็นช่องแคบทำให้เกิดการเสียดแทรกของลม จึงส่งผลให้พลังงานสูงมากกว่ากลุ่มพยัญชนะเสียงกัก ดังนั้น ค่าความเข้มสัมพัทธ์ซึ่งคำนวณจากการเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสระกับเสียงพยัญชนะ เป้าหมาย (Carrasco et al., 2012) จึงสามารถนำไปตีความระดับความห่างจากฐานกรณ์ (degree of constriction) ของเสียงพยัญชนะได้ ค่าที่วิเคราะห์ได้จะอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าค่าที่ได้ใกล้เคียงกับ 1 จะแสดงถึงรูปแปรที่มีระดับความห่างของฐานกรณ์มากเมื่อเทียบกับสระก็จะมีค่าความเข้มสัมพัทธ์มาก ซึ่งบ่งชี้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับเสียงสระ แต่ถ้ารูปแปรใดที่ได้ใกล้เคียงกับ 0 จะบ่งชี้ว่ามีระดับความห่างของฐานกรณ์น้อยเมื่อเทียบกับสระก็จะมีค่าความเข้มสัมพัทธ์น้อย ซึ่งบ่งชี้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเสียงพยัญชนะ ในงานวิจัยนี้เสียงที่มีสัทลักษณะแบบเสียงเสียดแทรกมากจะมีคุณสมบัติเชิงพลังงานใกล้เคียงกับสระมากกว่าเสียงที่มีสัทลักษณะแบบเสียงกักซึ่งมีคุณสมบัติเป็นเสียงพยัญชนะสูง การใช้เครื่องมือดังกล่าวจะแสดงให้เห็นการแปรสัทลักษณะของ (k^h) ที่เกิดขึ้นในภาษาพวนถิ่นนี้ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น การวิเคราะห์การแปรของ (k^h) แบบไล่ระดับโดยแสดงเป็นระดับอัตราส่วนค่าความเข้มซึ่งเป็นค่าบ่งชี้คุณสมบัติเสียงเสียดแทรก แทนการวิเคราะห์จำแนกเป็นรูปแปรพยัญชนะที่เป็นหน่วยแยก อาจจะนำไปสู่ข้อค้นพบที่สะท้อนการแปรของเสียง (k^h) ตามปัจจัยทางสังคมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมและการศึกษานำร่องที่ผ่านมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะหาคำตอบว่า (k^h) ในภาษาพวนถิ่นนี้มีการแปรตามรุ่นอายุหรือไม่ และการแปรที่มีลักษณะไล่ระดับมีรูปแบบอย่างไร โดยสนับสนุนข้อค้นพบด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์จากการศึกษาทางกลศาสตร์

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 ศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของรูปแปรของ (k^h) ของผู้พูดภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยเน้นการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มสัมพัทธ์

1.2.2 เปรียบเทียบรูปแบบการแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุของผู้พูดภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยใช้การวิเคราะห์จากข้อ 1.2.1

1.3 สมมติฐาน

1.3.1 ลักษณะทางกลศาสตร์ของรูปแปรของ (k^h) แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ มีเสียงเสียดแทรก [+friction] และไม่มีเสียงเสียดแทรก [-friction]

1.3.2 ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีการใช้รูปแปรที่มีเสียงเสียดแทรก [+friction] มาก รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุมากตามลำดับ

1.3.3 ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแปรที่ไม่มีเสียงเสียดแทรก [-friction] มาก รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยตามลำดับ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ภาษาพวนที่ใช้ในการศึกษาการแปรของเสียง (k^h) คือภาษาพวนที่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคาอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านเท่านั้น

1.4.2 โครงสร้างพยางค์ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมเพดานอ่อน (k^h) ตามด้วยเสียงสระต่ำหรือกึ่งต่ำ

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

1.5.1 สัทศาสตร์สังคม คือ การศึกษาการแปรทางเสียงที่เกิดขึ้นในภาษาตามปัจจัยทางสังคม โดยอาศัยการใช้เครื่องมือเพื่อวิเคราะห์ค่าเชิงปริมาณ สัทศาสตร์สังคมสามารถศึกษาได้ด้วยสัทศาสตร์เชิงเครื่องมือ (instrumental phonetics) ทุกแขนง ทั้งสรีรศาสตร์ กลศาสตร์ และสัทศาสตร์การรับรู้ ในการศึกษาเลือกใช้เครื่องมือทางกลศาสตร์ การวัดค่าทางกลศาสตร์สามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Labov, 2006)

1.5.2 ค่าความเข้มสัมพัทธ์ คือ ค่าทางกลศาสตร์ที่ได้จากการเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสระกับเสียงพยัญชนะเป้าหมาย (Carrasco et al., 2012) สามารถที่จะนำไปตีความระดับความห่างจากฐานกรณ์ (degree of constriction) ของเสียงพยัญชนะได้ว่ามีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเสียงพยัญชนะหรือเสียงสระ

1.5.3 อัตราส่วนค่าความเข้ม เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้วิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพันธ์ โดยสะท้อนให้เห็นถึงระดับความห่างของฐานกรณในขณะที่แปลงเสียง (Carrasco et al., 2012; Parrell, 2010) การหาอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสามารถหาได้จากการหารค่าเดซิเบล โดยการนำค่าของจุดความเข้มที่ต่ำที่สุดของเสียงพยางค์เป้าหมายหารด้วยจุดความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระที่ตามมา ผลลัพธ์ที่ได้จะมีค่าระหว่าง 0-1 ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่าใกล้เคียงกับ 1 จะบ่งชี้ให้เห็นว่าพยางค์เป้าหมายนั้นมีคุณสมบัติของความเสียดแทรกสูง แต่ถ้าผลของอัตราส่วนที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับ 0 จะบ่งชี้ให้เห็นว่าพยางค์เป้าหมายมีความเสียดแทรกน้อย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของภาษาพวนในอนาคต
- 1.6.2 เป็นแนวทางในการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางเสียงแนวสัทศาสตร์
สังคมด้วยวิธีการใหม่
- 1.6.3 เป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาภาษาพวนในมิติอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ 2.1 การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา 2.2 สัทศาสตร์สังคม (sociophonetics) 2.3 ลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงพยัญชนะ 2.4 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดน่าน ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน 2.5 คนพวนและภาษาพวน

2.1 การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา

การแปรของภาษา หมายถึง ปรากฏการณ์ที่รูปในภาษาตั้งแต่ 2 รูปขึ้นไป อาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544: 18-19) การศึกษาการแปรของภาษาจึงเป็นการศึกษาว่าหน่วยหนึ่ง ๆ ในภาษาที่มีความหมายเหมือนกันปรากฏในรูปแปรใดบ้าง เป็นรูปมาตรฐาน รูปแปรดั้งเดิม หรือรูปแปรใหม่ แต่ละรูปแปรมีความหมายทางสังคมอย่างไร การศึกษาการแปรของภาษาสามารถศึกษาได้ทุกระดับในภาษา เช่น เสียง คำ โครงสร้างไวยากรณ์ โดยมีการนำปัจจัยทางสังคมเข้ามาพิจารณา เช่น เพศ อายุ ชนชั้นทางสังคม นอกจากนี้ การศึกษาการแปรของภาษานั้นยังสามารถทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ด้วย

Labov (1966) ศึกษาการแปรของ (r) เนื่องจากรูปแปร [r] เป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีในนิวยอร์ก โดย Labov ได้เก็บข้อมูลในห้างสรรพสินค้า 3 แห่งในนิวยอร์กแบ่งแยกตามชนชั้นทางสังคม ได้แก่ ห้าง Saks Fifth Avenue เป็นตัวแทนของชั้นสังคมที่สูงที่สุด ห้าง Macy's เป็นตัวแทนของชั้นสังคมระดับกลาง และห้าง S.Klein เป็นตัวแทนของชั้นสังคมระดับต่ำสุด Labov ได้เก็บข้อมูลจากพนักงานของห้างสรรพสินค้าแต่ละแห่ง โดยการสอบถามถึงที่ตั้งของแผนกต่าง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ชั้นสี่ของห้าง เพื่อให้พนักงานออกเสียงว่า “Fourth floor” ในคำตอบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าชนชั้นทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการแปรขึ้น โดยชนชั้นที่สูงกว่ามีอัตราการใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าชนชั้นที่อยู่ต่ำกว่า ดังจะเห็นว่า พนักงานในห้าง Saks Fifth Avenue มีการออกเสียง [r] ทุกครั้งมากที่สุด ห้าง Macy's รองลงมาและห้าง S.Klein น้อยที่สุด คือ 30% 20% และ 4% ตามลำดับ อีกทั้ง 20 ปีต่อมา Fowler (1986) ก็ได้มีการศึกษาการออกเสียง [r] โดยเก็บข้อมูลจากห้างสรรพสินค้าที่เดียวกับ Labov (1966) ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือ พนักงานในห้าง Saks Fifth Avenue มีอัตราการออกเสียง [r] ทุกครั้งมากที่สุด ห้าง Macy's รองลงมาและห้าง S.Klein น้อยที่สุด การศึกษาทั้งสองนี้เสียงแสดงให้เห็นว่ารูปแปร [r] ยังคงเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีในนิวยอร์ก และชนชั้นทางสังคมยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิด

การแปรของเสียง (r) อีกด้วย ลักษณะเช่นนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงจากข้างบน (change from above) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ผู้พูดรู้ตัว จึงหลีกเลี่ยงการใช้รูปแปรท้องถิ่นหรือรูปแปรที่ไม่เป็นรูปมาตรฐาน และพยายามเลือกรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีหรือใช้รูปแปรที่เป็นมาตรฐาน

นอกจากการเปลี่ยนแปลงจากข้างบนแล้ว ยังมีการเปลี่ยนแปลงอีกรูปแบบที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงจากข้างล่าง (change from below) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ผู้พูดไม่รู้ตัว เกิดจากกลุ่มคนที่มีความเป็นปึกแผ่นกันในกลุ่ม และต้องการแสดงถึงความเป็นพวกพ้องเดียวกัน งานวิจัยของ Labov (1963) ถือเป็นงานชิ้นสำคัญที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากข้างล่าง Labov ศึกษาการกลายเป็นเสียงสระกลาง (centralization) ของเสียง (ay) และ (aw) ใน Martha's Vineyard ซึ่งเป็นเกาะหนึ่งในรัฐแมสซาชูเซตส์ อาชีพดั้งเดิมของคนในเกาะนี้คือ การประมง อย่างไรก็ตาม เกาะแห่งนี้ยังเป็นสถานที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูร้อน ทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวอีกด้วย Labov ได้นำปัจจัยทางสังคมเข้ามาพิจารณาการแปรที่เกิดขึ้น ได้แก่ อายุ (14-30 ปี 31-45 ปี 46-50 ปี 61-75 ปี และ 75 ปีขึ้นไป) อาชีพ (ประมง ก่อสร้าง งานบริการ ผู้เชี่ยวชาญ แม่บ้าน และนักเรียน) ชาติพันธุ์ (อังกฤษ โปรตุเกส และอินเดีย) ถิ่นที่อยู่ (ทางบนเกาะและทางล่างของเกาะ) ทักษะที่มีต่อเกาะ (ทัศนคติบวกและทัศนคติลบ) และวัจนลีลา (การสัมภาษณ์และการอ่านรายการคำ) ผลการวิเคราะห์พบว่ามีการใช้รูปแปร [əy] และ [əw] มากในกลุ่มผู้พูดอายุ 31-45 ปี ที่มีอาชีพทำประมง ชาติพันธุ์อังกฤษ และอาศัยอยู่ทางตอนบนของเกาะ เมื่อพิจารณาทุกปัจจัยทางสังคมร่วมกันก็พบว่า กลุ่มผู้พูดที่ใช้รูปแปรนี้มากที่สุดเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติบวกต่อเกาะ Labov อธิบายว่า ในกลุ่มผู้พูดอายุ 31-45 ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีทัศนคติบวกต่อเกาะ ใช้รูปแปรนี้เพื่อแสดงถึงความเป็นปึกแผ่นของกลุ่มและเพื่อต้องการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองให้แตกต่างจากกลุ่มอื่น อีกทั้งผู้พูดในกลุ่มนี้ยังต้องการแสดงความเป็นชาวเกาะ Martha's Vineyard ที่แท้จริงเพราะมีความรู้สึกต่อต้านกลุ่มนักท่องเที่ยว เนื่องจากการเข้ามาบนเกาะทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและงานด้านการบริการ ส่งผลให้อาชีพทำประมงซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมถูกลดบทบาทและความสำคัญลง

การศึกษาของ Labov (1963) เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าการศึกษากการแปรของภาษาสามารถทำให้เราศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาในเวลาเสมือนจริงได้อีกด้วย (change in apparent time) กล่าวคือ นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติศึกษากการเปลี่ยนแปลงของภาษาเมื่อภาษานั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างสมบูรณ์แล้ว โดยเน้นวิธีการศึกษาแบบข้ามสมัย (diachronic study) คือ การศึกษากการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกัน 2 ช่วงเวลาจริง โดยเปรียบเทียบภาษาในช่วงเวลาหนึ่งในอดีตและการเปลี่ยนแปลงไปสู่อีกระบบในภายหลังได้อย่างไร อย่างไรก็ตาม William Labov ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์สังคมก็ได้เสนอแนวคิดที่ว่า การศึกษากการเปลี่ยนแปลงของภาษาสามารถใช้วิธีการศึกษากการเปลี่ยนแปลงในเวลาเสมือนจริง คือการศึกษากการแปรในภาษาของ

ผู้พูดที่มีอายุต่างกัน ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีแนวความคิดที่ว่า ภาษาของผู้พูดที่มีอายุมากจะเปรียบได้กับภาษาในอดีต ภาษาของผู้พูดในรุ่นอายุกลางจะเปรียบได้กับภาษาในปัจจุบัน และภาษาของผู้พูดที่มีอายุน้อยจะเปรียบได้กับภาษาในอนาคต ถ้านำรูปแปรของผู้พูดที่มีอายุแตกต่างกันมาเปรียบเทียบกันแล้วพบว่ารุ่นอายุที่ต่างกันใช้รูปแปรต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้พูดในรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรที่แตกต่างไปจากผู้พูดในรุ่นอายุมาก จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่

นอกจากการศึกษาของ Labov (1963) ที่ได้กล่าวไปแล้ว ก็ยังมีการศึกษาของนักภาษาศาสตร์สังคมอีกจำนวนมาก ที่การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาในเวลาเสมือนจริง ที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ เช่น Chambers (2002) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียง (w) ในภาคกลางของประเทศแคนาดา โดยมีรูปแปรท้องถิ่นคือ [hw] แต่ปัจจุบันนี้พบว่าผู้พูดมักจะรวมเสียงดังกล่าวและออกเป็น [w] โดยเฉพาะผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่สุด 2 กลุ่ม คือ 14-19 ปีและ 20-29 ปี มีอัตราการใช้รูปแปรนี้สูงถึงร้อยละ 90 ตรงกันข้ามกับผู้พูดในกลุ่มอายุมากที่สุดคือ 70-79 ปีและอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไปซึ่งมีการใช้รูปแปร [w] อยู่ที่ประมาณร้อยละ 38 ดังนั้น การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ยิ่งผู้พูดที่มีอายุน้อยมากเท่าใดก็มีการใช้รูปแปร [w] มากขึ้นเท่านั้น ทำให้สามารถเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่และสามารถคาดเดาได้ว่าในอนาคตเสียง [w] จะถูกใช้มากยิ่งขึ้น ส่วนเสียง [hw] จะถูกใช้น้อยลงและสูญหายไปในที่สุด

จะเห็นได้ว่าการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของภาษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านอายุของผู้พูด เพราะอายุเป็นตัวแปรทางสังคมของผู้พูดประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการแปรของภาษา โดยงานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาในระดับต่าง ๆ จะมีการกำหนดรุ่นอายุของผู้พูดโดยแบ่งออกเป็น 2 รุ่นอายุหลัก ได้แก่ รุ่นอายุมากและรุ่นอายุน้อย แต่ส่วนใหญ่มักกำหนดผู้พูดออกเป็น 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุมาก รุ่นวัยกลางคน และรุ่นอายุน้อย โดยมีแนวคิดว่าการใช้ภาษาของผู้พูดรุ่นอายุมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนให้เห็นการใช้ภาษาในอดีต ส่วนการใช้ภาษาของผู้พูดรุ่นวัยกลางคนเป็นตัวแทนการใช้ภาษาในปัจจุบัน และการใช้ภาษาของผู้พูดรุ่นอายุน้อยเป็นตัวแทนของภาษาในอนาคต จึงทำให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ได้

เช่นเดียวกันกับการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษาในประเทศไทยโดยกำหนดอายุของผู้พูดเป็นตัวแปรหรือเป็นปัจจัยทางสังคมที่ผ่านมานั้นส่วนใหญ่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นใดถิ่นหนึ่ง โดยมีการศึกษาทั้งในระดับเสียงและระดับคำศัพท์

เพ็ญพร ต้นวัฒนานันท์ (2525) ศึกษาพยัญชนะต้นกักสติด (unaspirated stops) ในภาษาถิ่นเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าเสียงพยัญชนะต้นกักสติด (p, t, c, k) มีการออกเสียงเป็นเสียงกักธนิต (aspirated stops) [p^h, t^h, c^h, k^h] เพิ่มเข้ามา ซึ่งรูปแปรนี้เป็นรูปแปรใหม่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยพบว่าเด็กมีการใช้รูปแปรที่เป็นเสียงกักธนิตมากกว่าคนสูงอายุ เช่นเดียวกัน

กับ ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2536) ศึกษาการแปรของเสียง (h) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามอายุของผู้พูด ผลการศึกษาพบว่าเสียง (h) มี 3 รูปแปรคือ [h] [h] และ [ŋ] รูปแปร [ŋ] เป็นรูปแปรใหม่ที่มาจากภาษาไทยมาตรฐานและพบว่าใช้มากที่สุดในผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่สุด คือรุ่นอายุ 11-20 ปี และมีความถี่ลดลงในกลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากขึ้น ส่วนในผู้พูดที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ยังใช้รูปแปรเดิม [h] อยู่

ในทำนองเดียวกัน การศึกษาการแปรในระดับคำศัพท์พบว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ที่เข้ามาใหม่มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า ดังตัวอย่างจากงานของสายัณ สวมทอง (2544) ศึกษาเปรียบเทียบการแปรด้านเสียงและคำศัพท์ภาษาถิ่นใต้ของคนสามระดับอายุ ในตำบลควนธานี อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่าการแปรทั้งในระดับเสียงและคำศัพท์ โดยผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่สุด คือรุ่นอายุ 15-30 ปีเกิดการแปรมากที่สุด รองลงไปคือรุ่นอายุ 35-50 ปีและรุ่นอายุ 55 ปีขึ้นไปตามลำดับ โดยการแปรที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งนี้ยังมีบางส่วนที่ได้รับอิทธิพลของภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษามลายู ภาษาเขมร และภาษาจีน เช่นเดียวกันกับ งานวิจัยของรังสิตา สุวรรณมุสิก (2547) ศึกษาการแปรในระดับเสียงและคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีของผู้พูดสามระดับอายุ ก็พบว่าผู้บอกภาษาอายุตั้งแต่ 35-45 ปีและอายุตั้งแต่ 15-25 ปีต่างก็เกิดการแปรขึ้นทั้งในระดับเสียงและในระดับคำศัพท์ โดยมีการยืมคำศัพท์และสัทลักษณะมาจากภาษาไทยมาตรฐาน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากงานที่ได้กล่าวมาข้างต้น ตัวแปรด้านอายุของผู้พูดเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการแปรและการเปลี่ยนแปลงขึ้นในภาษาได้ และผลการวิจัยที่ได้มักสอดคล้องและสนับสนุนแนวคิดที่ว่า ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยจะมีการใช้รูปแปรใหม่มากกว่าผู้พูดที่มีอายุมากที่ยังคงใช้รูปแปรเดิมของภาษาอยู่ ส่วนผู้พูดในวัยกลางคนจะเป็นกลุ่มที่มีการใช้ทั้งรูปแปรใหม่และรูปแปรเดิมปะปนกันไป โดยรูปแปรที่เข้ามาใหม่นั้นส่วนใหญ่เป็นรูปแปรที่มาจากภาษาไทยมาตรฐาน เพราะภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษากลางที่ถูกใช้เป็นภาษาราชการ ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ใช้ในโอกาสที่เป็นทางการต่าง ๆ หรือเป็นภาษาที่ใช้ในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จึงอาจทำให้ผู้พูดภาษาถิ่นใช้ภาษาของตนเองน้อยลงและใช้ภาษามาตรฐานมากยิ่งขึ้น

อีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการแปรขึ้นในภาษาได้ คือ วัจนลีลา ซึ่งหมายถึงรูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่งซึ่งแตกต่างจากการใช้แบบอื่น เนื่องมาจากบริบทหรือสถานการณ์การใช้ภาษาที่แตกต่างกันโดยอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า วัจนลีลาที่แตกต่างกันเกิดจากการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันตามสถานการณ์ ซึ่งสภาวะที่ทำให้เกิดสถานการณ์ที่แตกต่างกันนั้นมี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. กาลเทศะ (setting) คือ เวลาและสถานที่ของการพูดหรือการใช้ภาษา

2. เรื่องที่จะพูด (topic) โดยผู้พูดมักจะเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับเรื่องที่จะพูด
3. ความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง (social relationship between speaker and hearer) ผู้พูดมีการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้ฟัง
4. ทักษะจิตของผู้พูด (psychological attitude) ทักษะจิตของผู้พูดส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษา

Labov (1966) ได้แบ่งวิจัยลีลาตามปริมาณความใส่ใจในการพูด โดยมีแนวความคิดที่ว่า ถ้าผู้พูดมีความใส่ใจในการพูดมาก อัตราการเลือกใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีหรือรูปแปรที่เป็นมาตรฐานก็จะมาก แต่ถ้าผู้พูดมีความใส่ใจในการพูดน้อย อัตราการเลือกใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีหรือรูปแปรที่เป็นมาตรฐานก็จะน้อย ในขณะที่อัตราการเลือกใช้รูปแปรท้องถิ่นหรือรูปแปรที่ไม่เป็นมาตรฐานจะมาก Labov แบ่งวิจัยลีลาตามปริมาณความใส่ใจในการพูดออกเป็น 4 วิจัยลีลา ได้แก่

1) วิจัยลีลาในการพูดแบบเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการ (informal situation) ภาษาที่ใช้ในบริบทนี้เป็นภาษากันเอง (casual speech) ไม่เป็นทางการ เป็นการพูดแบบสบาย ๆ เช่น การเล่าเรื่องที่น่าตื่นเต้น การพูดคุยกับคนสนิท การพูดคุยโทรศัพท์ หรือการพูดคุยที่ไม่ต้องตอบคำถาม ซึ่งถือว่าเป็นวิจัยลีลาที่มีความใส่ใจในการพูดน้อยที่สุด

2) วิจัยลีลาในการพูดคุยแบบสัมภาษณ์ (interview situation) โดยมีความระมัดระวังตัวในการพูด (careful speech) ในการพูดเพิ่มมากขึ้นกว่าการพูดกับเพื่อนหรือครอบครัว แต่ไม่เป็นทางการเท่ากับการพูดในที่สาธารณะ

3) วิจัยลีลาในการอ่านบทความ (reading style) เป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดมีการระวังตัวในการพูดเช่นเดียวกับการพูดคุยแบบสัมภาษณ์ อีกทั้งจะต้องมีการควบคุมความเร็วในการพูดเพิ่มขึ้น

4) วิจัยลีลาการอ่านรายการคำ (word list) และการอ่านคำคู่เทียบเสียง (minimal pair) ถือว่าเป็นวิจัยลีลาที่มีปริมาณความใส่ใจในการพูดมากที่สุด เนื่องจากการอ่านคำคู่เทียบเสียงจะมีเสียงที่ต่างกันเพียงเสียงเดียวในบริบทที่เหมือนกันทุกประการ

ในการศึกษาการแปรของ (r) ในคอนนิวยอร์กของ Labov (1966) ก็พบว่า ในการอ่านคำคู่เทียบเสียง ซึ่งเป็นวิจัยลีลาที่ผู้พูดมีความใส่ใจในการออกเสียงมากที่สุด มีอัตราการใช้รูปแปร [r] มากที่สุด การอ่านรายการคำ การอ่านบทความ และการพูดคุยแบบสัมภาษณ์มีอัตราการใช้รูปแปร [r] น้อยลงตามลำดับ ส่วนการพูดแบบเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการ พบว่ามีการใช้รูปแปร [r] น้อยที่สุด นอกจากนี้ ชั้นชั้นกลางระดับล่าง (lower middle class) ยังมีแนวโน้มที่จะแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) คือการที่ผู้พูดในชนชั้นกลางระดับล่างมีอัตราการออกเสียง [r] มากกว่าผู้พูดในชนชั้นกลางระดับสูงในวิจัยลีลาการอ่านบทความ การอ่านรายการคำ และการอ่านคำคู่เทียบเสียง ซึ่ง

เป็นวัจนลีลาที่ผู้พูดมีความใส่ใจในการพูด รู้ตัวและระมัดระวังตัวมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้พูดในชนชั้นกลางระดับล่างมีความตั้งใจในการอ่านออกเสียง ระมัดระวังตัวในการออกเสียงมากเพื่อที่จะทำให้ตัวเองออกเสียงใกล้เคียงกับชนชั้นกลางระดับสูงจนทำให้มีอัตราการออกเสียง [r] ที่สูงกว่า โดย Labov (1966) ได้ศึกษาการแปรของ (r) ในห้างสรรพสินค้า 3 แห่งในนิวยอร์ก นอกจากการแปรตามชั้นสังคมตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว Labov ยังได้ศึกษาปัจจัยในเรื่องของวัจนลีลาหรือความใส่ใจในการพูด โดยเขาได้สอบถามถึงที่ตั้งของแผนกหนึ่ง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ชั้นสี่ของห้าง พนักงานจะต้องออกเสียงว่า “Fourth floor” เมื่อพนักงานตอบว่าอยู่ชั้นไหนแล้ว Labov ยังได้มีการเน้นย้ำอีกครั้งว่าอยู่ชั้นไหน การออกเสียงครั้งแรกจัดเป็นวัจนลีลาแบบเป็นกันเอง ในขณะที่ครั้งที่สองเป็นวัจนลีลาแบบระมัดระวัง ผลการศึกษาในเรื่องของวัจนลีลาหรือความใส่ใจในการพูดแสดงให้เห็นว่า การที่เขาถามคำถามในครั้งที่สอง พนักงานของห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่งมีความใส่ใจในการพูดมากขึ้น ทำให้อัตราการออกเสียง [r] ทั้งในคำว่า “Fourth” และ “Floor” มากกว่าการถามในครั้งแรกที่มีความใส่ใจน้อยกว่า ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ยิ่งผู้พูดมีความใส่ใจในการพูดมากเท่าไร อัตราการเลือกใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีหรือรูปแปรที่เป็นมาตรฐานมากขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกัน ถ้าผู้พูดมีความใส่ใจในการพูดน้อย อัตราการเลือกใช้รูปแปรท้องถิ่นหรือรูปแปรที่ไม่เป็นมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

ในทำนองเดียวกัน Trudgill (1974) ศึกษาการแปรของ (ŋ) ในหน่วยคำเติมท้าย -ing เช่น walking laughing ตามชนชั้นทางสังคมและวัจนลีลาในเมือง Norwich ประเทศอังกฤษ ก็พบว่าผู้พูดที่อยู่ในชนชั้นสูงกว่ามีการเลือกใช้รูปแปร [ŋ] มากกว่าชนชั้นที่อยู่ต่ำกว่า อีกทั้งในเรื่องของวัจนลีลา Trudgill ให้ผู้บอกภาษาอ่านรายการคำ อ่านบทความ ให้สัมภาษณ์ และพูดคุยแบบเป็นกันเอง ผลการศึกษาพบว่าผู้พูดในทุก ๆ ชนชั้นทางสังคมมีการเลือกใช้รูปแปร [ŋ] มากขึ้นในวัจนลีลาที่มีความใส่ใจในการพูดมากขึ้น กล่าวคือ พบอัตราการใช้รูปแปร [ŋ] มากที่สุดในการอ่านเป็นคำ ๆ ถัดมาคือ อ่านบทความ และการสัมภาษณ์ ตามลำดับ ส่วนการพูดแบบเป็นกันเองนั้นพบว่ามีการเลือกใช้รูปแปร [ŋ] น้อยที่สุดเนื่องจากมีความใส่ใจในการพูดน้อยที่สุด

สำหรับการศึกษาการแปรตามวัจนลีลาในประเทศไทยนั้น ผลการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่แล้วเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ Labov (1966) กล่าวคือ ในวัจนลีลาที่ผู้พูดมีปริมาณความใส่ใจในการพูดมาก ผู้พูดมีอัตราการใช้รูปแปรที่เป็นมาตรฐานมาก ส่วนในวัจนลีลาที่ผู้พูดมีปริมาณความใส่ใจในการพูดน้อยผู้พูดมีอัตราการใช้รูปแปรที่เป็นรูปท้องถิ่นมาก เช่น สุวรรณรัตน์ ราชรักษ์ (2556) ที่ศึกษาการแปรของสระสูงยาว (i:, ɪ:, u:) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช โดยตั้งสมมติฐานว่ามีรูปแปร 2 รูปคือ รูปแปรมาตรฐาน [i:, ɪ:, u:] และรูปแปรท้องถิ่น [e:, ə:, o:] มีการตั้งเงื่อนไขตามสิ่งแวดล้อมทางเสียง ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะต้น และพยัญชนะท้าย ตัวแปรสังคมได้แก่ อายุ เพศ และวัจนลีลา โดยให้ผู้บอกภาษาตอบคำถามรายการคำ จำนวน 36 คำ เพื่อทดสอบวัจนลีลาแบบเป็นทางการ และให้พูดคุยตามหัวข้อสนทนาที่กำหนดเพื่อทดสอบวัจนลีลา

แบบไม่เป็นทางการ ผลการศึกษาพบทั้งรูปแปรมาตรฐานและรูปแปรท้องถิ่น โดยรูปแปรมาตรฐาน [i:, i:, u:] ปรากฏมากกว่ารูปแปรท้องถิ่น [e:, ə:, o:] เมื่อพิจารณาปัจจัยทางสังคมพบว่า การแปรของสระสูงยาว (i:, i:, u:) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศ อายุ และวัจนลีลา กล่าวคือ เพศหญิงใช้รูปแปรมาตรฐาน [i:, i:, u:] มากกว่าเพศชาย ผู้ที่มีอายุน้อยใช้รูปแปรมาตรฐาน [i:, i:, u:] มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก และในวัจนลีลาแบบเป็นทางการมีใช้รูปแปรมาตรฐาน [i:, i:, u:] มากกว่าวัจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ

นอกจากการศึกษาการแปรของภาษาตามตัวแปรสังคมต่าง ๆ รวมทั้งวัจนลีลาแล้ว ยังมีการนำระเบียบวิธีการศึกษาตามแนวกลศาสตร์ศาสตร์เข้ามาใช้ในการศึกษาการแปรของภาษาด้วย เช่น งานวิจัยของ ดิศราพร สร้อยญาณะ (2552) ศึกษาเปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาของจังหวัดลำพูน ในผู้บอกภาษาสองรุ่นอายุคือ กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มวัยรุ่น และพิสูจน์วรรณยุกต์สนธิ (tone sandhi) ทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง โดยข้อมูลคำพูดเดี่ยวได้จากรายการคำที่สร้างขึ้นจากชุดคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นของ Gedney (1972) และข้อมูลคำพูดต่อเนื่องได้จากการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้บอกภาษาในเรื่องทั่วไป บริบทที่นำมาวิเคราะห์ คือ กลางประโยคและท้ายประโยค โดยคัดเลือกเฉพาะประโยคบอกเล่าประเภทไม่เน้นย้ำ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ระบบวรรณยุกต์ภาษาของลำพูนประกอบด้วยวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวมีพิสัยกว้างกว่าในคำพูดต่อเนื่อง และในคำพูดต่อเนื่อง ส่วนกลางประโยคมีพิสัยแคบกว่าในส่วนท้ายประโยค สัทลักษณะของวรรณยุกต์เหมือนกันในคำพูดเดี่ยวและในคำพูดต่อเนื่องในวรรณยุกต์ที่ 2 3 และ 4 ส่วนวรรณยุกต์ที่ 1 5 และ 6 มีการขึ้นตกในคำพูดต่อเนื่องน้อยกว่าในคำพูดเดี่ยวโดยเฉพาะในบริบทกลางประโยค ในตัวแปรด้านอายุพบว่าผู้บอกภาษาทั้งสองกลุ่มมีจำนวนหน่วยเสียงย่อยใกล้เคียงกัน ในวรรณยุกต์ที่ 2 และ 4 กลุ่มวัยรุ่นมีการใช้สัทลักษณะของภาษาคำเมืองลำพูนปรากฏร่วมด้วย ซึ่งอาจชี้ให้เห็นว่าภาษาของลำพูนเริ่มได้รับอิทธิพลจากภาษาคำเมืองลำพูน และมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาของลำพูนเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาคำเมือง

วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์ (2558) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นเหนือในทุกอำเภอและภาษาไทยถิ่นอีก 2 ตำบลของจังหวัดแพร่ โดยเก็บข้อมูลทั้งคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ในการเก็บข้อมูลคำพูดเดี่ยวมีการตัดแปลงคำจากกล่องเสียงวรรณยุกต์ Gedney (1972) ส่วนในการเก็บข้อมูลคำพูดต่อเนื่อง ได้มีการกำหนดให้ผู้บอกภาษาเล่าเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และครอบครัว เป็นต้น ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น ในงานชิ้นนี้มีการคำนวณค่าค่าเอมิโทนเพื่อลดปัจจัยความแตกต่างทางด้านสรีระร่างกายระหว่างเพศชายและหญิง ผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นตำบลบ้านถิ่นและตำบลพระหลวงในบริบทคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องพบว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่เป็นเสียงขึ้นในบริบทคำพูดเดี่ยวจะ

แสดงทิศทางการขึ้นของเสียงวรรณยุกต์ชัดเจนกว่าในคำพูดต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของดิศราพร สร้อยญาณะ (2552) ที่พบว่า สัทลักษณะที่เป็นเสียงขึ้นในบริบทคำพูดต่อเนื่องจะปรากฏการขึ้นน้อยลง จนถึงจุดสิ้นสุดของวรรณยุกต์เมื่อเปรียบเทียบกับคำพูดเดี่ยว ส่วนสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่เป็นเสียงตกจะคงลักษณะเดิมในทั้งสองบริบท นอกจากนี้ สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นเสียงระดับปรากฏทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่ใกล้เคียงกัน เพียงแต่มีความแตกต่างกันในด้านระดับเสียงเท่านั้น

2.2 สัทศาสตร์สังคม (sociophonetics)

การศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาโดยมุ่งเน้นที่ปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ ชนชั้นทางสังคม อาชีพ เครือข่ายสังคม โดยนำทฤษฎี ระเบียบวิธี หรือเครื่องมือทางด้านกลศาสตร์มาใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นการศึกษาตามแนวสัทศาสตร์สังคม คำว่า 'สัทศาสตร์สังคม' ใช้เป็นครั้งแรกในการศึกษาการแปรของภาษาฝรั่งเศสในแคนาดาของ Deshaies-Lafontaine (1974) หลังจากนั้นเริ่มมีการศึกษาตามแนวสัทศาสตร์สังคม เพิ่มมากขึ้น เช่น Labov (1991), Fridland (1999) และ Thomas (2001) เห็นได้จากผลงานที่นำเสนอในงาน International Congress of Phonetic Sciences (ICPhS) ซึ่งเป็นงานประชุมที่นำเสนองานทางสัทศาสตร์ ในปี ค.ศ. 2003 หัวข้อที่นำเสนอมีการนำปัจจัยทางสังคมไปพิจารณาประมาณ 90 เรื่องเมื่อเทียบกับปี ค.ศ.1979 ที่มีเพียง 9 หัวข้อเท่านั้น (Foulkes et al., 2010) สัทศาสตร์สังคมเป็นการศึกษาการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาตามปัจจัยทางสังคม โดยอาศัยการใช้เครื่องมือเพื่อวิเคราะห์ค่าเชิงปริมาณ สัทศาสตร์สังคมสามารถศึกษาได้ด้วยสัทศาสตร์เชิงเครื่องมือ (instrumental phonetics) ทุกแขนง ทั้งสรีรศาสตร์ กลศาสตร์ และสัทศาสตร์การรับรู้ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าการแปรที่เกิดขึ้นในภาษานั้นเป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคมอย่างแท้จริง Labov (2006) กล่าวว่า เครื่องมือทางกลศาสตร์ยังทำให้เห็นรายละเอียดของภาษาได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพราะสัทศาสตร์เป็นการศึกษาคุณสมบัติทางเสียงและคลื่นเสียงเวลาที่มนุษย์ออกเสียงพูดอย่างเป็นที่ประจักษ์ ดังนั้น การนำผลการวิเคราะห์เสียงโดยใช้เครื่องมือทางสัทศาสตร์มาพิจารณาร่วมกับปัจจัยทางสังคมในการแปรของภาษาจึงสามารถบ่งชี้รายละเอียดของรูปแปรแต่ละรูปแปรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมกับหลักฐานที่แสดงถึงรายละเอียดของรูปแปรนั้น ๆ

นอกจากนี้ การศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงในเวลาจริงในทางภาษาศาสตร์สังคมแบบดั้งเดิม จะมีการแบ่งแยกรูปแปรในการออกเสียงออกเป็นกลุ่มก้อน ในความเป็นจริงแล้ว รูปแปรที่เกิดขึ้นในภาษาไม่ได้เกิดเป็นกลุ่มก้อนเดียวรวมกัน ในบางครั้งมีกลุ่มก้อน แต่บางรูปแปรมีการกระจายและไล่เรียงระดับกันไป สัทศาสตร์สังคมจึงเป็นวิธีการศึกษาภาษาที่จะสามารถทำให้เห็นรูปแปรที่มีการกระจายตัวไปนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยวิธีการทางกลศาสตร์ เช่น Lawson and Stuart-Smith (1999) ศึกษาการแปรของ (x) และ (w) ในสก๊อตแลนด์ พบว่าทั้งสองตัวแปรมีแนวโน้มที่จะ

ออกเสียงเป็น [k] และ [w] ตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปร (x) มีรูปแปร 3 รูปแปร คือ [x] [k] และ [kx] ส่วน (m) พบรูปแปร 3 รูปแปร คือ [m] [w] และ breathy [w] โดยมีหลักฐานทางกลศาสตร์ช่วยยืนยันว่าไม่ได้มีแค่รูปแปรตามที่สันนิษฐานไว้ แต่ยังมีรูปแปรใหม่เพิ่มขึ้นอีกด้วย กล่าวคือ ในเสียง (x) พบรูปแปร [kx] ที่เป็นรูปแปรที่อยู่ระหว่างรูปแปรใหม่และรูปแปรเดิม การวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ทำให้พบรูปแปร [kx] ซึ่งมีช่วงของการกักและการระเบิดเสียงเช่นเดียวกับ [k] และมีช่วงเสียดแทรกตามมาเช่นเดียวกับ [x] ส่วนในเสียง (m) พบรูปแปร [w] ที่มีค่าความถี่ฟอร์เมนทที่ 1 และ 2 สั้นกว่าในรูปแปร [w] แต่ยาวกว่าในรูปแปร [m] เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปร [w] พบว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยในชนชั้นล่าง (the working class children) มีอัตราการใช้มากกว่าผู้พูดอายุน้อยในชนชั้นกลาง (the middle class children) ในขณะที่ชนชั้นกลางยังมีการใช้รูปแปรเดิม [m] อยู่มาก เช่นเดียวกับ (x) ที่พบว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยชนชั้นล่างมีอัตราการใช้รูปแปร [k] ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่มากกว่าผู้พูดอายุน้อยชนชั้นกลาง การศึกษานี้จึงได้สรุปว่า เนื่องมาจากกลุ่มผู้พูดชนชั้นล่างต้องการสร้างอัตลักษณ์ภายในกลุ่มของตนเอง จึงได้สร้างรูปแปรใหม่ที่ไม่เป็นรูปมาตรฐาน [k, w] หรือ [kx, w] นี้ขึ้นมาให้แตกต่างจากกลุ่มชนชั้นที่อยู่เหนือกว่าตนเอง การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่าพยัญชนะ (x) และ (m) เกิดการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ เพราะผู้พูดในวัยเด็กทั้งสองกลุ่มมีการใช้รูปแปรใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในชนชั้นล่างมีอัตราการใช้รูปแปรใหม่มากกว่ารูปแปรเดิมถึงแม้ในชนชั้นกลางจะพบว่ามีการใช้รูปแปรเดิมอยู่มาก แต่ยังมีรูปแปรใหม่ควบคู่ไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังพบรูปแปรที่เกิดขึ้นในภาษาแตกต่างไปจากข้อสันนิษฐาน คือพบรูปแปรที่อยู่ระหว่างรูปแปรใหม่และรูปแปรเดิม ได้แก่ รูปแปร [kx] และรูปแปร [w] ที่มีคุณสมบัติน้ำเสียงต่างไปจากรูปแปรที่สันนิษฐานไว้คือ [m] และ [w] อีกด้วย ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารูปแปรที่เกิดขึ้นในภาษาจริง ๆ นั้นมีลักษณะไล่เรียงกันไป ไม่ได้เป็นแบ่งเป็นกลุ่มก้อน หรือแยกออกจากกันได้แต่อย่างใด ดังนั้น การนำเครื่องมือทางกลศาสตร์มาช่วยในการวิเคราะห์จะช่วยให้พบและเห็นรายละเอียดของรูปแปรต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ในการศึกษาปัจจัยทางสังคมด้านเพศนั้น เสียงของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกัน โดยผู้หญิงมักมีเสียงแหลม ในขณะที่ผู้ชายมีเสียงทุ้ม ซึ่งเป็นผลมาจากสรีระของผู้ชายและผู้หญิงที่ทำให้มีเส้นเสียงที่ต่างกัน ในการศึกษาบางครั้งจึงไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบเสียงระหว่างทั้งสองเพศนี้ได้ แต่วิธีการทางด้านกลศาสตร์สามารถช่วยลดความแตกต่างทางด้านสรีระของผู้ชายและผู้หญิงได้ และทำให้เราสามารถเปรียบเทียบตัวแปรทางด้านสังคมด้านเพศตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น เช่น งานวิจัยของศุภจิณัฐ จิตวิริยนนท์ (2558) ศึกษาค่าวรรณยุกต์ในภาษาปะโอจากในอดีตที่มีการวิเคราะห์วรรณยุกต์ด้วยค่าเฮิร์ต แต่ในงานนี้ได้มีการปรับค่าระดับเสียง (pitch normalization) โดยหาค่าเซมิโตน เนื่องจากปัจจัยทางกายภาพ เช่น เพศ อายุ ส่งผลต่ออัตราการสั่นของเส้นเสียง คือความหนาและความยาวของเส้นเสียง โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงจะมีระดับเสียงสูงกว่า

ผู้ชาย และเด็กจะมีระดับเสียงสูงกว่าผู้ใหญ่ จึงส่งผลให้ค่าความถี่มูลฐานที่มีหน่วยเป็นเฮิร์ตของเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกันไป ดังนั้น การศึกษาสัทลักษณะของวรรณยุกต์เชิงกลศาสตร์ด้วยการแปลงค่าเฮิร์ตเป็นเซมิโตนจะช่วยลดการแปรที่มาจากสรีระที่แตกต่างกันของผู้พูดได้

ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น พบว่ามีการศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาโดยใช้วิธีการศึกษาทางด้านสัทศาสตร์สังคมอยู่บ้าง เช่น Stanford (2008) ศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาฮุย (Sui) ที่พูดกันทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน วัฒนธรรมในการแต่งงานของชนเผ่านี้คือผู้ชายและผู้หญิงที่จะแต่งงานกันจะต้องถือกำเนิดในเผ่าที่ไม่เหมือนกัน เมื่อแต่งงานแล้ว ผู้หญิงจะต้องย้ายไปอาศัยอยู่กับสามี ดังนั้น ผู้หญิงที่ต้องออกจากเผ่าพันธุ์ของตนเองและไปอาศัยอยู่กับสามีสามารถแยกออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มผู้หญิงที่มีภูมิลำเนาจากทางเหนือย้ายไปอยู่ทางใต้ และผู้หญิงที่มีภูมิลำเนาจากทางใต้ย้ายไปอยู่ทางเหนือ เปรียบเทียบกับคนที่ยังอาศัยอยู่ในภูมิลำเนาเดิม การศึกษานี้วิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์โดยพิจารณาจากค่าระยะเวลาของสระ ระดับเสียงสูง-ต่ำของสระ จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้หญิงที่ต้องออกจากเผ่าพันธุ์ของตนเองและไปอาศัยอยู่กับสามีทั้ง 2 กลุ่มนั้น ยังคงเก็บรักษาแบบการออกเสียงวรรณยุกต์ตามเผ่าพันธุ์เดิมของตนเองอยู่ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้หญิงที่มีการย้ายถิ่นฐานและคนที่ยังอาศัยอยู่ภูมิลำเนาเดิมพบว่าค่าระยะเวลา และระดับเสียงสูง-ต่ำของสระไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะย้ายไปอาศัยอยู่กับสามีมากกว่า 20 ปีแล้วและไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้หญิงที่มาจากเผ่าพันธุ์เดียวกันมากนัก เนื่องจากที่ตั้งของบ้านแต่ละหลังอยู่ห่างไกลกัน อีกทั้งยังต้องทำงานในไร่นาและทำงานบ้านอีกด้วย ข้อค้นพบนี้ขัดแย้งกับทฤษฎีที่ว่าคนเราจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการพูดของตนเองให้เข้ากับผู้ฟัง เพื่อที่จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ตนเองถ่ายทอด ในทางตรงกันข้าม การศึกษานี้พบว่าผู้หญิงที่มีการย้ายถิ่นฐานมีการรักษารูปแบบการใช้วรรณยุกต์ของตัวเองเพื่อรักษาอัตลักษณ์ของตนเองนั่นเอง

การศึกษาทางสัทศาสตร์สังคมที่มุ่งเน้นศึกษาในปัจจุบันด้านอายุของผู้พูดนั้นก็พบว่ามียู๋บ้าง เช่น Chuang, Chang, and Hsieh (2013) ได้ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ภาษาจีนฮกเกี้ยนที่พูดในเมืองปิ่นัง ประเทศมาเลเซีย แบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่อพยพมาจากประเทศจีนในช่วงอายุ 70 ปี กลุ่มวัยกลางคนที่อพยพมาจากประเทศจีนในช่วงอายุ 40 ปี และกลุ่มเด็กที่เกิดและเติบโตในปิ่นัง การศึกษามีการใช้เครื่องมือทางกลศาสตร์คือ การหาค่าความถี่มูลฐาน ค่าความถี่ฟอร์เมนทและค่าระยะเวลาของเสียงสระ ผลการศึกษาพบว่าเสียงวรรณยุกต์ 3 ในกลุ่มผู้สูงอายุมีลักษณะสูง-ตก ในขณะที่กลุ่มวัยกลางคนกลับพบว่ามี 2 รูปแปร คือ วรรณยุกต์มีลักษณะสูง-ตก (53) ในวัจนลีลาที่มีความระมัดระวังในการพูด และวรรณยุกต์มีลักษณะขึ้น-สูง (445) ในวัจนลีลาการพูดคุยแบบเป็นกันเอง ส่วนกลุ่มเด็กสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย กล่าวคือ กลุ่มที่มีการออกเสียงวรรณยุกต์ 3 เหมือนกับกลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มที่มีการออกเสียงวรรณยุกต์ลักษณะสูง-ขึ้น (445) เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุและวัจนลีลาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการออกเสียงวรรณยุกต์

ที่ต่างกันไปด้วย อีกทั้งยังพบว่าในภาษาจีนถิ่นนี้เกิดวรรณยุกต์สนธิ ในวรรณยุกต์ที่ 1, 2 และ 6 (21) อีกทั้ง ยังเกิดวรรณยุกต์สนธิในวรรณยุกต์ที่ 3 และ 5 (44) ของทุกรุ่นอายุ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาจีนถิ่นนี้วรรณยุกต์ถูกทำให้เป็นกลางมากขึ้น (neutralization) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละบุคคล กลับพบว่า รูปแบบของวรรณยุกต์สนธิในวรรณยุกต์ที่ 3 และ 5 ในกลุ่มเด็กพบมี 2 รูปแบบ รูปแบบแรกคือ วรรณยุกต์ที่ 3 และ 5 เกิดวรรณยุกต์สนธิโดยสมบูรณ์ เพราะเส้นของค่าความถี่มูลฐานทับซ้อนกันและค่าระยะเวลาไม่มีความแตกต่างกัน อีกรูปแบบคือ วรรณยุกต์ที่ 3 และ 5 เกิดวรรณยุกต์สนธิไม่โดยสมบูรณ์ เพราะค่าความถี่มูลฐานไม่เกิดการทับซ้อนกันและค่าระยะเวลาในวรรณยุกต์ที่ 3 ยาวกว่าในวรรณยุกต์ที่ 5 ซึ่งการแปรที่เกิดขึ้นในวรรณยุกต์นี้อาจมีสาเหตุมาจากการสัมผัสภาษากับภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษากลางที่ใช้กันมากในประเทศมาเลเซีย

จะเห็นได้ว่า การศึกษาทางสัทศาสตร์สังคมทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสัทศาสตร์ ทั้งในด้านการผลิตเสียงและรับรู้เสียง กับปัจจัยทางด้านสังคมที่ส่งผลให้เกิดการแปรและการเปลี่ยนแปลงในภาษาได้อีกทั้ง การศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา โดยนำทฤษฎีระเบียบวิธี หรือเครื่องมือทางด้านกลศาสตร์มาใช้ในการเก็บข้อมูลสามารถทำให้เห็นถึงการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาได้ละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการแปรได้ด้วย

2.3 ลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงพยัญชนะ

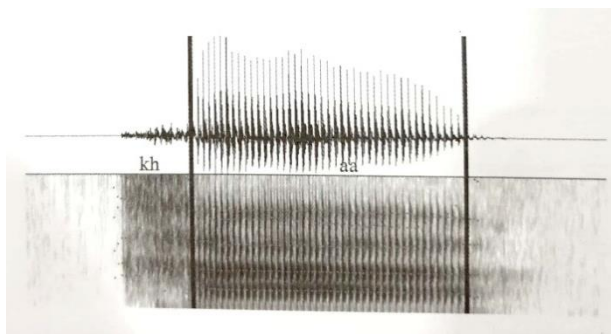
Fant (1960) เสนอทฤษฎีแหล่งกำเนิดเสียงและตัวกรองเสียง (Source-Filter Theory) เพื่ออธิบายการผลิตเสียงว่าเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างแหล่งกำเนิดเสียงและตัวกรอง แหล่งกำเนิดคือ การสั่นของเส้นเสียงที่กลองเสียง เป็นกระบวนการที่ปรับเปลี่ยนลมให้กลายเป็นเสียง และเดินทางสู่ช่องทางเดินเสียง ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกรองที่มีลักษณะแตกต่างกันเมื่อผลิตเสียงที่แตกต่างกัน อีกทั้งขนาดของตัวกรองยังแตกต่างตามตัวแปรทางกายภาพของผู้พูด แหล่งกำเนิดและตัวกรองที่แตกต่างกันจะส่งผลให้ลักษณะทางกลศาสตร์ของคลื่นเสียงต่างกัน ถึงแม้ว่าจะออกเสียงเดียวกันก็ตาม การศึกษาทางกลศาสตร์ที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้มี 2 ประเด็น คือ ลักษณะสัญญาณของแผ่นภาพคลื่นเสียงและค่าความเข้มสัมพัทธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1. ลักษณะสัญญาณของแผ่นภาพคลื่นเสียง

ในการศึกษานี้จะแสดงแผ่นภาพคลื่นเสียง (spectrogram) ของเสียงพยัญชนะ 3 เสียง ได้แก่ พยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลม พยัญชนะกักเสียดแทรก และพยัญชนะเสียดแทรก ดังต่อไปนี้

- 1) พยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลม [k^h]

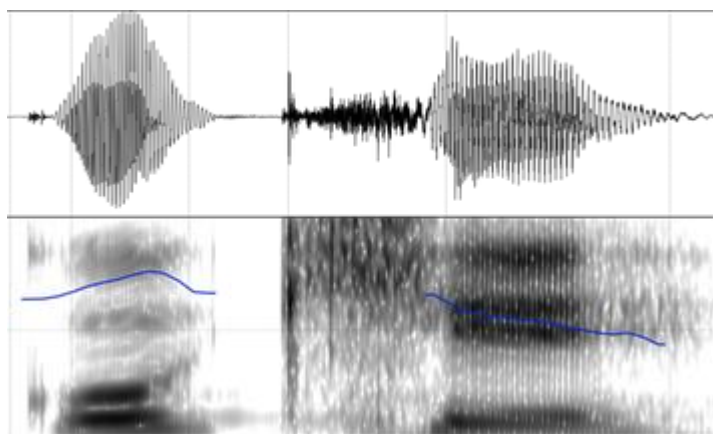
สัญญาณแผนภาพคลื่นเสียงของพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมจะไม่พบแถบเสียงก้อง (voicing bar) อีกทั้งในช่วงแรกของการออกเสียงจะเป็นช่วงเงียบ (duration of stop) ตามด้วยช่วงที่มีการระเบิดเสียงออกมา (burst) เป็นช่วงสั้น ๆ ก่อนช่วงเริ่มเสียงสระที่ตามมา ในพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมจะเห็นกลุ่มลมที่ออกมาหลังจากฐานกรณ์ลิ้นส่วนหลัง-เพดานอ่อนแยกออกจากกันเมื่อมีเสียงสระตามมา (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2554) ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนภาพคลื่นเสียงแสดงลักษณะสัญญาณพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมในคำว่า [kʰaː] (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2554: 18)

2) พยัญชนะกักเสียดแทรก [kʰx]

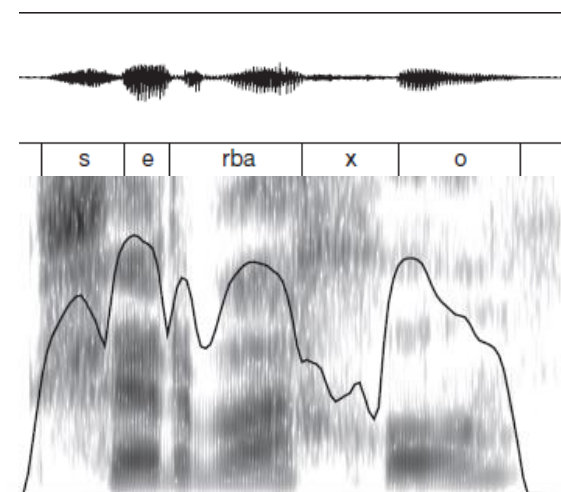
พยัญชนะกักเสียดแทรกเป็นเสียงที่อยู่ระหว่างเสียงกักและเสียงเสียดแทรก มีคุณสมบัติทางเสียงทั้งเสียงกักและเสียงเสียดแทรก กล่าวคือ เป็นเสียงที่มีช่วงของเสียงกักก่อน ตามด้วยช่วงของเสียงเสียดแทรก สัญญาณทางแผนภาพคลื่นเสียงที่แสดงถึงพยัญชนะกักเสียดแทรก คือมีช่วงของการกักกั้นลมที่ปรากฏเป็นช่วงเงียบ หลังจากนั้นกระแสลมจะถูกปล่อยออกมาในลักษณะเสียงเสียดแทรก พร้อมกับมีกลุ่มลมตามมาซึ่งปรากฏเป็นเสียงรบกวน (noise) (Ladefoged, 2003) ดังแสดงในภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงลักษณะสัญญาณพยัญชนะกักเสียดแทรกในคำว่า [gokhxe] (Keith, 2012: 173)

3) พยัญชนะเสียดแทรก [x]

สัญญาณทางแผนภาพคลื่นเสียงของพยัญชนะเสียดแทรกที่สำคัญคือ คลื่นเสียงที่ไม่สม่ำเสมอ (aperiodic wave) หรือเสียงรบกวน (noise) เนื่องจากกระแสลมถูกบีบอัดระหว่างฐานกรณ์ (Hayward, 2000) เมื่อใช้เสียงรบกวนเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งเสียงเสียดแทรกออกเป็น 2 ประเภทคือ เสียงเสียดแทรกอูสุ่ม (sibilant) และ เสียงเสียดแทรกไม่อูสุ่ม (non-sibilant) โดยเสียงเสียดแทรกอูสุ่มพบว่ามีค่าความเข้มสูงกว่าเสียงเสียดแทรกไม่อูสุ่ม ในงานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งเน้นไปดูลักษณะสัญญาณของแผนภาพคลื่นเสียงของเสียงพยัญชนะเสียดแทรกในกลุ่มเสียงเสียดแทรกไม่อูสุ่ม (เสียงเสียดแทรกเพดานอ่อน [x]) เสียง [x] มีค่าความถี่ประมาณ 500-550Hz โดยจะสังเกตได้จากว่าพลังงานส่วนใหญ่ของเสียง [x] จะอยู่ในส่วนข้างบนของแผนภาพคลื่นเสียง อีกทั้งจะพบว่าเมื่อออกเสียง [x] จะมีพลังงานออกเป็นช่วง ๆ เกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอตลอดช่วงของการออกเสียง โดยพลังงานอยู่ที่ประมาณ 4000Hz (Mazzaro, 2011) ค่าความถี่ฟอร์เมนที่ที่ 1 ต่ำตอนเริ่มเสียงพยัญชนะและค่อย ๆ ขยับขึ้น ในขณะที่ค่าความถี่ฟอร์เมนที่ที่ 2 สูงตอนเริ่มเสียงพยัญชนะและค่อย ๆ ตกลง ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงลักษณะสัญญาณพยัญชนะเสียดแทรกในคำว่า [ser baxo] (Carrasco, Hualde, & Simonet, 2012: 158)

2.3.2 ค่าความเข้มสัมพัทธ์

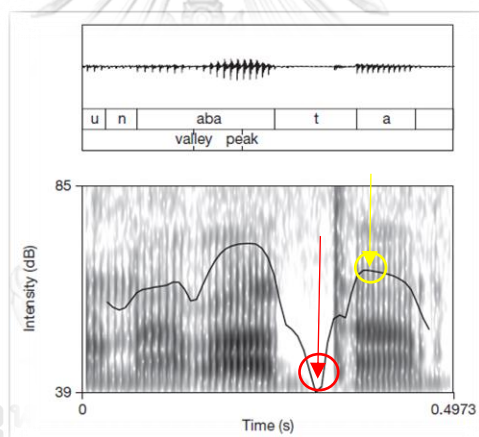
ค่าความเข้ม (intensity) หมายถึง อัตราส่วนของขนาดคลื่นเสียงหรือช่วงกว้างของคลื่น (amplitude) โดยทั่วไปแล้วสระมีความเข้มมากกว่าพยัญชนะเพราะสระเป็นแกนของพยางค์ (nucleus) อีกทั้งเสียงสระยังเป็นเสียงก้องกังวาน การออกเสียงสระใช้ฐานกรณ์ที่กว้างกว่าการออกเสียงพยัญชนะและยังมีการใช้ลมในขณะที่ออกเสียงมาก ซึ่งส่งผลให้พลังงานสูงตามไปด้วย ในการออกเสียงพยัญชนะกักซึ่งฐานกรณ์ปิดสนิท มีการกักลมไว้ พลังงานจึงน้อยตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เนื่องจากความห่างระหว่างฐานกรณ์เป็นช่องแคบทำให้เกิดการเสียดแทรกของลม จึงส่งผลให้พลังงานสูงมากกว่ากลุ่มพยัญชนะเสียดกัก ดังนั้น ค่าความเข้มสัมพัทธ์คือการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสระและเสียงพยัญชนะเป้าหมาย (Carrasco et al., 2012) จึงสามารถนำไปตีความระดับความห่างจากฐานกรณ์ (degree of constriction) ของเสียงพยัญชนะได้ รูปแปรที่มีระดับความห่างของฐานกรณ์มากเมื่อเทียบกับสระก็จะมีค่าความเข้มสัมพัทธ์มาก ซึ่งบ่งชี้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับเสียงสระ แต่ถ้ารูปแปรใดมีระดับความห่างของฐานกรณ์น้อยเมื่อเทียบกับสระก็จะมีค่าความเข้มสัมพัทธ์น้อย ซึ่งบ่งชี้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเสียงพยัญชนะ ในงานวิจัยนี้เสียงที่มีสัทลักษณะแบบเสียงเสียดแทรกมากจะมีคุณสมบัติเชิงพลังงานใกล้เคียงกับสระมากกว่าเสียงที่มีสัทลักษณะแบบเสียงกักซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเสียงพยัญชนะมากกว่า

การศึกษาที่ผ่านมาพิสูจน์ทราบประสิทธิภาพของการใช้ค่าความเข้มสัมพัทธ์ในภาษาสเปน ภาษาอังกฤษ ภาษาแกลิค ภาษาเยอรมัน เป็นต้น (Catherine. Browman & Goldstein, 1995;

Carrasco et al., 2012; Cho & McQueen, 2005; Martínez Celdrán & Regueira, 2008) การวัดค่าความเข้มสัมพันธ์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ความแตกต่างค่าความเข้ม (intensity difference) อัตราส่วนค่าความเข้ม (intensity ratio) อย่างไรก็ตาม การหาอัตราส่วนค่าความเข้ม ถือเป็นวิธีที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับความห่างของฐานกรณ์ในขณะที่เปล่งเสียงออกมาได้ชัดเจน เมื่อเทียบกับวิธีการหาความแตกต่างค่าความเข้มวิธีอื่น ๆ (Carrasco et al., 2012; Parrell, 2010) และได้ข้อมูลที่เป็นระบบระเบียบมากกว่าวิธีการหาความแตกต่างค่าความเข้ม (intensity difference) การหาอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสามารถหาได้จากการหารค่าเดซิเบล โดยการกำกับจุดหลักไว้ 2 จุด คือ 1) จุดความเข้มที่ต่ำสุดของเสียงพยัญชนะเป้าหมาย 2) จุดที่สูงที่สุดของสระที่ตามมา (min/max) จากนั้นนำค่าความเข้มของทั้งสองจุดมาหารกัน ดังนี้

ค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดของเสียงพยัญชนะ (Intensity at C minimum)

ค่าความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระ (Intensity at V maximum)

ภาพที่ 2.4 แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงจุดการวัดค่าเพื่อคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มในวลีภาษาสเปน 'una bata aba' (Carrasco et al., 2012: 156)

ค่าที่ได้ออกมามีค่าระหว่าง 0-1 ถ้าผลของอัตราส่วนที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับ 1 จะบ่งชี้ให้เห็นว่าเสียงพยัญชนะก็เกิดการแปรเป็นเสียงที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเสียงสระ เช่น เสียงเสียดแทรกหรือเสียงเปิดข้างลิ้น เพราะค่าความเข้มของเสียงพยัญชนะและสระใกล้เคียงกัน แต่ถ้าผลของอัตราส่วนที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับ 0 จะบ่งชี้ให้เห็นว่าเสียงพยัญชนะก็มีการแปรในระดับที่ไม่มาก ยังคงเป็นเสียงกักเหมือนเดิม เพราะค่าความเข้มของทั้งเสียงพยัญชนะและสระมีความแตกต่างกัน

2.3.3 แอมพลิจูด (amplitude)

แอมพลิจูด (amplitude) คือ ความสูงระหว่างยอดคลื่นและท้องคลื่นของคลื่นเสียง ที่แสดงถึงความเข้มของเสียง (intensity) หรือความดังของเสียง (loudness) หากค่าความสูงระหว่างยอดคลื่นและท้องคลื่นของคลื่นเสียงแตกต่างกันมากเท่าใด ก็แสดงให้เห็นว่าความเข้มหรือความดังของเสียงก็เพิ่มขึ้นด้วย (Martin J. Ball & Joan Rahilly, 1999) การออกเสียงพยัญชนะในฐานกรณ์ที่แตกต่างกันก็ส่งผลทำให้ค่าแอมพลิจูดแตกต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ ในการออกเสียงพยัญชนะกักซึ่งฐานกรณ์ปิดสนิท ส่งผลให้ความสูงระหว่างยอดคลื่นและท้องคลื่นของเสียงมีน้อย ค่าแอมพลิจูดจึงไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก มีความห่างระหว่างฐานกรณ์มากกว่าเสียงกลุ่มพยัญชนะเสียงกัก จึงส่งผลให้ความสูงระหว่างยอดคลื่นและท้องคลื่นสูงขึ้น ค่าแอมพลิจูดจึงมีความแตกต่างกัน

2.3.4 ฐานกรณ์ในการออกเสียง (place of articulation)

ฐานกรณ์ในการออกเสียง คือตำแหน่งในช่องเสียง (vocal tract) ที่เกิดการกีดขวางหรือจากการเคลื่อนตำแหน่งของกรณ์ ซึ่งโดยปกติคือบางส่วนของลิ้น และฐานซึ่งโดยปกติแล้วคือบางส่วนของเพดานปาก โดยเมื่อรวมกับลักษณะการออกเสียง (manner of articulation) และการเปล่งเสียงพูด (phonation) ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะที่แตกต่างกัน (Henning & Allard, 2011) หากแยกกลุ่มของอวัยวะแปรเสียงออกมาตามลักษณะของการเคลื่อนไหวสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอวัยวะที่เคลื่อนที่ไม่ได้ (passive articulator) หรือ ฐาน ได้แก่ ริมฝีปากบน ฟันบน ปุ่มเหงือก เพดานแข็ง เพดานอ่อน และลิ้นไก่ (uvula)
2. กลุ่มอวัยวะที่เคลื่อนที่ได้ (active articulator) หรือ กรณ์ ได้แก่ ริมฝีปากล่าง ฟัน และลิ้น

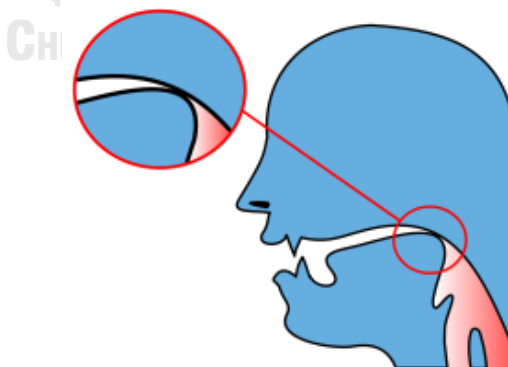
ในการเกิดเสียงนั้น ลมจะถูกกักกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ลมจะถูกอวัยวะในกลุ่มที่เคลื่อนที่ได้กักกันไว้ โดยอวัยวะในกลุ่มที่เคลื่อนที่ได้จะมีการเคลื่อนที่เข้าไปในลักษณะเข้าไปใกล้ หรือเข้าไปชิดกับอวัยวะในกลุ่มที่เคลื่อนที่ไม่ได้ ก่อให้เกิดเสียงพยัญชนะประเภทต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของการกักกันลม หรือลักษณะวิธีออกเสียง (Martin J. Ball & Joan Rahilly, 1999) โดยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

- Bilabial: เกิดจากริมฝีปากล่างเคลื่อนเข้าไปหาริมฝีปากบน
- Labio dental: เกิดจากริมฝีปากล่างเคลื่อนเข้าไปหาฟันบนด้านหน้า
- Dental: เกิดจากปลายลิ้นหรือส่วนถัดจากปลายลิ้น เคลื่อนเข้าไปหาฟันบนด้านหน้า

- Alveolar: เกิดจากปลายลิ้นหรือส่วนถัดปลายลิ้น เคลื่อนเข้าไปหาปุ่มเหงือก
- Retroflex: เกิดจากการใช้ปลายลิ้นเคลื่อนเข้าไปหาส่วนปลายสุดของปุ่มเหงือกที่ติดกับเพดานแข็ง หรือการงอปลายลิ้นไปข้างหลังสู่บริเวณเพดานแข็ง
- Palato-Alveolar: เกิดจากการใช้ส่วนถัดปลายลิ้นเคลื่อนเข้าไปหาส่วนปลายสุดของปุ่มเหงือกที่ติดกับเพดานแข็ง
- Palatal: เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนต้นเคลื่อนเข้าไปหาเพดานแข็ง
- Velar: เกิดจากการเคลื่อนลิ้นส่วนหลังเข้าไปหาเพดานอ่อน
- Uvular: เกิดจากการยกลิ้นส่วนหลังเข้าไปหาลิ้นไก่
- Pharyngeal: เกิดจากการดึงโคนลิ้นไปทางด้านหลังเข้าหาผนังช่องคอด้านหลัง
- Glottal: เกิดจากการเคลื่อนเข้าหากันของเส้นเสียงทั้งคู่ โดยอาจจะเคลื่อนเข้ามาใกล้กันหรือเคลื่อนเข้ามาติดกัน

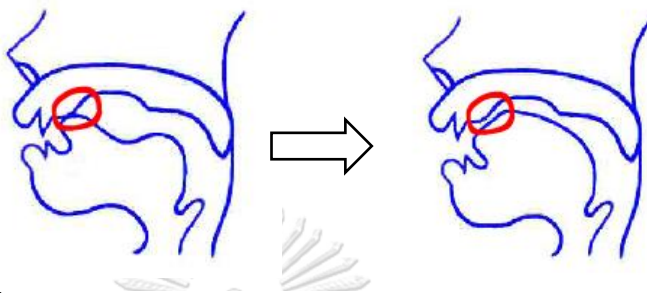
ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการแปรของ (k^h) ซึ่งเป็นเสียงที่เกิดในฐานกรณ์เพดานอ่อนหรือเกิดจากการที่ลิ้นส่วนหลังเคลื่อนเข้าไปหาเพดานอ่อน ดังนั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมเฉพาะในส่วนของพยัญชนะในฐานกรณ์ Velar เท่านั้น โดย (k^h) ที่ออกเสียงในฐานกรณ์เพดานอ่อน สามารถออกเสียงตามลักษณะการออกเสียง (manner of articulation) ได้ 3 แบบใหญ่ ๆ ดังนี้

1) เสียงกักหรือเสียงระเบิด (stop หรือ plosive) เป็นเสียงพยัญชนะประเภทหนึ่งที่เกิดจากฐานกรณ์บรรจบกันและปิดสนิท เกิดการปิดกั้นการไหลของกระแสอากาศในช่องปาก ส่งผลให้เกิดการกักลมไว้ชั่วขณะ เมื่อฐานกรณ์แยกจากกัน จึงทำให้ลมระเบิดออกมา ดังแสดงในภาพที่ 2.5

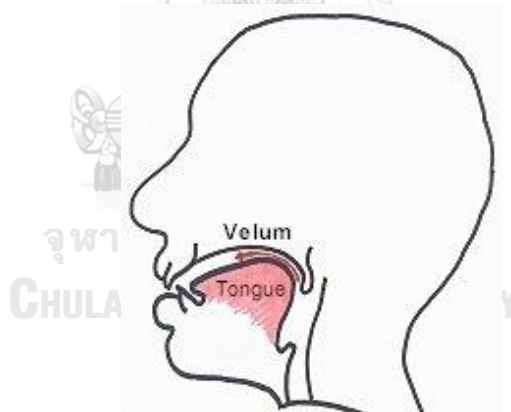
ภาพที่ 2.5 อวัยวะและขั้นตอนการออกเสียงเสียงกักหรือเสียงระเบิด (Foulkes, Scobbie, & Watt, 2010: 86)

2) เสียงกึ่งเสียดแทรก (affricate) เกิดจากการทำงานของฐานกรณ์ ซึ่งในการออกเสียงสองลักษณะ คือ เริ่มต้นด้วยลักษณะเสียงหยุด และจบลงด้วยเสียงเสียดแทรก โดยบริเวณปลายลิ้นจะยกขึ้นแตะปุ่มเหงือกและปล่อยที่ด้านหลังให้เกิดช่องแคบ ๆ บริเวณที่ต่อกับเพดานแข็ง ทำให้เกิดกระแสลมเสียดแทรกขึ้นมา ดังแสดงในภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 อวัยวะและขั้นตอนการออกเสียงเสียงกึ่งเสียดแทรก (Henning & Allard, 2011: 61)

3) เสียงเสียดแทรก (fricative) เกิดจากการที่ฐานกรณ์คู่ที่ใช้ในการออกเสียงเคลื่อนเข้ามาใกล้ชิดกัน และทำให้อากาศที่ไหลผ่านบริเวณช่องแคบระหว่างอวัยวะออกเสียงทั้งคู่เกิดการเสียดสี และฐานกรณ์ค่อย ๆ แยกตัวออกจากกันอย่างช้า ๆ ดังแสดงในภาพที่ 2.7

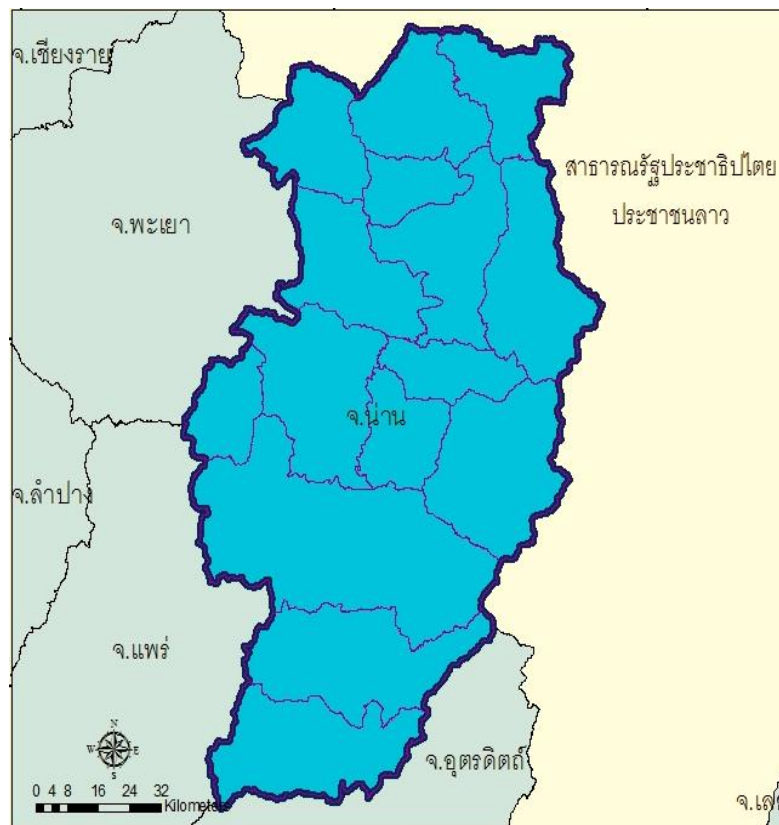
ภาพที่ 2.7 อวัยวะและขั้นตอนการออกเสียงเสียงเสียดแทรก (Bryan, Ian, & Donald, 2013: 179)

2.4 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดน่าน ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน

2.4.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดน่าน

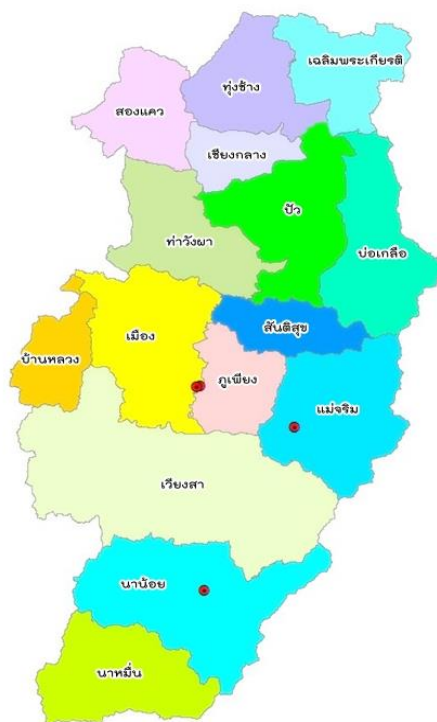
น่านเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทยตามการแบ่งภูมิภาคของราชบัณฑิตยสถานและตามการแบ่งภูมิภาคของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีอาณาเขตทางทิศเหนือติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เชียงฮ่อน-หงสา (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดแพร่ ทิศตะวันออกติดต่อกับแขวงไชยบุรี

(สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ส่วนทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดพะเยา (สำนักงานจังหวัดน่าน, ม.ป.ป.-a) ดังแสดงในภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 แผนที่แสดงจังหวัดน่านและอาณาเขตติดต่อ (สำนักงานแรงงานจังหวัดน่าน, 2552)

ปัจจุบัน จังหวัดน่านแบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น 15 อำเภอ คือ อำเภอเมืองน่าน อำเภอแม่จริม อำเภอบ้านหลวง อำเภอนาน้อย อำเภอปัว อำเภอท่าวังผา อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเวียงสา อำเภอเชียงกลาง อำเภอนาหมื่น อำเภอสันติสุข อำเภอปอเกวียน อำเภอสองแคว อำเภอภูเพียง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ดังแสดงในภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 แผนที่แสดงอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดน่าน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 (พิษณุโลก), 2556)

อำเภอท่าวังผามีประชากรประมาณ 45,677 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560) ในอำเภอท่าวังผาประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์และภาษาที่หลากหลาย เช่น ภาษาคำเมือง ภาษาลื้อ ภาษาจีน ภาษาพวน ภาษาลาว เป็นต้น

2.4.2 ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน

ประชากรในจังหวัดน่านมีประชากรน้อยเป็นอันดับ 3 ของประเทศ (ประมาณ 41 คนต่อตารางกิโลเมตร) โดยอาศัยกระจุกกระจายไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่ที่เป็นที่ราบระหว่างหุบเขา รวมประชากรทั้งสิ้นประมาณ 479,838 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560) แบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ (วารสารสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน, 2014) ดังนี้

1) **ชาวไทยวน (คนเมือง):** ชาวไทยวนเป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด โดยส่วนใหญ่แล้วอพยพมาจากเชียงแสนและบริเวณต่าง ๆ ของล้านนา

2) **ชาวไทลื้อ (ไทยอง):** ชาวไทลื้อส่วนใหญ่อพยพมาจากสิบสองปันนาและหัวเมืองต่าง ๆ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง ชาวไทลื้ออาศัยตั้งบ้านเรือนอยู่ตามลุ่มน้ำต่าง ๆ ในจังหวัดน่านโดยเฉพาะ

ในอำเภอปัวแทบทุกตำบล อำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง และ อำเภอเฉลิมพระ ภาษาไทลื้อในจังหวัดน่าน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

(1) ไทลื้อฝั่งสิบสองปันนาตะวันออก ได้แก่ เมืองลำ เมืองมาง (อาศัยอยู่แถบลุ่มแม่น้ำน่าน บริเวณชุมชนบ้านหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา และแกวตำบลยอด อำเภอสองแคว)

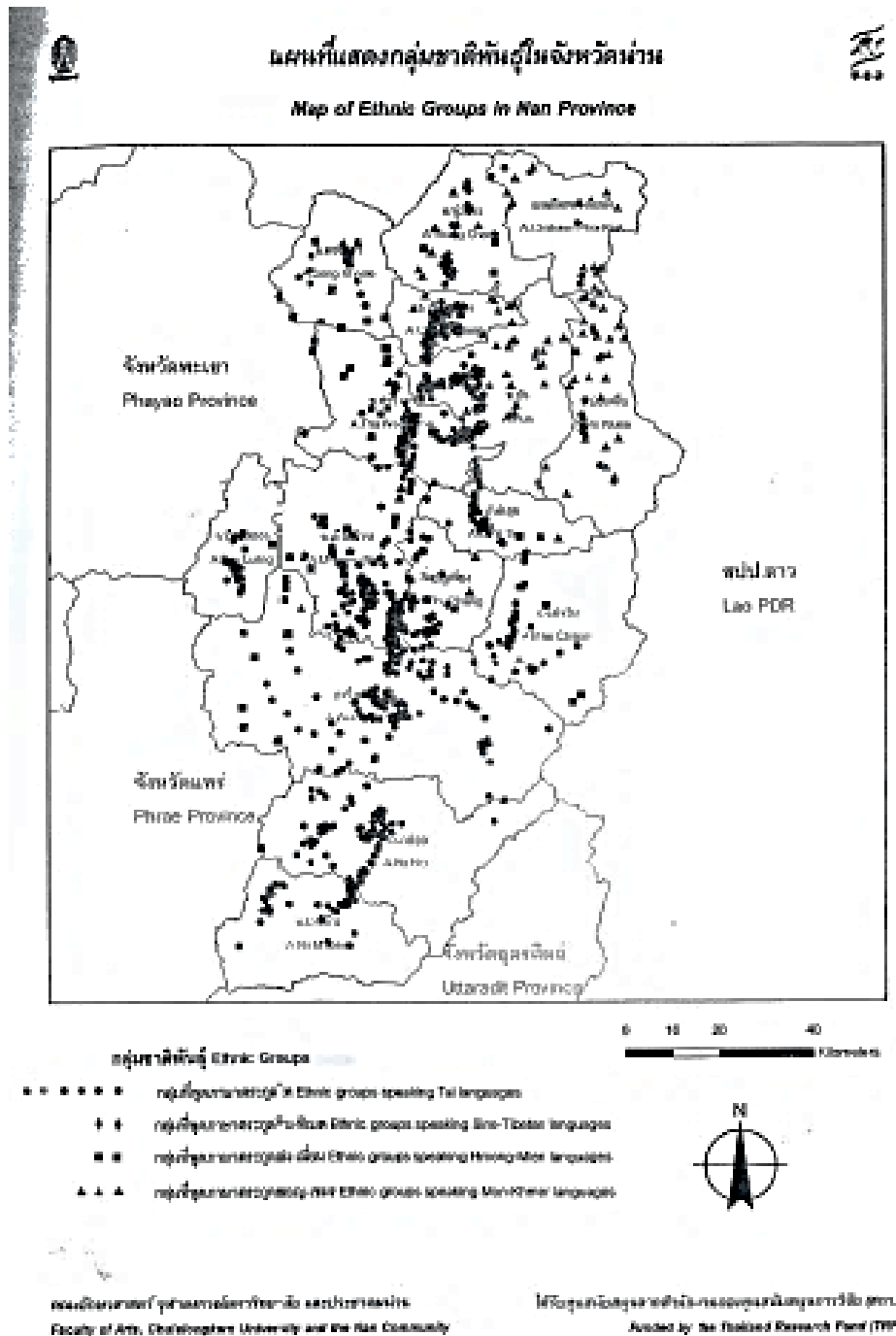
(2) ไทลื้อฝั่งสิบสองปันนาตะวันตก ได้แก่ เมืองฮู่ เมืองยอง เมืองเชียงลาบ เมืองเสี้ยว (อาศัยอยู่แถบลุ่มแม่น้ำย่าง บริเวณชุมชนตำบลยม ตำบลจอมพระ(บ้านถ่อน) อำเภอท่าวังผา แถบลุ่มแม่น้ำปัว ตำบลศิลาเพชร ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว ถึงตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ)

3) ชาวไทพวน (ลาวพวน): ชาวไทพวนอาศัยอยู่ที่บ้านฝายมูล อำเภอท่าวังผา และบ้านหลักมีนพวน อำเภอเวียงสา โดยอพยพมาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในสมัยรัชกาลที่ 1

4) ชาวไทเขิน: ชาวไทเขินอพยพมาจากเชียงตุง โดยตั้งหลักแหล่งที่หมู่บ้านหนองม่วง หมู่บ้านบ้านเชียงยืน ตำบลยม อำเภอท่าวังผา

5) ชาวไทใหญ่ (เงี้ยวหรือไตโหลง): ชาวไทใหญ่ส่วนใหญ่อพยพมาจากรัฐฉานและเชียงตุง ตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่บริเวณอำเภอทุ่งช้าง

นอกจากกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในบริเวณที่สูงตามไหล่เขายังเป็นชุมชนของชนกลุ่มน้อย ได้แก่ ชาวม้ง เมี่ยน ลัวะ ขมุ รวมถึงชาวตองเหลืองหรือมลาบรีที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสาอีกด้วย จึงจะเห็นได้ว่าพื้นที่จังหวัดน่านนั้นประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ดังแสดงในภาพที่ 2.10 ผู้คนในจังหวัดน่านจึงมีภาษาพูดที่หลากหลายด้วยเช่นกัน โดยมีภาษาไทยถิ่นเหนือหรือคำเมืองเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มคนชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 2.10 แผนที่แสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดน่าน (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2550: 19)

2.4.3 ระบบเสียงในภาษาคำเมือง อิทธิพลและสถานการณ์ของภาษาคำเมืองในจังหวัดน่าน

ภาษาไทยถิ่นเหนือหรือภาษาคำเมืองเป็นภาษาหนึ่งในตระกูลไทที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ใน 8 จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้พูดคำเมืองอยู่บ้างประปรายในชุมชนอื่น ๆ อีกด้วย

เช่น อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอสายไ้ จังหวัดสระบุรี ตำบลบ้านคูบัว จังหวัดราชบุรี และ อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น เพราะบรรพบุรุษอพยพมาจากภาคเหนือ (กรรณิการ์ วัฒนเกษม, 2549) ผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือมีชื่อเรียกภาษาและชื่อกลุ่มชนแตกต่างกัน คนไทยที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือเรียกตนเองว่า “คนเมือง” และเรียกภาษาของตนว่า “คำเมือง” นอกจากนี้ยังมีคำเรียกภาษาว่า “ภาษาล้านนา” และ “ภาษาถิ่นพายัพ” อีกด้วย กรรณิการ์ วัฒนเกษม (2549) สรุปเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ของคนไทยวน (คนเมือง) ไว้ว่า คนไทยวนมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน บรรพชนคนไทยวนได้สร้างบ้านเมืองเป็นอาณาจักรใหญ่ที่เป็นที่รู้จักกันคือ “อาณาจักรล้านนา” โดยมีพระเจ้ามังรายเป็นปฐมกษัตริย์ พระองค์สร้างเมืองเชียงใหม่เป็นราชธานีในปี พ.ศ. 1839 ดังนั้น นักประวัติศาสตร์จึงกำหนดให้ปี พ.ศ. 1839 เป็นปีเริ่มต้นของอาณาจักรนี้ อาณาจักรล้านนามีอาณาเขตกว้างขวางครอบคลุมบริเวณ 8 จังหวัดตั้งที่กล่าวมาข้างต้นและมีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา วัฒนธรรม อีกทั้งยังมีภาษาและตัวอักษรของตนเอง จนถึงสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมหัวเมืองต่าง ๆ ในอาณาจักรล้านนาไทยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 ทางรัฐบาลได้ประกาศให้เมืองต่าง ๆ ในอาณาจักรล้านนามีฐานะเป็นจังหวัดรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย

วันทนีย์ พันทชาติ (2526) ได้ศึกษาภาษาถิ่นย่อยโดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ของภาษาคำเมืองใน 8 จังหวัดภาคเหนือ สามารถสรุปได้ว่าแยกออกได้เป็น 2 ถิ่นย่อย คือคำเมืองตะวันตกและคำเมืองตะวันออก โดยภาษาคำเมืองตะวันตกใช้พูดกันในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย และลำพูน ส่วนภาษาคำเมืองตะวันออกใช้พูดกันในจังหวัดลำปาง พะเยา แพร่ และน่าน

สำหรับระบบเสียงของภาษาคำเมืองในจังหวัดน่านนั้น Chotecheun (1986) ศึกษาาระบบเสียงภาษาเหนือที่บ้านร้อง ตำบลปัว อำเภอบัว จังหวัดน่าน ทั้งในพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ พบว่ามีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง คือ /p, t, c (tc), k, ʔ, p^h, t^h, k^h, b, d, m, n, ŋ (ก), ŋ, f, s, h, l, w, j/ เช่นเดียวกับ พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) ที่ศึกษาาระบบเสียงภาษาคำเมืองในหมู่บ้านท่าคำสอง ตำบลริม อำเภอน้ำฝาง จังหวัดน่าน ก็พบว่าภาษาคำเมืองในถิ่นนี้มีพยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษาคำเมืองถิ่นอื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 2.1 อย่างไรก็ตาม พิณรัตน์พบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะเพดานอ่อนเสียงกักไม่ก้องพ่นลม (k^h) มีลักษณะทางสัทศาสตร์เป็นเสียงเสียดแทรก [x] กล่าวคือ ในคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเพดานอ่อนเสียงกักไม่ก้องพ่นลม (k^h) ผู้พูดบางคนออกเสียงเป็นเสียงใดเสียงหนึ่งอย่างชัดเจน คือเป็นเสียงกัก [k^h] หรือ [x] และมีบางคนที่ออกเสียงทั้งสองเสียงสลับไปมาแบบแปรอิสระ (free variation)

ตารางที่ 2.1 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาคำเมืองถิ่นน่าน (Chotecheun, 1986; พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล, 2555)

	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก- ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้นเสียง
กัก	p b p ^h		t d t ^h	c	K k ^h	ʔ
เสียดแทรก		f	s			h
นาสิก	m		n	ŋ	ŋ	
ข้างลิ้น			l			
กึ่งสระ	w			j		

ภาษาคำเมืองเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ภายในจังหวัดน่าน เป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรี (prestige) สูงกว่าภาษาย่อยอื่น ๆ ที่ใช้ในจังหวัดน่าน จึงทำให้คนที่มิใช่ชาติพันธุ์ที่ต่างกันเลือกใช้ภาษาคำเมืองในการติดต่อสื่อสารกันมากกว่าภาษาของตนเอง อีกทั้งเมื่อพิจารณาเรื่องที่ตั้งของชุมชน จะพบว่าชุมชนของผู้พูดภาษากลุ่มย่อย เช่น ภาษาลื้อ พวน หรือลาวมักจะถูกล้อมรอบด้วยชุมชนของผู้พูดภาษาคำเมือง ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกับคนนอกชุมชนมากขึ้นและเลือกใช้ภาษาคำเมืองซึ่งเป็นภาษาที่คนส่วนใหญ่ใช้กัน นอกจากนี้ ในสถานที่ราชการต่าง ๆ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น ก็มีการใช้ภาษาคำเมืองเป็นภาษาในการติดต่อกับทางราชการ ให้ผู้คนที่มาติดต่อต้องใช้ภาษาคำเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนที่มีอายุน้อยที่ไปโรงเรียนทุกวัน ได้มีการติดต่อสื่อสารกับคนเมืองซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหลักของจังหวัด ทำให้คนในกลุ่มนี้มีโอกาสได้ใช้ภาษาคำเมืองตลอดเวลา ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยทำงานตามแหล่งที่อยู่นอกชุมชนก็ต้องใช้ภาษาคำเมืองมากขึ้นเพื่อใช้ในการติดต่อกับผู้อื่นและใช้ภาษาของตนเองน้อยลง

งานวิจัยของขมนาด อินทจามรรักษ์ (2552) แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาคำเมืองในฐานะเป็นภาษากลางในจังหวัดน่านที่มีต่อภาษามลและไพรซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ และเป็นภาษาที่ใช้เฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งมีจำนวนคนน้อย โดยงานนี้ได้ศึกษาภาษามลและไพรที่พูดในจังหวัดน่าน 5 แห่ง ได้แก่ บ้านเกวต บ้านภูอกอก บ้านตาหลวง บ้านยอดดอยวัฒนา และบ้านห้วยล้อม โดยได้ศึกษาคำความถ้อยมูลฐาน ทำให้สามารถแบ่งวิธภาษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษาไม่มีวรรณยุกต์ ได้แก่ บ้านเกวต บ้านภูอกอก และบ้านห้วยล้อม ส่วนภาษามีวรรณยุกต์ ได้แก่ บ้านตาหลวงและบ้านยอดดอยวัฒนา โดยในกลุ่มที่มีวรรณยุกต์นี้ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยภายนอก คือ การสัมผัสภาษา โดยพบว่ามีวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง คือ /สูง/ และ /ต่ำ/ ถูกกำหนดให้กับคำยืม ต่อมาได้กระจายไปสู่คำศัพท์ในภาษามลอีกด้วย โดยพบว่าได้มีการยืมสัทลักษณะเด่นของวรรณยุกต์คำเมืองถิ่นน่าน คือเสียง “ขึ้น” และกำหนดระดับเสียงขึ้นให้คำยืมจนกระจายไปสู่ภาษามลต่อไปสำหรับภาษามลใน

กลุ่มที่มีวรรณยุกต์นั้นได้รับอิทธิพลมาจากคำเมืองถิ่นน่านซึ่งเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีสูงกว่า เนื่องมาจากภาษาคำเมืองเป็นภาษากลางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในจังหวัดน่าน อีกทั้งยังพบว่าที่ตั้งหมู่บ้านยังตั้งอยู่ใกล้กับหมู่บ้านของคนเมืองซึ่งมีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่า ดังนั้น เมื่อต้องการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคนชาติพันธุ์อื่นจึงเลือกใช้ภาษาคำเมืองแทนภาษาของตน

เช่นเดียวกันกับ พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) ที่ได้ศึกษาการแปรคำศัพท์และเสียงของภาษาคำเมือง ภาษาลื้อ ภาษาพวน ภาษาลาว และภาษาจีนในจังหวัดน่าน ก็พบว่าผู้พูดภาษาลื้อ ภาษาพวน ภาษาลาว และภาษาจีนมีการแปรทั้งทางเสียงและทางคำศัพท์ มีคำยืมภาษาคำเมืองในภาษาลื้อ ภาษาจีน ภาษาพวน และภาษาลาว จนทำให้แต่ละภาษามีแนวโน้มที่จะใช้คำศัพท์เหมือนกันมากขึ้น มีการใช้ภาษาคำเมืองแทนภาษาของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยผู้พูดจะเลือกภาษาที่แตกต่างตามสถานการณ์การใช้ภาษา กล่าวคือ ผู้พูดจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองกับสมาชิกภายในครอบครัว หรือบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกัน ส่วนสถานการณ์ที่เป็นทางการมากขึ้น เช่น การติดต่อกับหน่วยงานราชการ หรือการพูดคุยกับคนแปลกหน้าหรือคนต่างถิ่น พบว่ามีการเลือกใช้ภาษาคำเมืองที่เป็นภาษากลางในจังหวัดน่านนั้นเอง นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาในลักษณะของการลู่เข้าหากัน กล่าวคือ ภาษาจีนและภาษาลื้อมีการลู่เข้าหาภาษาคำเมือง

2.5 คนพวนและภาษาพวน

2.5.1 คนพวน

ชาวพวนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองพวน แขวงเมืองเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมามีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยหลายครั้ง ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ประมาณปี พ.ศ.2360-2380 (โพธิ์ แชมลำเจียก, 2537) โดยมีการอพยพเข้ามาในไทยหลายครั้ง แบ่งออกเป็น 5 ครั้งใหญ่ ๆ ด้วยกัน ดังนี้

- 1) การอพยพครั้งที่ 1 พ.ศ. 2321 สมัยพระเจ้าตากสินมหาราช กรุงธนบุรี
- 2) การอพยพครั้งที่ 2 พ.ศ. 2338 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1
- 3) การอพยพครั้งที่ 3 พ.ศ. 2352 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2
- 4) การอพยพครั้งที่ 4 พ.ศ. 2372 สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3
- 5) การอพยพครั้งที่ 4 พ.ศ. 2375 สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3

ในช่วงแรกชาวพวนมีการตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันชาวพวนมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ 16 จังหวัดในประเทศไทย เช่น สุพรรณบุรี สิงห์บุรี สระบุรี นครนายก ลพบุรี และสุโขทัย เป็นต้น (บังอร ปิยะพันธุ์, 2541) ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่าชาว

พวนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากและอาศัยอยู่ในหลากหลายพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้ภาษาพวนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันออกไป

สำหรับชาวพวนในจังหวัดน่านนั้นได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 เมื่อครั้งปราบกบฏเจ้าอนุเวียงจันทน์ ราวปี พ.ศ. 2369 ในครั้งนั้น พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระราชวังบวรสถานมงคลยกทัพไปปราบกบฏที่เข้ามาบุกรุกเมืองพวนที่แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว ต่อมาในปี พ.ศ. 2377 เจ้าอชิตวงศ์ซึ่งเป็นผู้ครองนครน่าน ได้ส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบด้วย เมื่อเสร็จศึกแล้ว เจ้าครองนครน่านได้มีคำสั่งให้อพยพพวนพวนเข้ามาด้วย เนื่องจากชาวพวนมีความสามารถด้านการก่อสร้างและเป็นช่างฝีมือ โดยเฉพาะการตีเหล็กและหลอมเหล็ก ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นเหตุให้ชาวพวนเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดน่านนับตั้งแต่เหตุการณ์ในครั้งนั้น ประสาน ชัยมิ่ง (ม.ป.ป.) ชาวพวนตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดน่าน 3 หมู่บ้าน คือ บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จำนวน 1,038 คน บ้านหลับมีนพวนและบ้านหลับมีนพวนเหนือ ตำบลจอมจันทร์ อำเภอเวียงสา จำนวน 615 คน และ 518 คน ตามลำดับ (ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2561)

2.5.2 ตระกูลภาษาของภาษาพวน

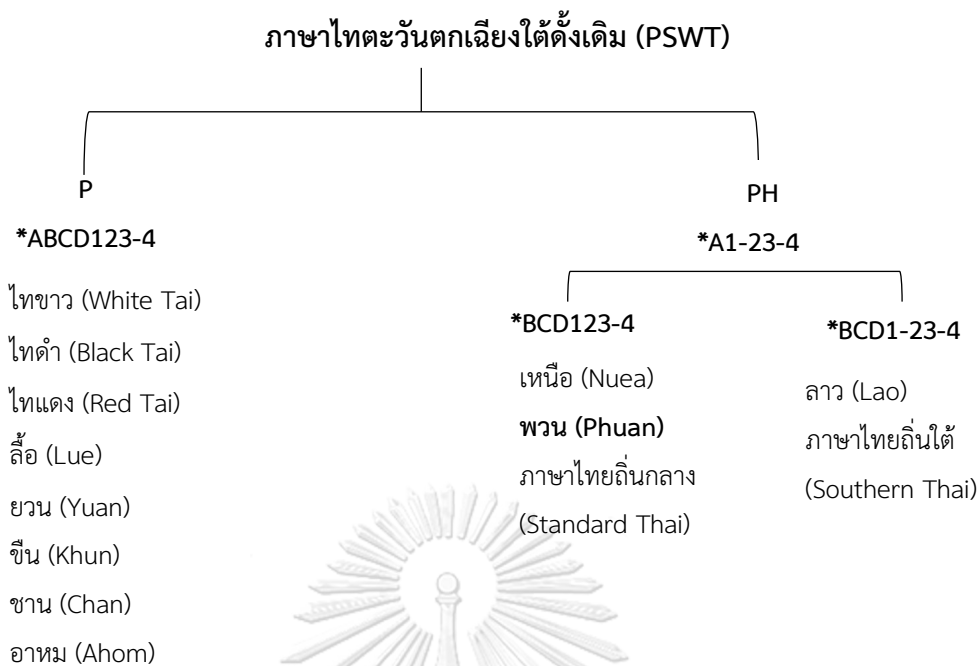
ภาษาพวนจัดเป็นหนึ่งในภาษาไทยกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ดั้งเดิม (Proto-Southwestern Tai) Chamberlain (1972) ได้กล่าวว่า ภาษาในตระกูลไท-กะไดสามารถแยกออกได้เป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ทางเสียง 2 ประการ คือ เกณฑ์การกลายเสียงของพยัญชนะต้นดั้งเดิม และเกณฑ์การวิวัฒน์ของเสียงวรรณยุกต์จากภาษาดั้งเดิม

- 1) เกณฑ์การกลายเสียงของพยัญชนะต้นดั้งเดิมสามารถแยกภาษาในตระกูลไท-กะไดได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม P ซึ่งเป็นเสียงกักไม่ก้องไม่พ่นลมและ กลุ่ม PH ซึ่งเป็นเสียงกักไม่ก้องพ่นลม โดยมีพยัญชนะต้นดั้งเดิม คือ *b
- 2) เกณฑ์การวิวัฒน์ของเสียงวรรณยุกต์จากภาษาดั้งเดิม สามารถแยกภาษาในตระกูลไท-กะไดได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

(2.1) กลุ่ม *A 1-23-4 วรรณยุกต์ดั้งเดิมเฉพาะ A แยกเป็น 3 เสียง คือ 1, 23, 4

(2.2) กลุ่ม *ABCD 1-23-4 วรรณยุกต์ดั้งเดิมทุกเสียงแยกเป็น 3 เสียง คือ 1, 23, 4

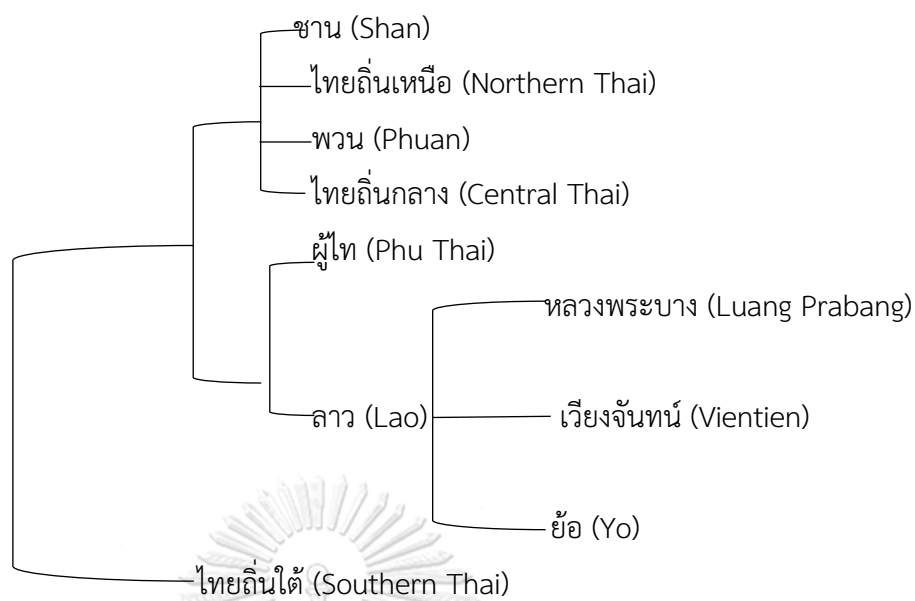
ดังนั้น ภาษาพวนจึงถูกจัดให้เป็นภาษาที่อยู่ในกลุ่ม PH และอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เพราะมีการแยกเสียงวรรณยุกต์ *BCD 123-4 เหมือนกัน ดังแสดงในภาพที่ 2.11

ภาพที่ 2.11 แผนภูมิภาษาไทยตะวันตกเฉียงใต้ (Chamberlain, 1972: 234)

เช่นเดียวกันกับ J. M. Brown (1965) ได้จัดแบ่งภาษาตระกูลไทตะวันตกเฉียงใต้ โดยหาคำร่วมเชื้อสายจากภาษาไทยสาขาตะวันตกเฉียงใต้ถิ่นต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มจากรายการคำจำนวน 1,549 คำ และใช้เกณฑ์พัฒนาการของเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระ สระและพยัญชนะท้ายในภาษาไทยดั้งเดิมที่พัฒนามาเป็นภาษาลูกถิ่นต่าง ๆ ที่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมา

พิจารณา J. M. Brown (1965) เสนอการจัดแบ่งกลุ่มภาษาไทยตะวันตกเฉียงใต้ ดังแสดงในภาพที่ 2.12

ภาพที่ 2.12 แผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาตระกูลไทสาขาตะวันตกเฉียงใต้ถิ่นต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์พัฒนาการของเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระ (J. M. Brown, 1965: 179)

ดังนั้น การศึกษาการสืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมและเปรียบเทียบภาษาต่าง ๆ ทำให้เห็นว่า คำร่วมเชื้อสายจะแสดงลักษณะความคล้ายคลึงกันทางเสียงที่เป็นระบบร่วมกัน อีกทั้ง ยังทำให้เห็นว่าเสียงพยัญชนะที่มีการออกเสียงที่คล้ายกันในปัจจุบัน อาจมีที่มาในภาษาไทยดั้งเดิมที่แตกต่าง ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ที่สนใจศึกษาการแปรของ (k^h) การเลือกคำทดสอบจึงได้มีการเลือกคำทดสอบที่มีตัวเขียนเป็นได้ทั้ง ‘ข’ ‘ค’ และ ‘ฃ’ Sarawit (1973) และ J. M. Brown (1965) พบว่าตัวเขียน ‘ข’ พัฒนามาจาก *kh ในภาษาไทยดั้งเดิม ส่วน ‘ค’ พัฒนามาจาก *g ในภาษาไทยดั้งเดิม ในขณะที่ ‘ฃ’ พัฒนามากจาก *x ในภาษาไทยดั้งเดิม Li (1977) ได้สืบสร้างให้ในภาษาไทยดั้งเดิมมีพยัญชนะต้นเสียงก้องซึ่งมีพัฒนาการต่อมาเป็นพยัญชนะในกลุ่มของอักษรต่ำ ดังจะเห็นได้ในภาษาไทยกลาง มีคำที่มีพยัญชนะต้นเสียงเหมือนกัน เสียงวรรณยุกต์เหมือนกันแต่เขียนด้วยตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะต้นต่างกัน เช่น “ฆ่า” และ “ฆ่า” ซึ่ง “ฆ” เป็นอักษรต่ำ แต่ “ข” เป็นอักษรสูง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคำทดสอบที่เลือกมานั้น ในภาษาไทยดั้งเดิมมีที่มาแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการแปรชั้นในภาษาที่ศึกษาก็เป็นได้

2.5.3 ระบบเสียงในภาษาพวน

ภาษาพวนมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด 20 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางที่ 2.2 และจากหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 9 หน่วยเสียงที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย คือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w, -j/ ส่วนหน่วยเสียงสระมีทั้งหมด 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และสระประสม 3 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.2 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาพวน

	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก- ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้นเสียง
กัก	p b p ^h		t d t ^h	c	K k ^h	ʔ
เสียด แทรก		f	s			h
นาสิก	m		n	ɲ	ŋ	
ข้างลิ้น			l			
กึ่งสระ	w			j		

ตารางที่ 2.3 ระบบเสียงสระในภาษาพวน

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i i:	ɨ ɨ:	u u:
กึ่งสูง	e e:	ə ə:	o o:
กึ่งต่ำ	ɛ ɛ:		ɔ ɔ:
ต่ำ		a a:	

2.5.4 การศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาพวน

การศึกษาภาษาพวนที่ผ่านมานั้นมุ่งเน้นไปที่การศึกษาองค์ประกอบทางภาษาศาสตร์ของภาษาพวนในถิ่นหนึ่ง ๆ เช่น ระบบเสียง คำศัพท์ และลักษณะโครงสร้างวลีและประโยค จากการศึกษาทางวิจัยในอดีต พบว่าระบบเสียงพยัญชนะและสระของภาษาพวนในแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ในพื้นที่ภาคกลางพวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาพวนเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ภาษาพวนในจังหวัดสระบุรี สิงห์บุรี และลพบุรี (Khanitthanon, 1973) ภาษาพวนตำบลหนองแสง อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก (ทัศนัย อารมณสุข, 2521) ภาษาพวนบ้านหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย (กาญจนา ปัทมดิลก และ บรรพต สุวรรณประเสริฐ, ม.ป.ป.; นักศึกษาปริญญาโท รุ่นปีการศึกษา 2542 ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544) ภาษาพวนที่มาบปลาเค้า อำเภอนายาย จังหวัดเพชรบุรี (รัชณี เสนีย์ศรีสันต์, 2526) ภาษาพวนที่อำเภอนายาย จังหวัดนครสวรรค์ (วิไลลักษณ์ เดชะ, 2530) ภาษาพวนที่ตำบลหนองแสง อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก (ชลลดา สัจจวาททรัพย์, 2534) ภาษาพวนบ้านเนินยาว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และภาษาพวนตำบลบางน้ำเขียว อำเภอรพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี (ฐิติกาญจน์ ใจไมตรี และอุมาภรณ์ สังขมาน,

2559; อุทัยวรรณ ตันหยง, 2526, ม.ป.ป.) ภาษาพวนบ้านป่าแดง บ้านเขาดิน จังหวัดพิจิตร ภาษาพวนบ้านคุ้มเขา จังหวัดนครนายก และภาษาพวนบ้านปากฝาง จังหวัดอุตรดิตถ์ (Tanprasert, 2003) และสุวัฒนา เลี่ยมประวัติ และกันทิมา วัฒนประเสริฐ (2539) ได้ศึกษาระบบเสียงภาษาพวนใน 4 จังหวัดลุ่มแม่น้ำท่าจีน ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาท นครปฐม และสมุทรสาคร นอกจากงานวิจัยดังกล่าวมาแล้ว ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็มีการศึกษาภาษาพวนที่ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี (จารุวรรณ สุขปิติ, 2532) ส่วนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออื่น พบงานวิจัยภาษาพวนบ้านโพธิ์ตาก ตำบลโพธิ์ตาก กิ่งอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย (พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล, 2546) ภาษาพวนอำเภอบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานี (ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว, 2559) ในพื้นที่ภาคเหนือพบการศึกษาภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (Akharawatthanakun, 2010; พินรัตน์ อัครวัฒนากุล, 2555)

งานวิจัยที่ศึกษาการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาพวน ทั้งการแปรทางเสียงและคำศัพท์ โดยส่วนใหญ่แล้วการแปรที่เกิดขึ้นมักจะได้รับอิทธิพลมาจากภาษาไทยมาตรฐาน เพราะภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษากลางที่ถูกใช้เป็นภาษาราชการ ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ใช้ในโอกาสที่เป็นทางการต่าง ๆ หรือเป็นภาษาที่ใช้ในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น จึงอาจทำให้ผู้พูดภาษาพวนใช้ภาษาของตนเองน้อยลงและใช้ภาษากลางมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของอุทัยวรรณ ตันหยง (2526) ที่เปรียบเทียบการใช้คำของผู้พูดภาษาพวนต่างรุ่นอายุ ในอำเภอมืองและอำเภอบ้านหมี่ในจังหวัดลพบุรี และตำบลน้ำแซบ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยแบ่งผู้บอกภาษาตามปัจจัยทางด้านอายุเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 อายุ 50 ปี ขึ้นไป กลุ่มที่ 2 อายุ 31-49 ปี และกลุ่มที่ 3 อายุ 15-30 ปี ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการใช้คำศัพท์ ผู้พูดทั้งสามกลุ่มมีการนำคำศัพท์อื่น ได้แก่ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นภาษาของทางราชการ มาใช้ร่วมกับคำศัพท์เดิมในภาษาพวนมากกว่าการใช้คำศัพท์เดิมเพียงอย่างเดียว ส่วนการแปรด้านความหมายของคำ พบว่าผู้บอกภาษากลุ่มที่ 3 เกิดการแปรมากที่สุด เพราะมีการเลือกใช้คำศัพท์จากภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าภาษาพวน ส่วนผู้บอกภาษากลุ่มที่ 2 จะเลือกใช้คำศัพท์เดิมในภาษาพวนหรือคำศัพท์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ สลับกันไป อีกทั้งยังพบการแปรในระดับเสียงพยัญชนะอีกว่า เสียง [ก] มี 2 รูปแปรคือ [ก] ซึ่งเป็นรูปแปรเดิมและ [จ] ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่ที่มาจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยในกลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากออกเสียง [ก] มากและมีการใช้รูปแปรนี้ลดหลั่นลงไปตามรุ่นอายุที่น้อยลง ในกลุ่มผู้พูดที่อยู่ในช่วงอายุน้อย (15-30 ปี) พบว่ามีการใช้รูปแปร [จ] มากกว่า [ก] ที่เป็นรูปแปรเดิม

ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว (2559) ศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาพวนอำเภอบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานีตามปัจจัยทางด้านอายุของผู้พูด พบว่ามีการแปรของเสียงพยัญชนะตามรุ่นอายุของผู้พูดเช่นกัน โดยในงานวิจัยนี้แบ่งผู้พูดออกเป็น 3 รุ่นอายุคือ รุ่นอายุที่ 1 อายุ 65 ปี ขึ้นไป รุ่นอายุที่ 2 อายุ 40-50 ปี และรุ่นอายุที่ 3 อายุ 15-25 ปี ก็พบการแปรในเสียงพยัญชนะต้น 7

หน่วยเสียง ได้แก่ (b, m, s, k^h, k, n, h) โดยการแปรของเสียงที่เกิดขึ้นนั้น ผู้พูดในรุ่นอายุที่ 3 ใช้รูปแปรใหม่มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุที่ 1 และผู้พูดรุ่นอายุที่ 2 เนื่องจากรูปแปรใหม่เป็นรูปแปรที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ผู้พูดในรุ่นอายุที่ 3 ซึ่งมีอายุน้อยมีโอกาสได้เรียนหนังสือและเข้าถึงสื่อสารมวลชนมากกว่า อีกทั้งยังต้องการปรับเสียงให้คล้ายกับภาษาที่ตนเองรู้สึกว่ามีศักดิ์ศรีสูงกว่า จึงเลือกใช้รูปแปรที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐานแทนรูปแปรเดิม เช่นเดียวกันพิณรัตน์ อัครวัฒนา กุล (2555) ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางศัพท์และเสียงที่เกิดขึ้นในภาษาไทยถิ่น 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาคำเมือง ลื้อ ขิ่น พวน และลาวในจังหวัดน่านที่พูดโดยผู้พูด 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุที่ 1 อายุ 60 ปี ขึ้นไป รุ่นอายุที่ 2 อายุ 35-50 ปี และรุ่นอายุที่ 3 อายุ 15-25 ปี พบว่าภาษาพวนมีการแปรของเสียงพยัญชนะ กล่าวคือ หน่วยเสียงที่เป็นพยัญชนะต้น 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, s, k^h, h/ และพยัญชนะท้าย 1 หน่วยเสียง ได้แก่ /ʔ/ ที่ใช้โดยผู้พูดในรุ่นอายุที่ 3 มีอัตราการใช้รูปแปรที่มาจากภาษาคำเมืองมากกว่ารุ่นอายุอื่น การแปรที่เกิดขึ้นนั้นก็ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลมาจากภาษาคำเมือง เนื่องจากภาษาคำเมืองเป็นภาษากลางที่ใช้ติดต่อสื่อสารกัน ในจังหวัดน่าน เมื่อพิจารณาถึงการแปรของเสียง (k^h) ในภาษาพวนถิ่นนี้ก็พบว่าผู้พูดภาษาพวนแต่ละรุ่นอายุมีการแปรของหน่วยเสียงนี้อยู่ 3 รูปแปร ได้แก่ [k^h] [k] และ [x] โดยรูปแปร [x] นี้เป็นรูปแปรที่ไม่พบในภาษาพวนถิ่นอื่นเลย และรูปแปรนี้ปรากฏมากที่สุดในผู้พูดรุ่นอายุที่ 3 รองลงมาคือ รุ่นอายุที่ 2 และรุ่นอายุที่ 1 ตามลำดับ ทั้งนี้ พิณรัตน์ อัครวัฒนา กุล (2555) ได้กล่าวว่า รูปแปร [x] เป็นรูปแปรที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาคำเมือง เพราะเป็นภาษาที่ถูกใช้เป็นภาษากลางในพื้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจากที่ตั้งของชุมชนชาวพวนเป็นหมู่บ้านเดียวในบริเวณดังกล่าวที่มีผู้พูดภาษาพวนอาศัยอยู่ เมื่อมีการติดต่อกับคนในชุมชนอื่นจึงเลือกใช้ภาษากลางในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันง่ายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้พูดภาษาพวนในรุ่นอายุน้อยที่มีโอกาสได้ออกไปนอกชุมชน เช่น การไปโรงเรียน จึงมีการติดต่อสื่อสารกับคนต่างถิ่นมากกว่าผู้พูดในรุ่นที่มีอายุมากกว่าที่อาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มในชุมชน ดังนั้น จึงอาจส่งผลให้ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีการยืมเสียง [x] มาใช้ในภาษาของตนเองด้วย ดังนั้น จะเห็นได้ว่าภาษากลางนั้นมีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา

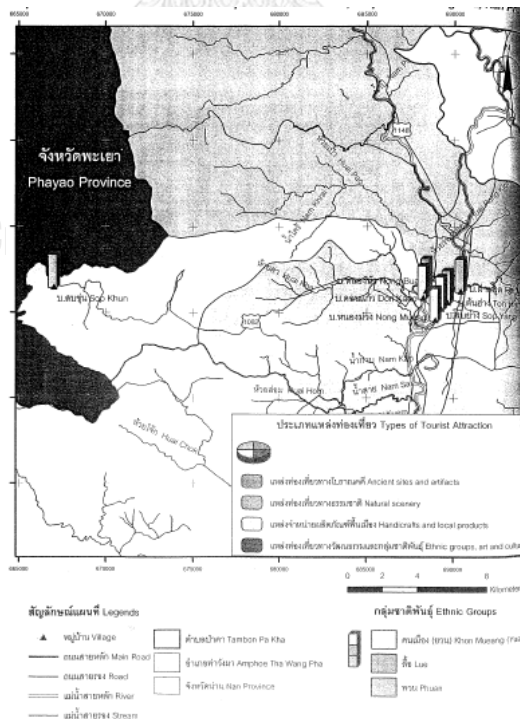
บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ 3.1 สํารวจข้อมูลเบื้องต้นและเลือกจุดเก็บข้อมูล 3.2 ผู้บอกภาษา 3.3 รายการคำ 3.4 การเก็บข้อมูลและการบันทึกเสียง 3.5 การจัดระเบียบข้อมูล 3.6 การวิเคราะห์และตีความข้อมูล และ 3.7 การนำเสนอผลการวิเคราะห์และตีความ

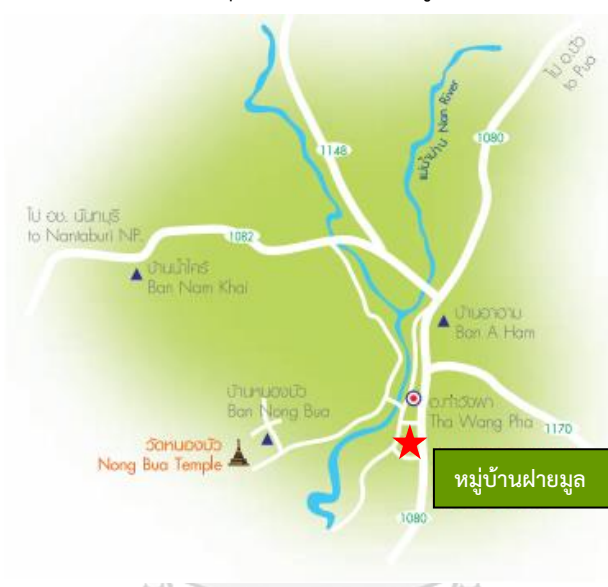
3.1 สํารวจข้อมูลเบื้องต้นและเลือกจุดเก็บข้อมูล

หลังจากได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาพวน ทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นว่าชุมชนที่มีผู้พูดภาษาพวนอาศัยอยู่มากที่สุดในจังหวัดน่านคือที่หมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา ผู้วิจัยจึงเลือกหมู่บ้านดังกล่าวเป็นจุดเก็บข้อมูล โดยตำบลป่าคามีบริเวณตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตัวอำเภอท่าวังผา และมีพื้นที่ทอดยาวจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน พบว่ามีประชากรที่อาศัยอยู่มียู่ 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ คนยวน (คนเมือง) ลื้อ และพวน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่แล้วเป็นคนเมือง มีการตั้งถิ่นฐานใน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านต้นฮ่าง บ้านสບ่าง บ้านหนองม่วง บ้านดอนแก้ว และบ้านสบขุ่น คนลื้อมีการตั้งถิ่นฐานที่บ้านหนองบัว ส่วนคนพวนมีการตั้งถิ่นฐานที่บ้านฝายมูล (สำนักงานจังหวัดน่าน, ม.ป.ป.-b) ดังแสดงได้ในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 แผนที่แสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ, 2550: 12)

บ้านฝายมูลตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันออกของตำบลป่าคา มีประชากรประมาณ 2,000 คน 324 หลังคาเรือน บ้านฝายมูลเป็นเพียงหมู่บ้านเดียวที่มีชาวพวนอาศัยอยู่ในอำเภอท่าวังผา และเป็นจุดเก็บข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยหมู่บ้านฝายมูลมีอาณาเขตทางทิศเหนือติดกับลำน้ำย่างและตำบลจอมพระ ทิศใต้ติดกับบ้านสบบ่าง ทิศตะวันออกติดกับตำบลจอมพระ ทิศตะวันตกติดกับบ้านดอนไชยและบ้านต้นฮ่าง (ประสาน ชัยมิ่ง, ม.ป.ป.) ดังแสดงในภาพที่ 3.2 มีการสันนิษฐานว่า คนพวนบ้านฝายมูลอพยพมาจากเมืองพวน แขวงนครเขื่องขวง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ในสมัยรัชกาลที่ 3 (ประมาณปี พ.ศ. 2377) เนื่องจากได้ถูกเกณฑ์ให้มาปราบกบฏยวน หลังจากเสร็จศึกสงครามจึงมีคนพวนกลุ่มหนึ่งตั้งรกรากอยู่บริเวณนี้

ภาพที่ 3.2 แผนที่แสดงจุดเก็บข้อมูล หมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (สำนักงานจังหวัดน่าน, ม.ป.ป.-b: 157)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.2 ผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยกำหนดผู้บอกภาษาออกเป็น 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุที่ 1 อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รุ่นอายุที่ 2 อายุระหว่าง 35-50 ปี และรุ่นอายุที่ 3 อายุระหว่าง 10-25 ปี รุ่นอายุละ 20 คน รวมผู้บอกภาษาทั้งสิ้น 60 คน โดยการเลือกผู้บอกภาษาเป็นแบบบังเอิญ (accidental sampling) กล่าวคือเป็นการเลือกกลุ่มผู้บอกภาษา เพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการโดยไม่มีหลักเกณฑ์ กลุ่มผู้บอกภาษาจะเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้และมีอายุอยู่ในช่วงที่กำหนด อีกทั้งไม่ได้จำกัดเพศ การศึกษา หรืออาชีพของผู้บอกภาษา ผู้บอกภาษาทุกคนจะต้องพูดภาษาพวนเป็นภาษาแม่และใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดและเติบโตในจุดที่เก็บข้อมูล ไม่ได้ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดอื่น อีกทั้งผู้บอกภาษาจะต้องมีบิดามารดาเป็นคนเชื้อสายพวน หากมีคู่สมรส คู่สมรสก็ต้องใช้ภาษาพวนในการสื่อสารกันในชีวิตประจำวันด้วย

ทั้งนี้ ผู้บอกภาษาจะต้องมีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วน สมบูรณ์ และไม่มีคามผิดปกติในการออกเสียงอีกด้วย

3.3. รายการคำ

รายการคำที่ใช้ในการทดสอบคำพูดเดี่ยวเป็นคำพยางค์เดี่ยวจำนวน 20 คำ ผู้วิจัยได้เลือกรายการคำมาจากพจนานุกรมภาษาไทยพจนของวรรณคดี เลียงถนอม (2532) งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความต่าง ๆ ที่ศึกษาภาษาพจน ได้แก่ งานของพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) อีกทั้งยังได้คัดเลือกคำศัพท์จากศัพท์พจนานุกรมภาษาไทย-อังกฤษ-นานาชาติในจังหวัดน่าน ซึ่งมีคำศัพท์ภาษาพจนของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2550) อีกด้วย แต่ละคำมีโครงสร้างคือ พยางค์เป็นพยางค์เปิด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมเพดานอ่อน /k^h/ ตามด้วยเสียงสระต่ำหรือกึ่งต่ำเพื่อลดปัจจัยที่เกิดจากค่าความเข้มธรรมชาติ (intrinsic intensity) เนื่องจากเสียงสระสูงมีค่าความเข้มที่สูงกว่าเสียงสระต่ำ ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมจะพบว่าพยัญชนะต้นเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมเพดานอ่อน /k^h/ หรือคำที่มีการสะกดคำเป็นรูปพยัญชนะเป็น <ข> และ <ค> ในภาษาพจนนั้นสามารถมีรูปแปรเป็น [k] หรือ [h] ได้ แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะคำที่มีการออกเสียงเป็น (k^h) เท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 3.1 นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้แทรกคำลงไว้ในรายการคำอีก 10 คำด้วย เพื่อเปรียบเทียบไม่ให้ผู้บอกภาษารู้ตัวว่าผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลการแปรของเสียง (k^h) ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.1 รายการคำสำหรับบันทึกเสียงในคำพูดเดี่ยวในภาษาพจนจำนวน 20 คำ

ลำดับ	คำ	ความหมาย	ลำดับ	คำ	ความหมาย
1	/k ^h aj/	ไข่	11	/k ^h em/	เข็ม
2	/k ^h ä:/	ขา	12	/k ^h a:j/	คาย
3	/k ^h a:/	คา	13	/k ^h ö:k/	คอก
4	/k ^h ä:/	ค้ำ	14	/k ^h aw/	เช่า
5	/k ^h äw/	เขา	15	/k ^h ä:w/	ขาว
6	/k ^h ä:/	ข่า	16	/k ^h ö:/	ขอ
7	/k ^h ä:/	ค่า	17	/k ^h öp/	คบ
8	/k ^h ε:/	แค	18	/k ^h ät/	ขัด
9	/k ^h ö:/	คอ	19	/k ^h öp/	ขบ, กัด
10	/k ^h äw/	เข้า	20	/k ^h äm/	ข้าม

ตารางที่ 3.2 รายการคำลวงสำหรับบันทึกเสียงในคำพูดเดี่ยวในภาษาพวนจำนวน 10 คำ

ลำดับ	คำ	ความหมาย	ลำดับ	คำ	ความหมาย
1	/kàj/	ไก่	6	/hǎ:/	แห
2	/ka:/	กา	7	/hǎ:j/	หาย
3	/ka:w/	กาว	8	/k ^h ǎ:k/	หาว
4	/kǎ:w/	เกา	9	/hâ:m/	ห้าม
5	/kà:w/	เก่า	10	/hǎw/	เหา

3.4 การเก็บข้อมูลและการบันทึกเสียง

ก่อนเริ่มเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้บอกภาษาและพูดคุยเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคย หลังจากนั้นจึงจะเริ่มเก็บข้อมูลทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง เนื่องจากผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลในคำพูดต่อเนื่องเป็นลำดับแรก หลังจากนั้นจึงเก็บข้อมูลในคำพูดเดี่ยว เพราะในการพูดคำพูดต่อเนื่อง ผู้บอกภาษาจะมีความระวังตัวน้อยและมีความตั้งใจในการพูดน้อยกว่าในคำพูดเดี่ยวที่ผู้พูดมีความระวังมากและมีความตั้งใจในการพูดมาก โดยหลักการนี้ได้ปรับมาจากแนวคิดของ Labov (1963) เรื่องวจนลีลาที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปริมาณความใส่ใจในการพูด ในวจนลีลาที่มีความใส่ใจในการพูดน้อย เช่น การพูดคุยกับคนใกล้ชิด จะมีการใช้รูปแปรท้องถิ่นหรือรูปแปรที่ไม่มาตรฐานมาก แต่ถ้ามีความใส่ใจในการพูดมาก เช่น การอ่านรายการคำ ก็จะมีการใช้รูปแปรที่เป็นมาตรฐานหรือรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีมาก ดังนั้นการเก็บข้อมูลจึงได้แยกออกเป็น 2 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การเก็บข้อมูลในคำพูดต่อเนื่อง

ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาเล่าเรื่องในหัวข้อที่กำหนด โดยหัวข้อที่กำหนดเกี่ยวข้องกับประวัติส่วนตัว ชีวิตประจำวัน ประวัติดชุมชน การทำงาน ประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ได้คำพูดต่อเนื่องที่เป็นธรรมชาติ เป็นวจนลีลาที่เป็นกันเอง ผู้วิจัยจะนำคำที่มีพยัญชนะต้นเดี่ยวเป็นเสียง (k^h) 20 คำแรกในการสนทนามาวิเคราะห์ อย่างไรก็ตาม หากมีคำใดที่คุณภาพเสียงไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ค่าทางกลศาสตร์ ผู้วิจัยก็จะนำคำที่มีเสียงพยัญชนะต้น (k^h) คำถัดไปมาใช้ในการวิเคราะห์แทน

3.4.2 การเก็บข้อมูลในคำพูดเดี่ยว

ผู้วิจัยใช้รายการคำทั้งหมด 20 คำ (ดูตารางที่ 3.1) พร้อมรายการคำลวง (ดูตารางที่ 3.2) รวมทั้งสิ้น 30 คำ มีการเรียงลำดับรายการคำแบบสุ่ม โดยให้ผู้บอกภาษาอ่านรายการคำที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว ซึ่งเป็นวจนลีลาที่ผู้พูดมีความตั้งใจต่อการพูดมาก ก่อนการบันทึกเสียงผู้วิจัยให้ผู้

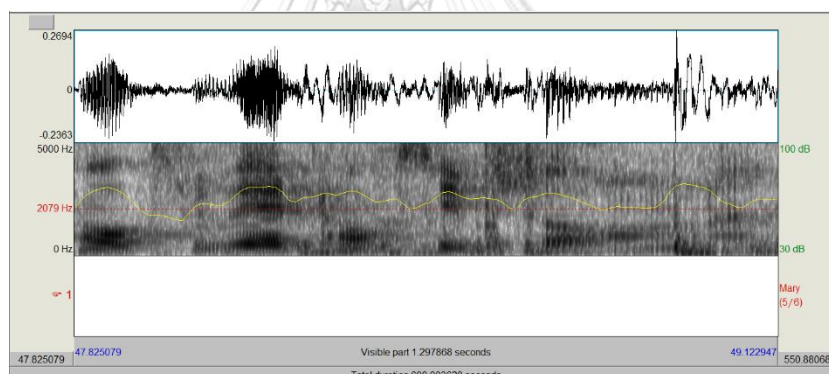
บอกดูรายการคำก่อนเพื่อฝึกซ้อม ระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้บันทึกเสียงทั้ง 30 คำ จำนวน 3 ครั้ง ในการบันทึกเสียงแต่ละครั้งผู้บอกภาษาสามารถหยุดพักได้หลังจากที่อ่านรายการคำครบทั้ง 30 คำ แล้วจึงทำการบันทึกเสียงในครั้งถัดไป

3.4.3 การบันทึกเสียง

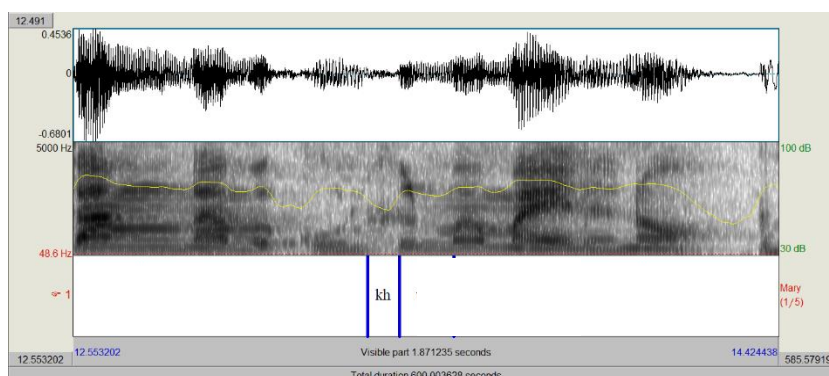
ผู้วิจัยบันทึกเสียงใช้เครื่องบันทึกเสียงรุ่น ZOOM H1 ควบคู่ไปกับไมโครโฟนแบบตั้งโต๊ะต่อเข้ากับคอมพิวเตอร์แบบพกพาผ่านโปรแกรม Cool Edit Pro 2.1 ตั้งค่าอัตราการสุ่มสัญญาณ (sampling rate) ที่ 44,100 เฮิร์ตซ์ บันทึกเสียงแบบทางเดียว (unidirectional) เพื่อให้ได้คุณภาพเสียงที่ดีและเพื่อป้องกันเสียงรบกวนรอบข้างที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการบันทึกเสียงให้มากที่สุด รวมคำทดสอบทั้งหมด 2,400 คำทดสอบ (3 รุ่นอายุ X ผู้บอกภาษา 20 คน X 20 คำ X 2 วันจัสลีลา) สำหรับการวัดและวิเคราะห์ค่าทางกลศาสตร์

3.5 การจัดระเบียบข้อมูล

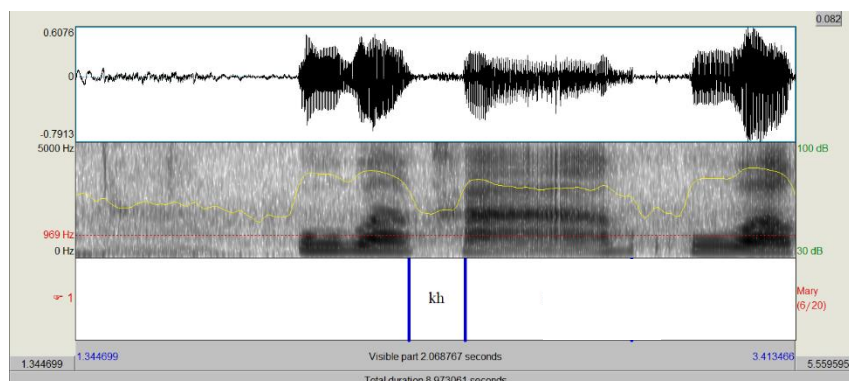
เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำไฟล์เสียงที่บันทึกในคำพูดต่อเนื่องมาตัดเสียงคำเดี่ยวก่อน โดยใช้โปรแกรม PRAAT เวอร์ชัน 5.0.43

ภาพที่ 3.3 ไฟล์เสียงคำพูดต่อเนื่องในโปรแกรม PRAAT

ภาพที่ 3.4 การแบ่งช่วงเสียงและกำกับเสียง (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องในโปรแกรม PRAAT

ภาพที่ 3.5 การแบ่งช่วงเสียงและกำกับเสียง (k^h) ในคำพูดเดี่ยวในโปรแกรม PRAAT

หลังจากนั้นจึงนำคำทดสอบที่ได้ทั้งหมดทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องมาวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้ม โดยบันทึกค่าอัตราส่วนค่าความเข้มในแต่ละคำของผู้บอกภาษาแต่ละคนในโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อที่จะนำไปวิเคราะห์การแปรของ (k^h) ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์และตีความข้อมูล

ความเข้ม (intensity) เป็นอัตราส่วนของขนาดคลื่นเสียงหรือช่วงกว้างของคลื่น (amplitude) โดยมีหน่วยวัดความเข้มของเสียงคือ เดซิเบล (decibel) โดยทั่วไปแล้วสระมีความเข้มมากกว่าพยัญชนะเพราะเป็นแกนพยางค์ (nucleus) การวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์ (relative intensity) ผู้วิจัยกำกับจุดหลักไว้ 2 จุด คือ (1) จุดค่าความเข้มที่ต่ำสุดของ (k^h) (2) จุดค่าความเข้มที่สูงที่สุดของสระที่ตามมา เพื่อที่จะวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์ของเสียงพยัญชนะและเสียงสระที่ตามมา ซึ่งค่าความเข้มสัมพัทธ์นี้แสดงให้เห็นระดับความห่างของฐานกรณ์ (degree of constriction) ของพยัญชนะ โดยเสียงพยัญชนะที่มีระดับความห่างของฐานกรณ์มากเท่าใดก็บ่งชี้ได้ว่ามีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับเสียงสระมากขึ้นเท่านั้น

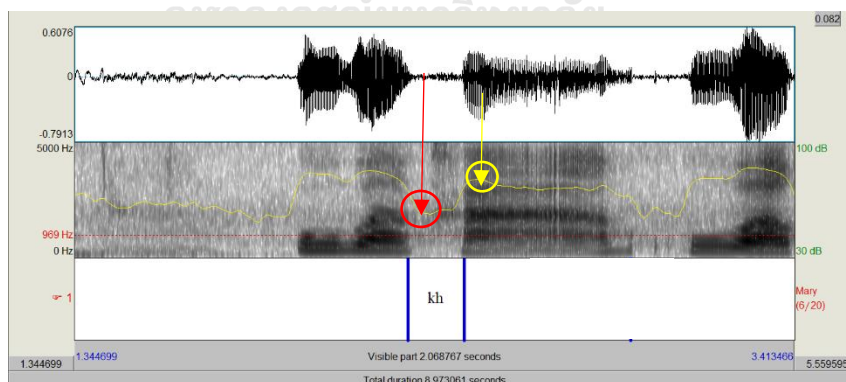
ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์จากการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม (intensity ratio) ซึ่งเป็นวิธีที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับความห่างของฐานกรณ์ในขณะที่เปล่งเสียงออกมาได้ชัดเจน (Parrell, 2010) การหาอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสามารถหาได้จากการหารค่าเดซิเบล ที่นำค่าของจุดความเข้มที่ต่ำที่สุดของเสียงพยัญชนะ ในที่นี้คือ (k^h) หารด้วยจุดความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระที่ตามมา (min/max) โดยมีสูตรการคำนวณหาอัตราส่วนค่าความเข้ม คือ

ค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดของเสียงพยัญชนะ (Intensity at C minimum)

ค่าความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระ (Intensity at V maximum)

ผลที่ได้จะมีค่าระหว่าง 0-1 ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่าใกล้เคียงกับ 1 จะบ่งชี้ให้เห็นว่า (k^h) มีคุณสมบัติของการเสียดแทรกสูง (ค่าความเข้มของทั้งสองจุดใกล้เคียงกัน) แต่ถ้าผลของอัตราส่วนที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับ 0 จะบ่งชี้ให้เห็นว่า (k^h) มีการแปรในระดับที่ไม่มาก แสดงให้เห็นว่ามีการเสียดแทรกน้อยและมีสัทลักษณะค่อนข้างเสียงกัก (ค่าความเข้มของทั้งสองจุดมีความแตกต่างกัน) ค่าทางกลศาสตร์ที่ได้ยังสามารถทำให้เห็นทิศทางของการแปรของ (k^h) ที่เกิดขึ้นในภาษาพจนได้ เพราะถ้าผู้พูดรู้ได้ผลของอัตราส่วนค่าความเข้มที่ใกล้เคียงกับ 0 ก็สามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้พูดในรุ่นอายุดังกล่าวยังใช้รูปแปรเดิมอยู่ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้พูดในรุ่นอายุใดได้ผลของอัตราส่วนค่าความเข้มใกล้เคียงกับ 1 ก็บ่งชี้ได้ว่าเสียง (k^h) เกิดการแปร โดยถ้าค่าที่ได้ใกล้เคียงกับ 1 มากเท่าใดก็บ่งชี้ได้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติของสระมาก ในกรณีที่เกิดการวิเคราะห์ของผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่แตกต่างกันก็แสดงให้เห็นว่าภาษาพจนในถิ่นนี้มีการแปรตามรุ่นอายุซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในภาษา

อีกทั้ง ในการศึกษาครั้งนี้ยังได้มีการวิเคราะห์แผนภาพคลื่นเสียง (spectrogram) ด้วย เพราะแผนภาพคลื่นเสียงสามารถแสดงลักษณะสัญญาณที่บ่งชี้ถึงรูปแปรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น เสียงสระจะมีพลังงานสูง ทำให้เห็นค่าความถี่ฟอร์เมนทึในแผนภาพคลื่นเสียงได้ชัดเจน เสียงกัก ก็ให้เห็นช่วงเงียบ ตามด้วยช่วงที่ระเบิดเสียงออกมา หรือในเสียงพยัญชนะเสียงแทรกจะเห็นลักษณะของสัญญาณไม่มีรูปแบบที่สม่ำเสมอที่เกิดจากกระแสมเสียดแทรกบนแผนภาพคลื่นเสียงได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงของพยัญชนะ (k^h) นั้น ผู้วิจัยไม่ได้พิจารณาช่วงย่อยภายในของพยัญชนะว่ามีช่วงไหนบ้าง กล่าวคือ ไม่ได้แบ่งช่วงกำกับช่วงเงียบ ช่วงระเบิด และช่วงพ่นลม เป็นต้น แต่พิจารณาว่าเป็นกลุ่มของเสียง (k^h) แล้วหาจุดที่ต่ำของเสียงพยัญชนะนั้น ๆ ดังแสดงในภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 แผนภาพคลื่นเสียงแสดงจุดการวัดค่าเพื่อคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มในคำว่า ‘ชา’ (khä:)

3.7 การนำเสนอผลการวิเคราะห์และตีความ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะนำเสนอโดยใช้ค่าทางกลศาสตร์ ในงานวิจัยนี้คือ ค่าความเข้มสัมพัทธ์ที่คำนวณได้จากอัตราส่วนค่าความเข้มเป็นหลัก นอกจากค่าความเข้มสัมพัทธ์แล้วยังมีการนำเสนอแผนภาพคลื่นเสียงประกอบด้วย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.7.1 อัตราส่วนค่าความเข้ม

ในงานวิจัยนี้ได้นำอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุที่ต่างกันมาเปรียบเทียบกันทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดที่มีอายุแตกต่างกันมีลักษณะการใช้รูปแปรที่เหมือนและแตกต่างกันอย่างไร อีกทั้ง ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่ารูปแปรที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะไ้ระดับ นอกจากนั้นแล้ว ในงานวิจัยนี้ยังได้มีการนำเสนออัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุเดียวกันมาเปรียบเทียบกันอีกด้วย เพื่อหาพฤติกรรมการใช้รูปแปรในรุ่นอายุเดียวกัน

เนื่องจากการศึกษานี้คำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มจาก 2 ตำแหน่ง กล่าวคือ ค่าความเข้มที่ต่ำสุดของพยัญชนะและค่าความเข้มที่สูงสุดของเสียงสระ ค่าดังกล่าวจึงไม่ได้แสดงองค์ประกอบย่อยของรูปแปรเสียงพยัญชนะ ดังนั้น ในกรณีที่พยัญชนะมีความซับซ้อนด้วยองค์ประกอบหลายส่วน เช่น เสียงกักเสียงดแทรกพ่นลม อัตราส่วนค่าความเข้มจะแสดงออกมาเป็นรูปของระดับของคุณลักษณะเสียงดแทรกที่ไ้ระดับว่าสูงกว่าพยัญชนะกัก แต่ต่ำกว่าพยัญชนะเสียงดแทรก เป็นต้น

3.7.2 แผนภาพคลื่นเสียง

ในงานวิจัยนี้ได้นำแผนภาพคลื่นเสียงมาวิเคราะห์ร่วมกับค่าความเข้มสัมพัทธ์ด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าแผนภาพคลื่นเสียงและค่าความเข้มสัมพัทธ์มีความสอดคล้องกัน เช่น ค่าความเข้มสัมพัทธ์ต่ำสอดคล้องกับสัญญาณในแผนภาพคลื่นเสียงที่แสดงช่วงเงียบ หรือค่าความเข้มสัมพัทธ์สูงสอดคล้องกับสัญญาณในแผนภาพคลื่นเสียงที่มีพลังงานสูง ซึ่งสะท้อนถึงเสียงเสียงดแทรก

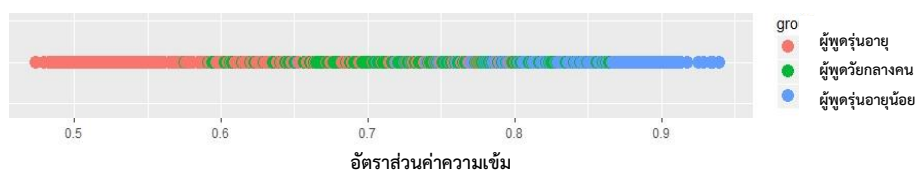
บทที่ 4

การแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุในคำพูดเดี่ยว

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์การแปรค่าทางกลศาสตร์ของ (k^h) ภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ รุ่นอายุละ 20 คน รวมทั้งหมด 60 คน โดยการวิเคราะห์ค่าความเข้มข้นพ้องจากการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มข้น ผู้วิจัยนำเสนอภาพรวมอัตราส่วนค่าความเข้มข้นของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยว หลังจากนั้น นำอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละคน และนำเสนอผลการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มข้นของ (k^h) ตามรุ่นอายุ

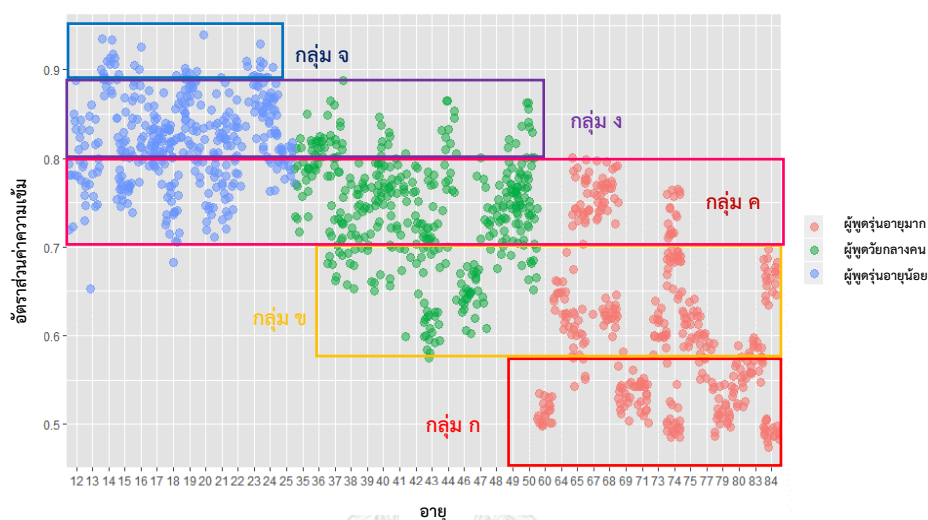
4.1 ภาพรวมของอัตราส่วนค่าความเข้มข้นของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยว

จากการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มข้นเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละคนในคำพูดเดี่ยว พบว่ารูปแบบแปรของ (k^h) ภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีความหลากหลายและมีลักษณะไล่ระดับตั้งแต่รูปแบบที่มีการเสียดแทรกต่ำไปจนถึงรูปแบบที่มีการเสียดแทรกสูง รูปแบบที่เกิดขึ้นนี้มีการแปรตามรุ่นอายุ ผู้พูดในรุ่นอายุมากส่วนใหญ่อัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงต่ำที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมากมีแนวโน้มที่จะพบรูปแบบที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกัก ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นสูงขึ้นตามลำดับ ข้อค้นพบนี้เป็นไปตามสมมติฐาน คือผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแบบที่มีการเสียดแทรกต่ำ รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ซึ่งใช้รูปแบบที่มีการเสียดแทรกมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาในอดีตที่ว่า อายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดการแปรขึ้นในภาษา โดยผู้พูดที่มีอายุมากยังคงเลือกใช้รูปแบบดั้งเดิมในภาษาของตน ในขณะที่ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่เลือกใช้รูปแบบที่มีการเสียดแทรกสูง ส่วนผู้พูดวัยกลางคนมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นโดยรวมอยู่ระหว่างกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย กล่าวคือ ในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคน มีการใช้รูปแบบที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างรูปแบบส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 อัตราส่วนค่าความเข้มข้นของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มข้นบุคคลของทุกรุ่นอายุ พบว่าการแปรที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะไล่ระดับ ไม่ได้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มข้นของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุมีส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดบางคนของทั้ง 3 รุ่นอายุเลือกใช้รูปแปรที่เหมือนกัน อัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่ต่ำสุดที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกัก ซึ่งอยู่ในช่วงพิสัยต่ำกว่า 0.59 พบอยู่ในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมาก ในขณะที่อัตราค่าความเข้มข้นที่สูงสุดที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูง ซึ่งอยู่ในช่วงพิสัยสูงกว่า 0.90 พบอยู่ในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุน้อย

ภาพที่ 4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มข้นของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนทั้ง 3 รุ่นอายุ

จากภาพที่ 4.2 ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นต่ำสุด มีพิสัยระหว่าง 0.47-0.80 แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมีอัตราการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำอยู่มาก แสดงให้เห็นในพิสัยช่วง 0.47-0.57 (กลุ่ม ก) ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคน มีพิสัยระหว่าง 0.57-0.89 ส่วนผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นสูงที่สุด มีพิสัยระหว่าง 0.70-0.94 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีอัตราการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงอยู่มาก โดยมีส่วนที่ไม่ทับซ้อนกับอีกทั้ง 2 รุ่นอายุที่เหลือในพิสัยช่วง 0.89-0.94 (กลุ่ม จ) อีกทั้งจะเห็นได้ว่าอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในพิสัยช่วง 0.70-0.84 (กลุ่ม ค) เป็นช่วงที่ปรากฏในทุกรุ่นอายุ ทั้งนี้ อัตราส่วนค่าความเข้มข้นของผู้พูดวัยกลางคนที่ทับซ้อนกับอัตราส่วนค่าความเข้มข้นของทั้งผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุน้อย โดยทับซ้อนกับผู้พูดรุ่นอายุมากในพิสัยช่วง 0.57-0.84 (กลุ่ม ข) และทับซ้อนกับผู้พูดรุ่นอายุน้อยในพิสัยช่วง 0.70-0.88 (กลุ่ม ง) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มข้นของผู้พูดวัยกลางคนมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันกับผู้พูดในรุ่นอายุมาก มากกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย

เมื่อพิจารณาช่วงพิสัยอัตราส่วนค่าความเข้ม โดยคำนวณความต่างระหว่างอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดในผู้พูดรุ่นอายุน้อย (Y3) และอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดในผู้พูดรุ่นอายุมาก (O19) จะได้ช่วงกว้างคือ 9.465 จากค่าพิสัยดังกล่าวสามารถแบ่งช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยออกเป็น 5 ช่วงย่อย ซึ่งแต่ละช่วงห่างกัน 0.10 ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและจำนวนผู้พูดในแต่ละช่วง

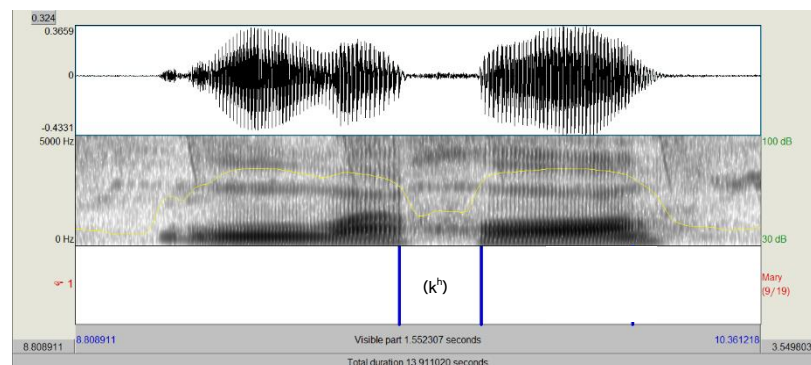
ช่วงที่	ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	จำนวนผู้พูดรุ่นอายุมาก	จำนวนผู้พูดวัยกลางคน	จำนวนผู้พูดรุ่นอายุน้อย
1	ต่ำกว่า 0.59	10	-	-
2	0.60-0.69	6	3	-
3	0.70-0.79	4	14	6
4	0.80-0.89	-	3	13
5	สูงกว่า 0.90	-	-	1

ตารางที่ 4.1 แสดงช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ โดยมีทั้งหมด 5 ช่วง สะท้อนให้เห็นถึงการไล่ระดับของอัตราส่วนค่าความเข้มตั้งแต่อัตราส่วนค่าความเข้มที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำไปจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก โดยจะเห็นว่า อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59) ที่แสดงถึงเสียงก็มีเพียงผู้พูดรุ่นอายุมากเท่านั้น อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60-0.69) ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำ พบทั้งผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคน ในขณะที่อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79) ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง เป็นช่วงที่มีผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 4 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.80-0.89) ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูง พบผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดรุ่นอายุน้อย ส่วนอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 5 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยสูงกว่า 0.90) ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก พบผู้พูดรุ่นอายุน้อยเท่านั้น

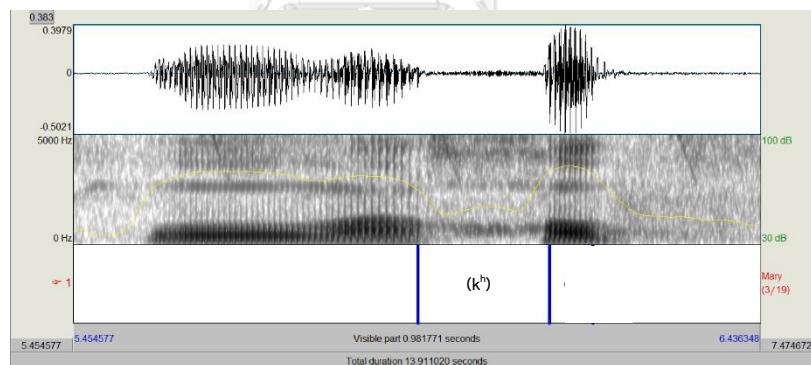
ผู้วิจัยนำแผ่นภาพคลื่นเสียงมาวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพันธ์ โดยการหาอัตราส่วนค่าความเข้ม ซึ่งในแผ่นภาพคลื่นเสียง ผู้วิจัยได้เน้นวิเคราะห์ช่วงเสียงทั้งหมดที่เป็นเสียง

(k^h) โดยไม่ได้แบ่งช่วงย่อยของเสียง เช่น ช่วงกัก ช่วงระเบิด และช่วงพ่นลมของ (k^h) จากการวิเคราะห์ก็พบว่ามีความสอดคล้องกับช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59) แผ่นภาพคลื่นเสียงแสดงบริเวณที่เป็นเสียง (k^h) มีช่วงเงียบ หลังจากนั้นก็มีช่วงระเบิดเสียง (burst) ตามมา ส่วนความสูงของคลื่นเสียง (amplitude) บริเวณเสียง (k^h) ค่อนข้างคงระดับ เมื่อพิจารณาความเข้ม (intensity) ในช่วงเสียง (k^h) จนถึงเสียงสระที่ตามมา จะเห็นได้ว่ามีความชันมากอีกด้วย ดังแสดงในภาพที่ 4.3-4.4

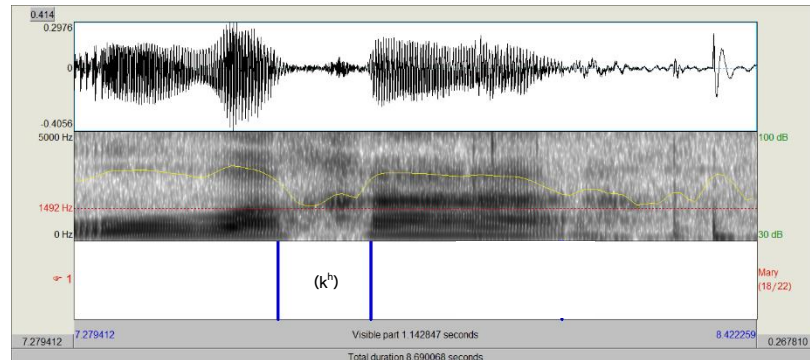

ภาพที่ 4.3 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O1 ในคำว่า ‘คอ’ (k^ho:)

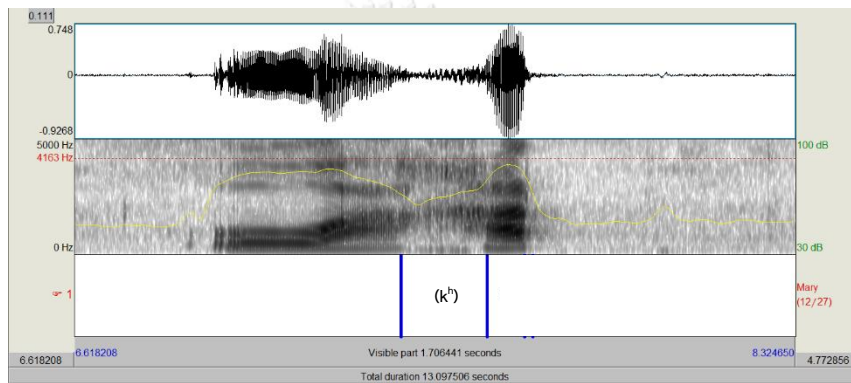

ภาพที่ 4.4 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O16 ในคำว่า ‘คบ’ (k^hóp)

2) ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79) แผ่นภาพคลื่นเสียงในช่วงแรกของเสียงพยัญชนะ (k^h) พบว่ายังมีช่วงเงียบ ตามมาด้วยบริเวณที่เป็นสีทึบ แสดงถึงการเสียดแทรกหรือเสียงรบกวน (noise) ความสูงของคลื่นเสียงบริเวณเสียง (k^h) โดยช่วงแรกค่อนข้างคงระดับ หลังจากนั้นความสูงของคลื่นเสียงเริ่มมีพลังงานสูงขึ้น ส่วนความเข้มในช่วงเสียง (k^h) มีลักษณะขึ้นเล็กน้อย หลังจากนั้นความเข้มจะตกลงมาเล็กน้อย แล้วค่อย ๆ ชันขึ้นตามความเข้มของเสียงสระที่ตามมา ดังแสดงในภาพที่ 4.5-4.6

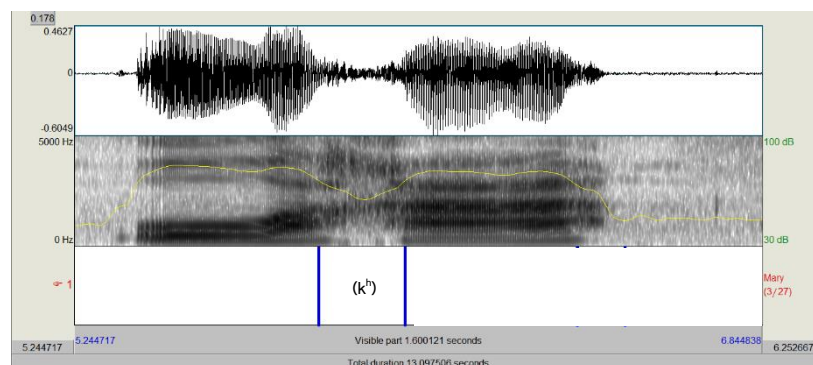

ภาพที่ 4.5 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M15 ในคำว่า 'คำ' (k^a)

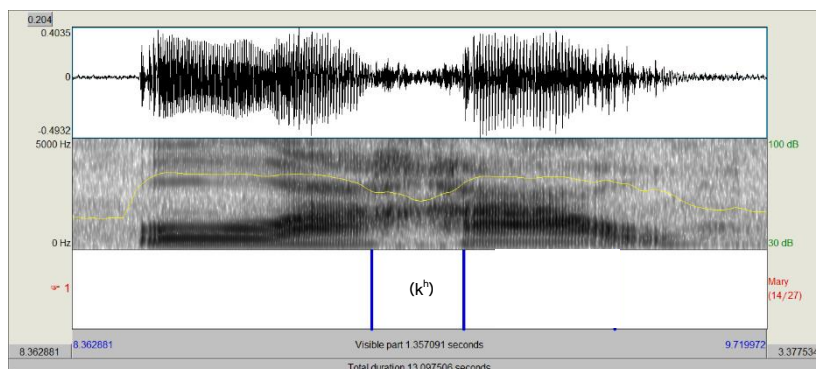

ภาพที่ 4.6 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O8 ในคำว่า 'ขัด' (k^at)

3) ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 5 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยสูงกว่า 0.90) ที่แสดงถึงรูปแปดที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก แผ่นภาพคลื่นเสียงมีสัญญาณภาพเป็นสีทึบ ที่แสดงถึงการเสียดแทรกของเสียง (k^h) ความสูงของคลื่นเสียงบริเวณเสียงพยัญชนะ (k^h) มีพลังงานสูง ความเข้มในช่วงเสียง (k^h) จนถึงเสียงสระที่ตามมาไม่ต่างกันมากอีกด้วย ดังแสดงในภาพที่ 4.7-4.8

ภาพที่ 4.7 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด Y3 ในคำว่า 'คา' (k^a):)

ภาพที่ 4.8 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด Y3 ในคำว่า ‘เข้า’ (k^h aw)

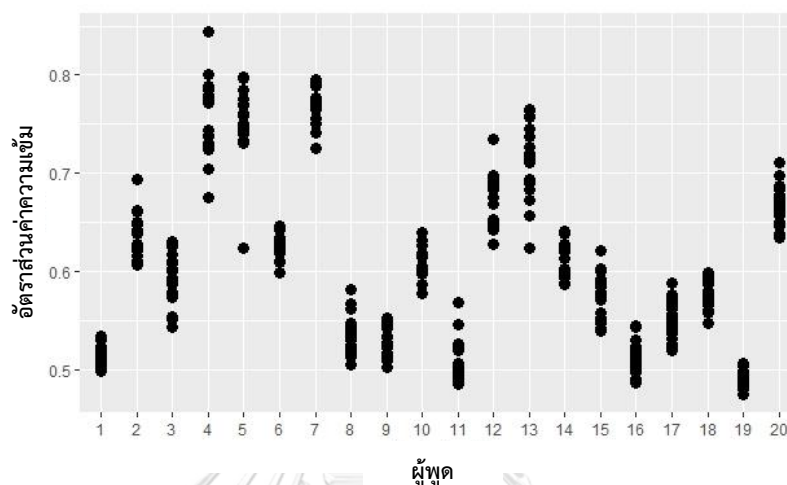
ดังนั้น จากการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มและลักษณะสัญญาณจากแผ่นภาพคลื่นเสียงสรุปได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59) มีลักษณะเป็นเสียงกัก และค่าอัตราส่วนความเข้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 2 ไปจนกระทั่งถึงช่วงที่ 5 ก็แสดงให้เห็นถึงระดับการเสียดแทรก (friction) ที่มากขึ้นเรื่อย ๆ สะท้อนให้เห็นการแปรของ (k^h) ที่หลากหลายและมีลักษณะไล่ระดับตามระดับการเสียดแทรกที่สูงขึ้นนั่นเอง ในส่วนต่อไป จะแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดแต่ละรุ่นอายุ

4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดรุ่นอายุมาก

ในผู้พูดรุ่นอายุมาก ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้พูดทั้งหมด 20 คน เป็นเพศชายจำนวน 11 คน และหญิงจำนวน 9 คน โดยผู้พูดที่มีอายุน้อยที่สุดมีอายุ 60 ปี ส่วนผู้พูดที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 84 ปี ในเบื้องต้นผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดรุ่นอายุมากมีค่าความเข้มต่ำที่สุด ผลการวิจัยเป็นจริงตามสมมติฐานบางส่วน กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ ผู้พูดในรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรที่เป็นเสียงกัก โดยมีค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงต่ำกว่า 0.59 ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มที่แสดงถึงรูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกักนี้พบในผู้พูดในรุ่นอายุมากเท่านั้น และยังเป็นช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มที่มีจำนวนมากที่สุดในรุ่นอายุมาก อัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำสุดยังอยู่ในผู้พูดรุ่นอายุมากอีกด้วย นอกจากนี้ มีผู้พูดในรุ่นอายุมากบางคนที่ใช้รูปแปรที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูง ซึ่งแสดงถึงการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูง และประเด็นดังกล่าวไม่ตรงกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดรุ่นอายุมากในคำพูดเดี่ยวมีค่าระหว่าง 0.47-0.80 ช่วงของพิสัยมีค่าเท่ากับ 0.33 ในขณะที่ผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่มีพิสัยอัตราส่วนค่าความเข้มเท่ากับ 0.32 และ 0.28 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุมากแต่ละคนไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด เพราะพิสัยดังกล่าวครอบคลุมช่วงย่อยตามอัตราส่วน

ค่าความเข้มถึง 3 ช่วง ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้พูดแต่ละคนมีการออกเสียง (k^h) ที่หลากหลาย โดยมีการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำไล่ระดับไปจนถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกปานกลางปะปนกันไป จึงส่งผลให้อัตราส่วนค่าความเข้มมีการกระจายตัวกันอย่างเห็นได้ชัดเจนภายในกลุ่ม ดังแสดงในภาพที่ 4.9

ภาพที่ 4.9 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากระดับการเสียดแทรกของ (k^h) ของแต่ละคนแล้ว จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละคนค่อนข้างแตกต่างกันอย่างชัดเจน รวมไปถึงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ผู้พูด	อายุ	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
O1	60	0.513963	0.088648
O2	64	0.639896	0.086547
O3	65	0.592167	0.08645
O4	65	0.747779	0.09129
O5	67	0.750977	0.091588
O6	68	0.62418	0.086282
O7	68	0.766932	0.092521
O8	69	0.536612	0.087709
O9	71	0.53247	0.087841
O10	73	0.607045	0.086262
O11	74	0.505681	0.089152
O12	74	0.677922	0.08755
O13	74	0.726594	0.089936
O14	75	0.612826	0.086267
O15	77	0.577826	0.08662
O16	79	0.511833	0.088777
O17	80	0.548821	0.08729
O18	83	0.575009	0.086582
O19	84	0.491388	0.089867
O20	84	0.665738	0.087082

หากพิจารณาอัตราส่วนค่าความเข้ม ก็จะเป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่า ผู้พูดใน รุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำที่สุดในสามรุ่นอายุ อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความ เข้มเฉลี่ยของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยอยู่ที่ 0.61 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดในทั้ง 3 รุ่นอายุ อย่างไรก็ตาม ผู้พูด ในรุ่นอายุมากไม่ได้มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำทุกคน โดยพบอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ที่ 0.75 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงในผู้พูด O4 ซึ่งมีอายุ 65 ปี และอัตราส่วนค่า ความเข้มที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.49 ที่แสดงถึงรูปแปรที่เป็นเสียงกัก ในผู้พูด O19 ซึ่งมีอายุ 84 ปี สะท้อน ให้เห็นถึงความหลากหลายของค่าอัตราส่วนค่าความเข้มภายในกลุ่ม ดังนั้น หากใช้ช่วงของอัตราส่วน ค่าความเข้มเฉลี่ยในการจัดกลุ่ม ผู้พูดในรุ่นอายุมากจะอยู่ใน 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59 ได้แก่ ผู้พูด O1, O3, O8, O9, O11, O15, O16, O17, O18 และ O19 รวมทั้งหมด 10 คน คิดเป็น 50% ส่วนใหญ่แล้วมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงระหว่าง 0.49-0.55 รวมทั้งหมด 7 คน มีผู้พูด 2 คนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้ม 0.57 และมีเพียง 1 คนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้ม 0.59 กลุ่มย่อยนี้ถือ ว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดในรุ่นอายุมากโดยส่วนใหญ่แล้วมีการออกเสียงรูปแปรที่ มีสัทลักษณะเป็นเสียงกักซึ่งเป็นรูปแปรเดิมของภาษาพวน

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60- 0.69 ได้แก่ ผู้พูด O2, O6, O10, O12, O14 และ O20 รวมทั้งหมด 6 คน คิดเป็น 30% โดยทั้ง 6 คนในกลุ่มนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงระหว่าง 0.60-0.67 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในระดับกลาง เป็น กลุ่มย่อยที่แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นอายุนี้ก็มีผู้พูดที่ใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำอยู่ด้วย

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70- 0.79 ได้แก่ ผู้พูด O4, O5, O7 และ O13 รวมทั้งหมด 4 คน คิดเป็น 20% ถึงแม้ว่ากลุ่มย่อยนี้จะมี จำนวนที่น้อยที่สุดในรุ่นอายุมาก แต่ก็แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นอายุมากนี้ ก็มีผู้พูดที่ใช้รูปแปรที่มีการ เสียดแทรกปานกลางอีกด้วย

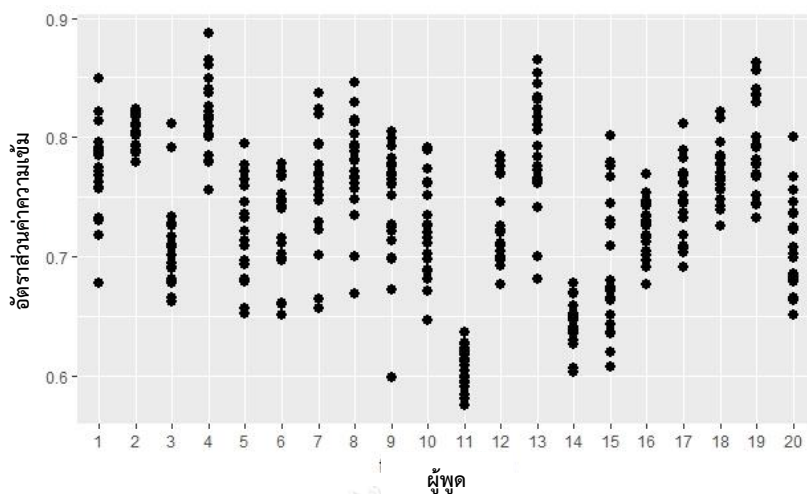
ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์อายุของผู้บอกภาษาในกลุ่มของผู้พูดในรุ่นอายุมาก คือ ผู้พูดจะต้องมี อายุ 60 ปีขึ้นไป อย่างไรก็ตาม เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูดในรุ่นอายุนี้มีอายุตั้งแต่ 60 จนถึง 84 ปี จึงมีช่วงกว้างของอายุคือ 24 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่ค่อนข้างกว้างเมื่อเทียบกับผู้พูดทั้ง 2 รุ่นอายุที่เหลือ ดังนั้น หากใช้อายุของผู้พูดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มย่อย โดยการหาค่ากลางจะ พบว่ามีค่ากลางเป็น 72 ปี ดังนั้น อาจสามารถแบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ 1) ผู้พูดที่มีอายุ ระหว่าง 60-72 ปี จำนวน 9 คน และ 2) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 73-84 ปี จำนวน 11 คน จะเห็นได้ว่า

จำนวนของผู้พูดในรุ่นอายุนี้โน้มเอียงไปทางกลุ่มย่อยที่ 2 มากกว่า ซึ่งผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 2 นี้เป็นผู้พูดที่มีอายุมากกว่าผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 1 ดังนั้น จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้อัตราส่วนค่าความเข้มโดยส่วนใหญ่ของผู้พูดในรุ่นอายุมากกว่า 0.59 หรือมีระดับการเสียดแทรกต่ำ และมีสัทลักษณะเป็นเสียงกักมากกว่าที่จะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2 หรือ ช่วงที่ 3 ที่เป็นรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง

4.3 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดวัยกลางคน

ในผู้พูดวัยกลางคน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 20 คน เป็นเพศชายจำนวน 9 คนและเพศหญิงจำนวน 11 คน ผู้พูดที่มีอายุน้อยที่สุดอายุ 35 ปี ส่วนผู้พูดที่มีอายุมากที่สุดอายุ 50 ปี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดวัยกลางคนจะอยู่ในช่วงระหว่างอัตราส่วนค่าความเข้มของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและอัตราส่วนค่าความเข้มของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ผลการศึกษาเป็นจริงตามสมมติฐานของผู้วิจัยในบางส่วน กล่าวคือ อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่างอัตราส่วนค่าความเข้มของสองรุ่นอายุ โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มค่อนข้างไปทางผู้พูดในรุ่นอายุมาก อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีอัตราส่วนค่าความเข้มบางส่วนที่ทับซ้อนกับผู้พูดอีกทั้ง 2 รุ่นอายุที่เหลือ ไม่ตรงกับสมมติฐานของผู้วิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้รูปแปรที่หลากหลาย ประกอบด้วยรูปแปรที่มีการเสียดแทรกหลายระดับ

อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนอยู่ในช่วงระหว่าง 0.57-0.89 ถือว่าเป็นอีกหนึ่งรุ่นอายุที่มีค่าพิสัยที่กว้าง โดยมีช่วงกว้างคือ 0.32 ค่าพิสัยนี้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการใช้รูปแปรของ (k^h) ของผู้พูดในรุ่นอายุนี้ จะสังเกตได้ว่าการออกเสียงแต่ละครั้งของผู้พูดแต่ละคนนั้นมีระดับการเสียดแทรกของ (k^h) ที่แตกต่างกัน โดยในผู้พูดวัยกลางคนพบอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดอยู่ที่ 0.89 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูงในผู้พูด M4 ซึ่งมีอายุ 37 ปี และอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.57 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกักในผู้พูด M11 ซึ่งมีอายุ 43 ปี อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้วก็จะเห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงระหว่าง 0.70-0.80 จะเป็นช่วงที่หนาแน่น ดังแสดงในภาพที่ 4.10 กล่าวคือ ผู้พูดวัยกลางคนเกือบทุกคนมีการใช้อัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงนี้ในการออกเสียงรายการคำ ยกเว้นผู้พูด M11 มีการใช้อัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำกว่า 0.70 ในการออกเสียงทุกรายการคำ

ภาพที่ 4.10 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน

เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราส่วนค่าความเข้มแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้พูดในวัยกลางคนมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างเกาะกลุ่มกัน ดังแสดงในภาพที่ 4.10 อย่างไรก็ตาม ก็มีผู้พูดบางคนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่แตกต่างจากผู้พูดคนอื่น ๆ ในรุ่นอายุเดียวกัน ได้แก่ ผู้พูด M11 ที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำอย่างสม่ำเสมอ และยังเป็นผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำที่สุดในรุ่นอายุนี้อีกด้วย เช่นเดียวกับกับผู้พูด M2 ที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่มีระดับการเสียดแทรกสูงอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งอัตราส่วนค่าความเข้มในแต่ละคำนั้นยังมีความใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากตัวแปรทางสังคมตัวแปรอื่นที่นอกเหนือจากด้านอายุของผู้พูดที่ส่งผลทำให้ทั้ง 2 คนนี้มีระดับของการเสียดแทรกของเสียง (k^b) ที่แตกต่างจากคนในรุ่นอายุเดียวกัน ในขณะที่ผู้พูดคนอื่น ๆ ในกลุ่มนั้นจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนรุ่นวัยกลางคน

ผู้พูด	อายุ	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
M1	35	0.778545	0.062106
M2	36	0.807711	0.062918
M3	37	0.711665	0.061756
M4	37	0.816964	0.063719
M5	38	0.726181	0.061816
M6	39	0.728288	0.061747
M7	40	0.757707	0.062126
M8	40	0.775436	0.062249
M9	41	0.743156	0.062062
M10	42	0.723488	0.061796
M11	43	0.608067	0.067325
M12	43	0.726345	0.061594
M13	44	0.794442	0.06319
M14	46	0.643846	0.064547
M15	47	0.692884	0.063136
M16	48	0.724967	0.061404
M17	49	0.747873	0.061518
M18	49	0.766356	0.061656
M19	50	0.797705	0.063012
M20	50	0.712417	0.06194

หากพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้ม โดยรวมแล้วก็เป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่า ผู้พูดวัยกลางคนจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่อยู่ระหว่างอีกสองรุ่นอายุที่เหลือ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคนก็พบว่ามีความเข้มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ทับซ้อนกับกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากจำนวน 100 คำทดสอบ (25%) และกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุน้อยจำนวน 64 คำทดสอบ (16%) จึงอาจกล่าวได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนมีแนวโน้มเอียงไปทางผู้พูดในรุ่นอายุมากมากกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ที่ทำให้อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในวัยกลางคนมีความโน้มเอียงไปในทิศทางเดียวกันกับผู้พูดในรุ่นอายุมาก ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้พูดในวัยกลางคนมีการใช้ระดับการเสียดแทรกของ (k^h) ที่หลากหลาย หากใช้ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในการจัดกลุ่ม ผู้พูดในรุ่นวัยกลางคนจะอยู่ใน 3 ช่วง ตามการจัดกลุ่มช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60-0.69 ได้แก่ ผู้พูด M11, M14, M15 รวมทั้งหมด 3 คน คิดเป็น 15% โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ที่ 0.60, 0.64 และ 0.69 ตามลำดับ ในกลุ่มย่อยนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดวัยกลางคนก็มีการใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำอยู่ด้วย

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79 ได้แก่ ผู้พูด M1, M3, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M12, M13, M16, M17, M18, M19 และ M20 รวมทั้งหมด 15 คน คิดเป็น 75% โดยถือว่าเป็นช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่มีจำนวนมากที่สุดของผู้พูดในรุ่นอายุนี้ เป็นกลุ่มย่อยที่แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นอายุนี้ก็มีผู้พูดที่ใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกปานกลางมากที่สุด

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 4: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.80-0.89 ได้แก่ ผู้พูด M2 และ M4 รวมทั้งหมด 2 คน คิดเป็น 10% ถึงแม้ว่ากลุ่มย่อยนี้จะมีปริมาณที่น้อยที่สุดในรุ่นวัยกลางคน แต่ก็เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าในรุ่นอายุนี้ ก็มีผู้พูดที่ใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูงอยู่ด้วย

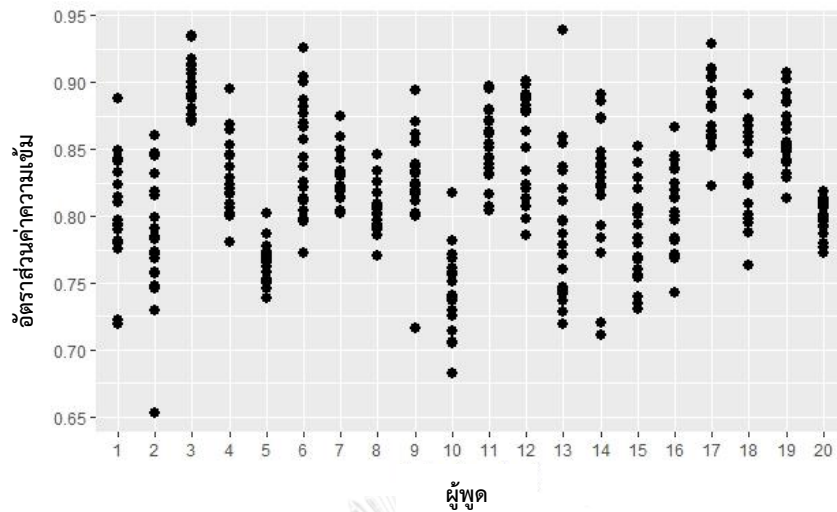
สำหรับผู้บอกภาษาในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุกลางคน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 35-50 ปี ดังนั้น จึงมีช่วงกว้างของอายุคือ 15 ปี หากใช้อายุของผู้พูดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มย่อยโดยการหาค่ากลางจะพบว่าค่ากลางคือ 42 ปี ดังนั้น จึงสามารถแบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ 1) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 35-42 ปี จำนวน 10 คน และ 2) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 43-50 ปี จำนวน 10 คน จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 กลุ่มย่อยมีจำนวนผู้พูดเท่ากัน จึงส่งผลให้อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในวัย

กลางคนมีช่วงที่หลากหลาย และมีพฤติกรรมการใช้รูปแปรที่แตกต่างกันภายในรุ่นอายุเดียวกัน กล่าวคือ มีรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกตั้งแต่รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำไปจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูง ทั้งนี้ จากภาพรวมของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 4.1 จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนโน้มเอียงไปทางผู้พูดรุ่นอายุมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อย อาจเป็นเพราะผู้พูดแต่ละคนในรุ่นวัยกลางคนมีตัวแปรทางสังคมตัวแปรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากด้านอายุที่แตกต่างกัน

4.4 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดรุ่นอายุน้อย

ในผู้พูดรุ่นอายุน้อย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 20 คน เป็นเพศชายจำนวน 8 คนและเพศหญิงจำนวน 12 คน โดยผู้พูดที่มีอายุน้อยที่สุดอายุ 12 ปี ส่วนผู้พูดที่มีอายุมากที่สุดอายุ 25 ปี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดรุ่นอายุน้อยจะมีค่าความเข้มที่สูงที่สุด โดยภาพรวมผลการศึกษเป็นจริงตามสมมติฐานของผู้วิจัยบางส่วน กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ พบอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดในผู้พูดรุ่นอายุน้อย ซึ่งอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงกับรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงมาก ซึ่งรูปแปรดังกล่าวเป็นรูปแปรใหม่ที่เข้ามาในภาษาพจนานุกรมนี้ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาก็สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุน้อยก็ไม่ได้ใช้รูปแปรที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงเสมอไป เพราะพบการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำและรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกปานกลางอีกด้วย

อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีค่าพิสัยอยู่ในช่วง 0.65-0.93 ช่วงของพิสัยมีค่าเท่ากับ 0.28 ซึ่งถือว่าช่วงพิสัยที่แคบ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุ คือผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคนที่มีช่วงของพิสัย 0.33 และ 0.32 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีความเป็นเอกภาพ แต่ละคนค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในผู้พูดรุ่นอายุน้อยก็ไม่ได้มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงทุกคน โดยพบอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.65 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำในผู้พูด Y2 ซึ่งมีอายุ 13 ปี และอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงสุดอยู่ที่ 0.93 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมากในผู้พูด Y13 ซึ่งมีอายุ 20 ปี ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของค่าอัตราส่วนค่าความเข้มภายในกลุ่มอยู่บ้าง ทั้งนี้ เมื่อมองภาพรวมแล้วก็ยังเห็นได้ว่า ผู้พูดใช้ทั้งรูปแปรที่มีการเสียดแทรกปานกลาง รูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูง และรูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูงมาก ดังแสดงในภาพที่ 4.11

ภาพที่ 4.11 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย

ผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน เห็นได้จากอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่มีช่วงพิสัยแคบ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดในรุ่นวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุมาก ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k') ในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย

ผู้พูด	อายุ	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Y1	12	0.802546	0.038197
Y2	13	0.781317	0.038962
Y3	14	0.901457	0.041562
Y4	15	0.828922	0.03802
Y5	15	0.765569	0.039869
Y6	16	0.848881	0.038462
Y7	17	0.82836	0.038014
Y8	17	0.804057	0.038164
Y9	18	0.826585	0.038
Y10	18	0.74456	0.041494
Y11	19	0.852383	0.03859
Y12	19	0.858502	0.038848
Y13	20	0.790513	0.038564
Y14	21	0.82192	0.037982
Y15	21	0.785483	0.03877
Y16	22	0.809332	0.038069
Y17	23	0.883907	0.040377
Y18	24	0.830689	0.038039
Y19	24	0.860773	0.038955
Y20	25	0.799619	0.03827

หากพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้ม จะเป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มสูงที่สุดในสามรุ่นอายุ อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุนี้จะเห็นได้ว่าอยู่ที่ 0.82 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดในทั้ง 3 รุ่นอายุ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละคนภายในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุ

มากก็ได้มีค่าอัตราส่วนค่าความเข้มสูงทุกคน ดังนั้น หากใช้ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในการจัดกลุ่ม ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยจะอยู่ใน 3 ช่วง ตามการจัดกลุ่มช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.70-0.79 ได้แก่ ผู้พูด Y2, Y5, Y10, Y13, Y15 และ Y20 รวมทั้งหมด 6 คน คิดเป็น 30% แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดในรุ่นอายุนี้มีการรูปแปรที่มีการเสียดแทรกปานกลางอยู่ด้วย

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 4: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.80-0.89 ได้แก่ ผู้พูด Y1, Y4, Y6, Y7, Y8, Y9, Y11, Y12, Y14, Y16, Y17, Y18 และ Y19 รวมทั้งหมด 13 คน คิดเป็น 65% กลุ่มย่อยนี้เป็นกลุ่มย่อยที่มีปริมาณมากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดในกลุ่มนี้ พบว่าผู้พูดจำนวน 9 คนมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำกว่า 0.85 และอีก 4 คนมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงกว่า 0.85 แสดงให้เห็นว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยในกลุ่มย่อยนี้มีการใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกที่สูงอยู่มาก

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 5: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มสูงกว่า 0.90 ได้แก่ ผู้พูด Y3 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่สูงที่สุดนี้เป็นรูปแปรที่มีการเสียดแทรกที่สูงมาก

สำหรับผู้บอกภาษาในกลุ่มของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยนั้น ผู้วิจัยกำหนดให้มีอายุระหว่าง 10-25 ปี ดังนั้น จึงมีช่วงกว้างของอายุคือ 15 ปี หากใช้อายุของผู้พูดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มย่อย โดยหาราคากลางจะพบว่ามีค่ากลางเป็น 17 ปี ดังนั้นอาจสามารถแบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ 1) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 10-17 ปี จำนวน 8 คน และ 2) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 12 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปริมาณของผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 2 มีจำนวนมากกว่าในกลุ่มย่อยที่ 1 ซึ่งผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 2 นี้เป็นผู้พูดที่มีอายุมากกว่าผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 1 ดังนั้น จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อัตราส่วนค่าความเข้มบางส่วนของผู้พูดในรุ่นอายุนี้มีส่วนที่ทับซ้อนกับผู้พูดวัยกลางคน โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลางถึงสูง ในขณะที่เดียวกันก็มีผู้พูดบางคนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ไม่ทับซ้อนกับผู้พูดในรุ่นอายุอื่น ๆ เลยเช่นกัน โดยอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 5 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก

4.5 สรุป

การแปรของ (k^h) ในภาษาพวนในคำพูดพยางค์เดียวของผู้พูด 3 รุ่นอายุในหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอน้ำหนาว จังหวัดน่าน มีแนวโน้มที่ผู้พูดต่างรุ่นอายุกันจะใช้รูปแปรที่แตกต่างกัน โดยผู้พูดในรุ่นอายุมากส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำ เมื่อพิจารณาร่วมกับแผนภาพคลื่นเสียง จึงสรุปได้ว่าเป็นรูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกัก ส่วนผู้พูดวัยกลางคนส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงกว่าผู้พูดในรุ่นอายุมาก แต่ยังคงต่ำกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยก็ใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูง ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่ที่เข้ามาในภาษาพวนบ้านฝายมูล ข้อค้นพบดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการศึกษาในอดีตที่ได้แสดงให้เห็นว่าอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดการแปรขึ้นในภาษา ผู้พูดที่มีอายุแตกต่างกันนั้นจะมีการใช้รูปแปรของเสียงดังกล่าวแตกต่างกันไป โดยผู้พูดที่มีอายุมากยังคงเลือกใช้รูปแปรดั้งเดิมในภาษาของตน ในขณะที่ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่เลือกใช้รูปแปรที่เข้ามาใหม่ ส่วนผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้ทั้งรูปแปรดั้งเดิมและรูปแปรใหม่ปะปนกัน

นอกจากนี้ การไล่ระดับของค่าความเข้มสัมพันธ์จากการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มยังแสดงให้เห็นว่ามีการแปรภายในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุเดียวกัน ผู้พูดในกลุ่มรุ่นอายุเดียวกันมีการเลือกใช้รูปแปรที่แตกต่างกัน รูปแปรที่ใช้มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นว่าค่าอัตราส่วนค่าความเข้มสัมพันธ์ของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีความเป็นเอกภาพมากที่สุด ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดในรุ่นอายุมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีตัวแปรด้านสังคมอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันมากกว่าอีกสองรุ่นอายุที่เหลือ กล่าวคือ ตัวแปรทางด้านการศึกษาที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยทุกคนอยู่ในช่วงวัยเรียน ได้รับการศึกษาที่สูงกว่ารุ่นอายุอื่น อีกทั้ง ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยได้มีการออกไปพบปะกับคนภายนอก เนื่องจากทุกคนจะต้องไปโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกหมู่บ้านที่มีชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันมากกว่ารุ่นอายุอื่น ในขณะที่ผู้พูดในอีกสองรุ่นอายุที่เหลือ มีบางคนที่ต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน แต่ก็มีบางคนที่ยังทำงานในหมู่บ้าน ทำให้ผู้พูดในอีกสองรุ่นอายุที่เหลือมีความแตกต่างภายในกลุ่มในด้านการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอก ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีภูมิหลังทางสังคมที่คล้ายกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เลือกใช้รูปแปรที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุมากเป็นรุ่นที่พบว่ามีความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าความเข้มสัมพันธ์มากที่สุด การเลือกใช้รูปแปรของผู้พูดมีความหลากหลายมากกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้พูดที่อยู่ในรุ่นอายุมากมีตัวแปรทางสังคมตัวแปรอื่นที่แตกต่างกัน แม้จะมีอายุใกล้เคียงกันก็ตาม เช่น ตัวแปรด้านการศึกษา โดยในกลุ่มรุ่นอายุเดียวกันนี้มีทั้งผู้พูดที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้พูดที่จบระดับชั้นประถมศึกษา และผู้พูดที่จบระดับปริญญาตรี อีกทั้ง ยังมีเรื่องของตัวแปรความใกล้ชิดชุมชนอีกด้วย กลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดชุมชนมากมีการรวมกลุ่มกันทำงานในหมู่บ้าน คือ กลุ่มผู้ชายมีการตีเหล็ก ส่วนผู้หญิงมีการทอผ้าและสานหมวก ทำให้มีการพบปะพูดคุยกับคนในหมู่บ้านเดียวกันเป็นประจำ กลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดชุมชนน้อย คือกลุ่มคนที่มีอาชีพรับจ้าง หรือค้าขายทำให้ต้อง

ออกไปนอกหมู่บ้านมากกว่ากลุ่มแรก จะต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้าและกลับเข้ามาในตอนค่ำ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการทำกิจกรรมภายในหมู่บ้านมาก ดังนั้น จึงอาจส่งผลให้ผู้พูดในกลุ่มอายุมากมีพฤติกรรมทางภาษาที่แตกต่างกันภายในกลุ่มอายุเดียวกันมากกว่าอีก 2 รุ่นอายุที่เหลือ ข้อค้นพบจากการศึกษาการแปร (k') ตามรุ่นอายุในคำพูดเดี่ยวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านอายุกับตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการแปรของเสียงพยัญชนะในบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

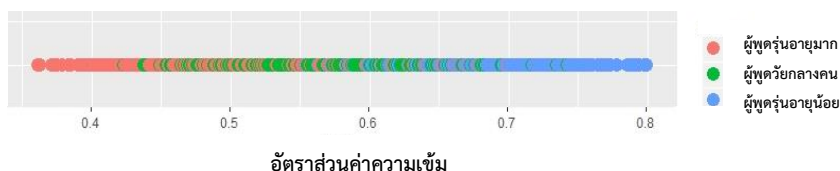
บทที่ 5

การแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุในคำพูดต่อเนื่อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์การแปรค่าทางกลศาสตร์ของ (k^h) ภาษาพจนานบ้าน ผายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ รุ่นอายุละ 20 คน รวมทั้งหมด 60 คน โดยการวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพันธ์จากการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม ผู้วิจัยนำเสนอภาพรวมอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่อง และนำเสนอผลการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ตามรุ่นอายุ ได้แก่ ผู้พูดรุ่นอายุมาก ผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดรุ่นอายุน้อย ตามลำดับ

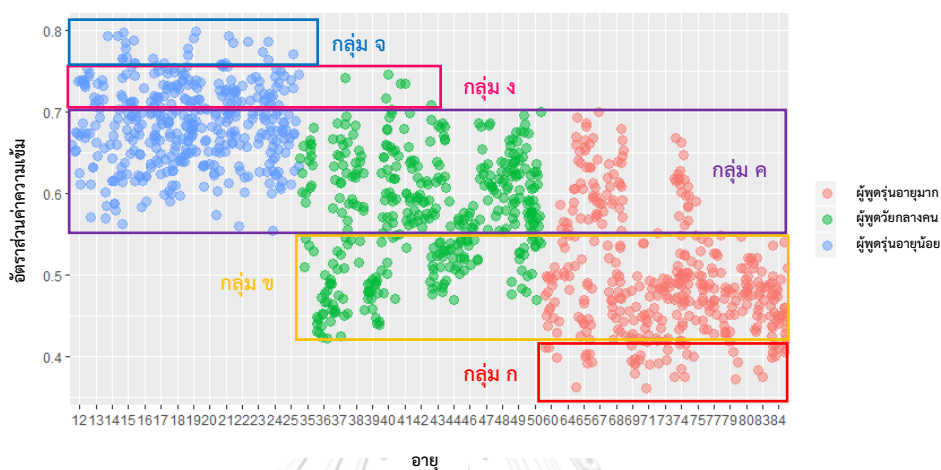
5.1 ภาพรวมของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่อง

อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องมีการแปรที่หลากหลาย และมีลักษณะไล่ระดับกัน ตั้งแต่รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำไปจนถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกปานกลาง รูปแปรที่เกิดขึ้นนี้ แปรตามรุ่นอายุ เมื่อพิจารณาภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าอายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนค่าความเข้ม มีการแปรระหว่างผู้พูดแต่ละกลุ่ม โดยผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมากมีแนวโน้มที่จะพบรูปแปรที่สัทธิลักษณะเป็นเสียงกัก ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มสูงขึ้นตามลำดับ การวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงรูปแปรในรุ่นอายุต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่เป็นเสียงกัก ที่แสดงถึงการเลือกใช้รูปแปรดั้งเดิม รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มโดยรวมอยู่ระหว่างกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย สะท้อนให้เห็นว่า ในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้รูปแปรที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างรูปแปรส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่เลือกใช้รูปแปรที่มีลักษณะเสียดแทรก ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเลือกใช้รูปแปรใหม่ ดังแสดงในภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ

จากพิสัยของอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุ ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีช่วงพิสัยที่กว้างที่สุด (0.33) ตามด้วยผู้พูดวัยกลางคน (0.28) และผู้พูดในรุ่นอายุน้อย (0.24) แสดงให้เห็นว่าผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคนมีช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มที่กว้างกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้รูปแบบที่หลากหลายมากกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย

ภาพที่ 5.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนทั้ง 3 รุ่นอายุ

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดแต่ละคนแล้ว พบว่ามีการแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุของผู้พูด กล่าวคือ อัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดยังพบในผู้พูดในรุ่นอายุมาก ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ตามลำดับ ทั้งนี้ อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุไม่ได้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มที่ผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุซ้อนทับกัน จากภาพที่ 5.2 จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในช่วง 0.55-0.70 (กลุ่ม ค) เป็นช่วงที่พบในผู้พูดทุกรุ่นอายุ นอกจากนั้น อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยเกาะกลุ่มมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ามีการแปรภายในกลุ่มน้อยกว่าผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุที่เหลือ ในผู้พูดในรุ่นอายุน้อยจะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับอีก 2 รุ่นอายุ โดยอยู่ในช่วงระหว่าง 0.76-0.80 (กลุ่ม จ) กลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับผู้พูดวัยกลางคนโดยอยู่ในช่วงระหว่าง 0.70-0.76 (กลุ่ม ง) และกลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับอีก 2 รุ่นอายุ โดยอยู่ในช่วงระหว่าง 0.55-0.75 (กลุ่ม ค) ซึ่งมีจำนวนมากกว่าในผู้พูดในกลุ่มแรก ส่วนอัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดวัยกลางคน 97.5% มีส่วนที่ทับซ้อนกับผู้พูดในรุ่นอายุมาก ในขณะที่มี ส่วนทับซ้อนกับผู้พูดในรุ่นอายุน้อยอยู่ 88% จึงอาจกล่าวได้ว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนมีแนวโน้มใกล้เคียงกับผู้พูดในรุ่นอายุมาก มากกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุ

มากก็พบว่าอัตราส่วนค่าความเข้มมีการกระจายตัวมากกว่าอีก 2 รุ่นอายุ โดยสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มที่อัตราส่วนค่าความเข้มไม่ได้ทับซ้อนกับ 2 รุ่นอายุ โดยอยู่ในช่วงระหว่าง 0.35-0.42 (กลุ่ม ก) กลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับผู้พุดวัยกลางคน โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงระหว่าง 0.43-0.55 (กลุ่ม ข) ซึ่งเป็นช่วงที่มีความถี่ของข้อมูลมากที่สุด และกลุ่มที่อัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับ 2 รุ่นอายุ โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงระหว่าง 0.56-0.70 (กลุ่ม ค) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผู้พุดในรุ่นอายุมากเป็นรุ่นอายุที่มีการแปรภายในกลุ่มมากที่สุด

เมื่อนำช่วงพิสัยอัตราส่วนค่าความเข้มมาพิจารณาเช่นเดียวกันกับในคำพุดเดี่ยวสามารถแบ่งช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยออกเป็น 5 ช่วงย่อย ซึ่งแต่ละช่วงห่างกัน 0.10 ดังแสดงในตารางที่ 5.1

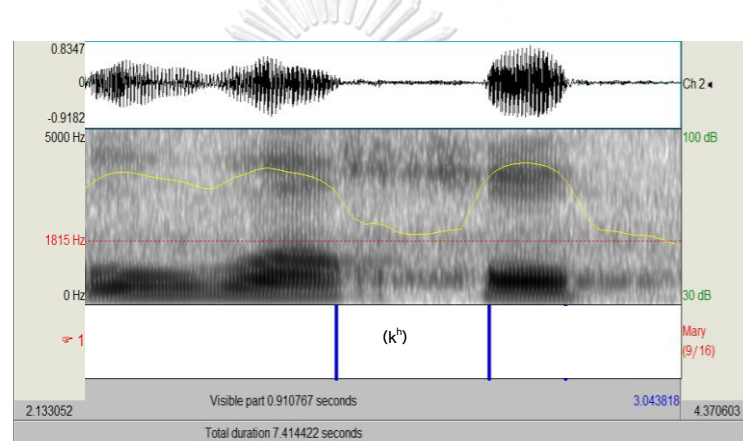
ตารางที่ 5.1 ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^l) ในคำพุดต่อเนื่องและจำนวนผู้พุดในแต่ละช่วง

ช่วงที่	ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	จำนวนผู้พุดรุ่นอายุมาก	จำนวนผู้พุดวัยกลางคน	จำนวนผู้พุดรุ่นอายุน้อย
1	ต่ำกว่า 0.59	17	11	-
2	0.60-0.69	3	9	13
3	0.70-0.79	-	-	7
4	0.80-0.89	-	-	-
5	สูงกว่า 0.90	-	-	-

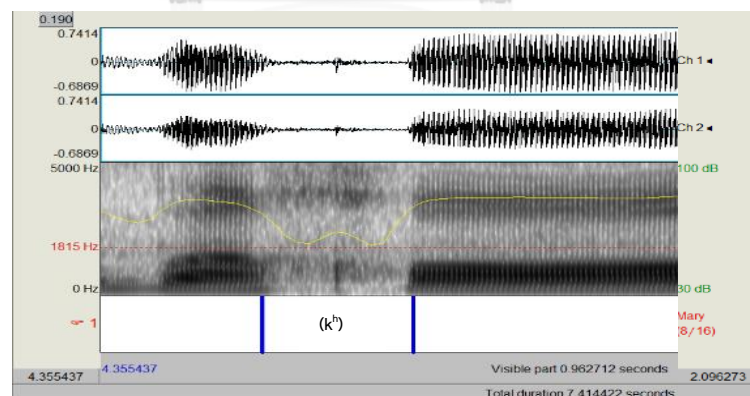
ตารางที่ 5.1 แสดงช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^l) ในคำพุดต่อเนื่องของผู้พุดทั้ง 3 รุ่นอายุ พบว่า ผู้พุดทั้ง 3 รุ่นอายุมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1-3 เท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการไล่ระดับของอัตราส่วนค่าความเข้มตั้งแต่อัตราส่วนค่าความเข้มที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำไปจนกระทั่งถึงอัตราส่วนค่าความเข้มที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลางเท่านั้น แสดงให้เห็นถึงรูปแปรที่เป็นเสียงกักไปจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง สังเกตได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พุดทั้ง 3 รุ่นอายุมีการไล่ระดับต่อเนื่องไป ไม่มีการข้ามช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้ม กล่าวคือ ไม่พบอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยจากช่วงที่ 1 ข้ามไปช่วงที่ 3 เป็นต้น อีกทั้งในคำพุดต่อเนื่องไม่พบอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 4 และ 5 ในอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59) ที่แสดงถึงเสียงกักมีผู้พุดรุ่นอายุมากและผู้พุดวัยกลางคน อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60-0.69) ที่

แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำ เป็นช่วงที่มีผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ ส่วนอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79) ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง พบผู้พูดรุ่นอายุน้อยเท่านั้น

อีกทั้ง เมื่อนำแผนภาพคลื่นเสียงมาวิเคราะห์ประกอบกับการวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพันธ์ด้วยการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม ก็พบว่ามีความสัมพันธ์กับช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย กล่าวคือ ในผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59) แผนภาพคลื่นเสียงแสดงบริเวณที่เป็นเสียง (k^h) มีลักษณะสัญญาณเป็นช่วงเงียบ หลังจากนั้นเมื่อช่วงระเบิดตามมา ส่วนความสูงของคลื่นเสียงบริเวณเสียง (k^h) ค่อนข้างคงที่ เมื่อพิจารณาความเข้มในช่วงเสียง (k^h) จนถึงเสียงสระที่ตามมา จะเห็นได้ว่ามีความชันมากอีกด้วย ดังแสดงในภาพที่ 5.3-5.4

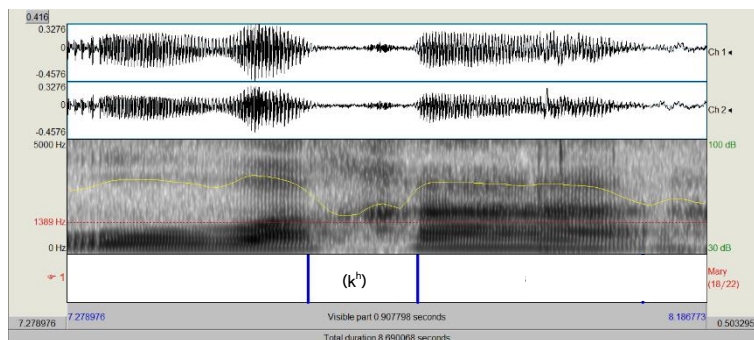
ภาพที่ 5.3 แผนภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M4 ในคำว่า ‘คบ’ ($k^hóp$)

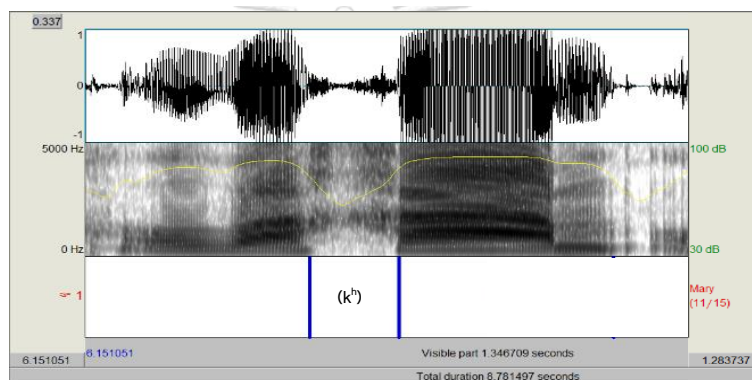
ภาพที่ 5.4 แผนภาพคลื่นเสียงของผู้พูด O13 ในคำว่า ‘คอ’ ($k^hó:$)

ในผู้พูดที่อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60-0.69) แผนภาพคลื่นเสียงในช่วงแรกของเสียง (k^h) พบว่ายังมีช่วงเงียบ ตามมาด้วยบริเวณที่เป็นสัญญาณภาพเป็นสีทึบในเสียง (k^h) ความสูงของคลื่นเสียงบริเวณเสียง (k^h) ช่วงแรกค่อนข้างคงที่

หลังจากนั้นความสูงของคลื่นเสียงเริ่มมีพลังงานสูงขึ้น ส่วนความเข้มในช่วงเสียง (k^h) มีลักษณะค่อย ๆ ขึ้นตามความเข้มของเสียงสระที่ตามมา ดังแสดงในภาพที่ 5.5-5.6

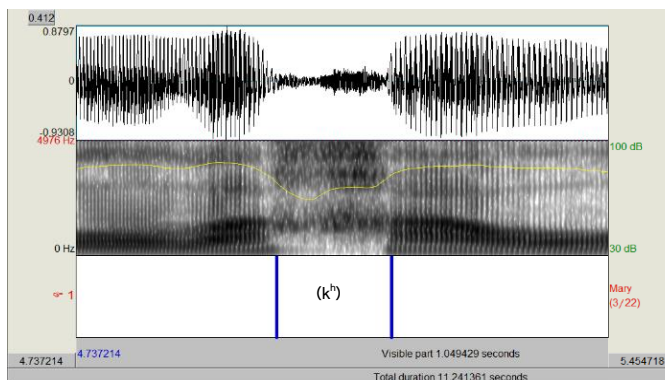

ภาพที่ 5.5 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M15 ในคำว่า 'คำ' (k^h à):

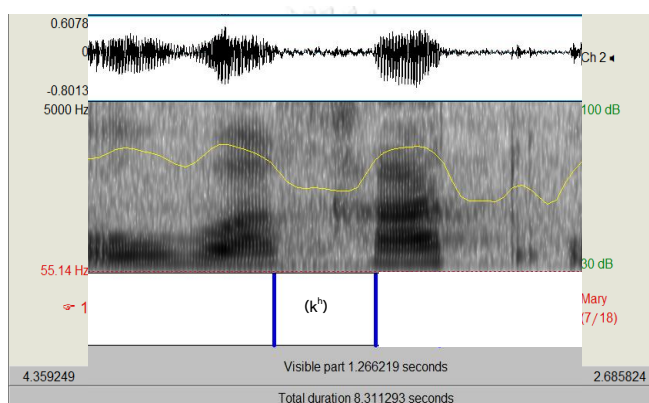

ภาพที่ 5.6 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M15 ในคำว่า 'ข้าม' (k^h ǎ:m)

ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79) แผ่นภาพคลื่นเสียงในช่วงแรกของเสียงพยัญชนะ (k^h) พบว่ายังมีบริเวณที่เป็นช่วงเงียบ ตามมาด้วยบริเวณที่สัญญาณภาพเป็นสีทึบ แสดงถึงสัญญาณของเสียงเสียดแทรกหรือเสียงรบกวน ความสูงของคลื่นเสียงบริเวณเสียง (k^h) โดยช่วงแรกค่อนข้างคงระดับ หลังจากนั้นความสูงของคลื่นเสียงเริ่มมีพลังงานสูงขึ้น ส่วนความเข้มในช่วงเสียง (k^h) มีลักษณะขึ้นเล็กน้อย หลังจากนั้นความเข้มจะตกลงมาเล็กน้อย แล้วค่อย ๆ ขึ้นขึ้นตามความเข้มของเสียงสระที่ตามมา ดังแสดงในภาพที่ 5.7-5.8

ภาพที่ 5.7 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด M2 ในคำว่า ‘เข้า’ (kʰǎw)

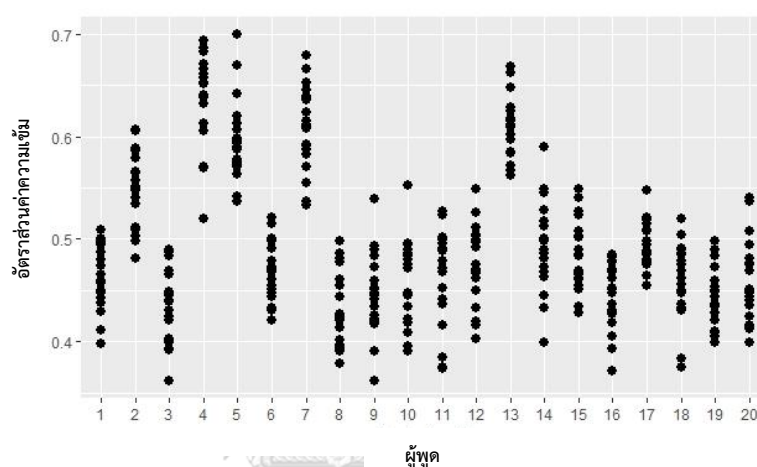
ภาพที่ 5.8 แผ่นภาพคลื่นเสียงของผู้พูด Y9 ในคำว่า ‘เข้า’ (kʰǎt)

จากการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มและลักษณะสัญญาณจากแผ่นภาพคลื่นเสียง สามารถสรุปได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59) มีลักษณะเป็นเสียงกักและค่าอัตราส่วนความเข้มที่สูงขึ้นไปจนกระทั่งถึงช่วงที่ 3 ก็แสดงให้เห็นถึงระดับการเสียดแทรกที่มากขึ้น สะท้อนให้เห็นการแปรของ (kʰ) ที่มีความหลากหลาย

5.2 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (kʰ) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดรุ่นอายุมาก

อัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดรุ่นอายุมากมีค่าต่ำที่สุด ซึ่งเป็นจริงตามสมมติฐานของผู้วิจัยในบางส่วน กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ พบอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำสุดในผู้พูดรุ่นอายุมาก อัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดอายุมากส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำ และมีสัทลักษณะเป็นเสียงกัก อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่ายังมีผู้พูดอายุมากบางส่วนที่ใช้รูปแปรที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มมากกว่าช่วงที่ 1 ซึ่งแสดงถึงการใช้รูปแปรที่ระดับการเสียดแทรกที่สูงขึ้น และเป็นส่วนที่ไม่ตรงกับสมมติฐานของผู้วิจัย

อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดอายุมากมีค่าพิสัยอยู่ในช่วง 0.36-0.69 ช่วงของพิสัยมีค่าเท่ากับ 0.33 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงพิสัยที่กว้าง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุ คือผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่มีช่วงของพิสัย 0.28 และ 0.24 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุมากแต่ละคนไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้พูดแต่ละคนมีการออกเสียง (k^h) ที่หลากหลายมากกว่าอีก 2 รุ่นอายุ ผู้พูดในรุ่นอายุนี้มีการใช้ทั้งรูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกักจนถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำปะปนกันไป จึงส่งผลให้อัตราส่วนค่าความเข้มมีการกระจายตัวกันภายในกลุ่ม ดังแสดงในภาพที่ 5.9

ภาพที่ 5.9 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากระดับการเสียดแทรกใน (k^h) ของแต่ละคนแล้ว อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละคนค่อนข้างแตกต่างกันอย่างชัดเจน รวมไปถึงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ดังแสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k') ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ผู้พูด	อายุ	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
O1	60	0.462440	0.064112
O2	64	0.546742	0.064627
O3	65	0.434135	0.065114
O4	65	0.636609	0.070658
O5	67	0.596967	0.067363
O6	68	0.469950	0.063944
O7	68	0.608672	0.068239
O8	69	0.429210	0.065347
O9	71	0.450378	0.064469
O10	73	0.461917	0.064125
O11	74	0.465309	0.064043
O12	74	0.473098	0.063885
O13	74	0.610157	0.068356
O14	75	0.490559	0.063696
O15	77	0.48646	0.06372
O16	79	0.445078	0.064659
O17	80	0.495227	0.063684
O18	83	0.461070	0.064147
O19	84	0.443181	0.064732
O20	84	0.459648	0.064185

หากพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้มก็เป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่า ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราค่าความเข้มต่ำที่สุดในสามรุ่นอายุ อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดในรุ่นอายุนี้อยู่ที่ 0.36 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดในทั้ง 3 รุ่นอายุ อย่างไรก็ตาม ผู้พูดรุ่นอายุมากไม่ได้มีค่า

อัตราส่วนค่าความเข้มต่ำทุกคน เพราะยังพบอัตราส่วนค่าความเข้มที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำอยู่ด้วย โดยพบอัตราส่วนค่าความเข้มที่สุดอยู่ที่ 0.69 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำในผู้พูด O5 ซึ่งมีอายุ 67 ปี และอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.36 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำที่เป็นเสียงกัก ในผู้พูด O9 ซึ่งมีอายุ 71 ปี สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของอัตราส่วนค่าความเข้มภายในกลุ่ม หากใช้ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในการจัดกลุ่ม สามารถแบ่งผู้พูดในรุ่นอายุมากออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59 ได้แก่ ผู้พูด O1, O2, O3, O5, O6, O8, O9, O10, O11, O12, O14, O15, O16, O17, O18, O19 และ O20 รวมทั้งหมด 17 คน คิดเป็น 85% ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้พูดในกลุ่มนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงระหว่าง 0.42-0.46 รวมทั้งหมด 12 คน กลุ่มย่อยนี้ถือว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดในรุ่นอายุมากโดยส่วนใหญ่แล้ว ยังมีการใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกที่ต่ำ และมีสัทลักษณะเป็นเสียงกักที่เป็นรูปแปรเดิมของภาษาพวน

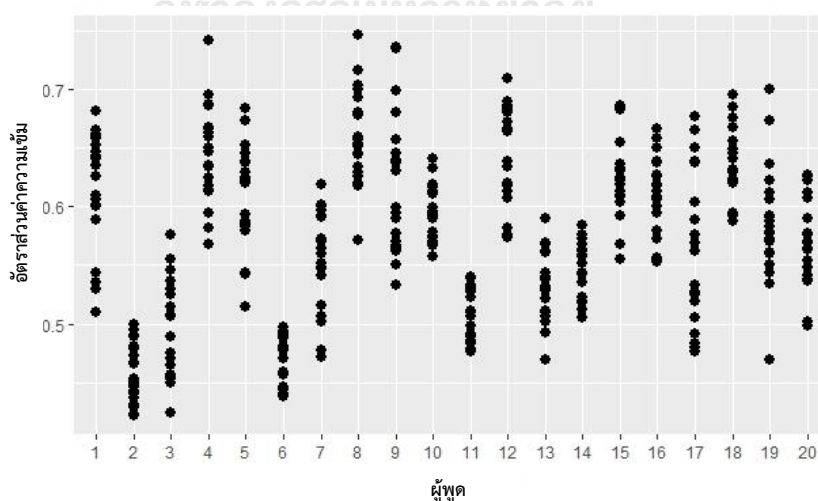
ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.61-0.69 ได้แก่ ผู้พูด O4, O7 และ O13 รวมทั้งหมด 3 คน คิดเป็น 15% โดยทั้ง 3 คนในกลุ่มนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงระหว่าง 0.61-0.67 แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นอายุนี้ก็มีผู้พูดที่ใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกบ้าง แต่ยังคงอยู่ในช่วงที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำ

ทั้งนี้ ในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมาก ผู้วิจัยได้มีการกำหนดอายุของผู้บอกภาษา คือ ผู้พูดจะต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงพบว่า ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอายุตั้งแต่ 60-84 ปี มีช่วงกว้างของอายุคือ 24 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่ค่อนข้างกว้างเมื่อเทียบกับผู้พูดทั้ง 2 รุ่นอายุที่เหลือ ดังนั้น หากใช้อายุของผู้พูดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มย่อย โดยการหาค่ากลางจะพบว่าค่าคือ 72 ปี ดังนั้นจะสามารถแบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ 1) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 60-72 ปี จำนวน 9 คน และ 2) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 70-84 ปี จำนวน 11 คน จะเห็นได้ว่า จำนวนของผู้พูดในรุ่นอายุนี้โน้มเอียงไปทางกลุ่มย่อยที่ 2 มากกว่า ซึ่งผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 2 นี้เป็นผู้พูดที่มีอายุมากกว่าผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 1 ดังนั้น จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้พูดในรุ่นอายุมากโดยส่วนใหญ่แล้วมีแนวโน้มที่จะอยู่ในช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 1 หรือมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59 ที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำ และมีสัทลักษณะเป็นเสียงกักมากกว่าที่จะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำ

5.3 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดวัยกลางคน

ในผู้พูดวัยกลางคน ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดวัยกลางคนจะอยู่ในช่วงระหว่างค่าความเข้มของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและค่าความเข้มของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ผลการศึกษาเป็นจริงตามสมมติฐานของผู้วิจัยในบางส่วน กล่าวคือ อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนโดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่างค่าความเข้มของสองรุ่นอายุ อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้พูดวัยกลางคนมีอัตราส่วนค่าความเข้มบางส่วนที่ทับซ้อนกับผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้รูปแปรที่เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างอีก 2 รุ่นอายุ

อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนอยู่ในช่วงระหว่าง 0.42-0.70 ถือว่ามีค่าพิสัยที่กว้าง โดยมีช่วงกว้างคือ 0.28 โดยค่าพิสัยนี้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการใช้รูปแปรของ (k^b) ของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยอยู่บ้าง ในภาพที่ 5.10 จะสังเกตเห็นได้ว่าการออกเสียงแต่ละครั้งของผู้พูดแต่ละคนนั้นมีระดับการเสียดแทรกของ (k^b) ที่แตกต่างกัน โดยในรุ่นผู้พูดวัยกลางคนพบอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดอยู่ที่ 0.70 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลางในผู้พูด M8 ซึ่งมีอายุ 40 ปี และอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.42 ที่แสดงถึงรูปแปรระดับการเสียดแทรกต่ำหรือมีสัญลักษณ์เป็นเสียงกัก ในผู้พูด M2 ซึ่งมีอายุ 36 ปี อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้วก็จะเห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงระหว่าง 0.50-0.70 จะเป็นช่วงที่หนาแน่น กล่าวคือ อัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงนี้พบในผู้พูดวัยกลางคนเกือบทุกคน ยกเว้นผู้พูด M2 และ M5 ที่ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.50

ภาพที่ 5.10 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน

เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราส่วนค่าความเข้มแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้พูดในวัยกลางคนมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างเกาะกลุ่ม เป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 5.3 อย่างไรก็ตาม ก็มีผู้พูดบางคนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่แตกต่างจากผู้พูดคนอื่น ๆ ในรุ่นอายุเดียวกัน ได้แก่ ผู้พูด M2 และ M6 ที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากตัวแปรทางสังคมตัวแปรอื่นที่นอกเหนือจากด้านอายุของผู้พูดที่ส่งผลทำให้ทั้ง 2 คนนี้มีค่าการเสียดแทรกของเสียง (k^h) ที่แตกต่างจากคนในรุ่นอายุเดียวกัน ในขณะที่ผู้พูดคนอื่น ๆ มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 5.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k') ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน

ผู้พูด	อายุ	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
M1	35	0.61476	0.05887
M2	36	0.458078	0.063816
M3	37	0.492345	0.061155
M4	37	0.644647	0.060129
M5	38	0.608231	0.058688
M6	39	0.473255	0.062541
M7	40	0.556029	0.058474
M8	40	0.659279	0.060991
M9	41	0.618309	0.058983
M10	42	0.5938	0.058407
M11	43	0.50907	0.060153
M12	43	0.644156	0.060103
M13	44	0.531888	0.059121
M14	46	0.546517	0.058673
M15	47	0.626354	0.059277
M16	48	0.607889	0.05868
M17	49	0.561755	0.058389
M18	49	0.639213	0.059849
M19	50	0.586075	0.058326
M20	50	0.569892	0.058314

หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความเข้ม ก็เป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่า ผู้พูดในวัยกลางคนจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่อยู่ระหว่างอีกสองรุ่นอายุ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคนพบว่า มีจุดที่อัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับกลุ่มผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุที่เหลือ อีกทั้ง

เมื่อใช้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความเข้มมาพิจารณา ก็พบว่าผู้พูดทุกคนในรุ่นอายุนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 0.70 ทุกคน หากใช้ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในการจัดกลุ่มสามารถแบ่งผู้พูดวัยกลางคนออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 1: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่า 0.59 ได้แก่ ผู้พูด M2, M3, M6, M7, M10, M11, M13, M14, M17, M19 และ M20 รวมทั้งหมด 11 คน คิดเป็น 55% ซึ่งส่วนใหญ่ผู้พูดในกลุ่มนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 0.47-0.56 กลุ่มย่อยนี้ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากว่าในกลุ่มที่ 2 สะท้อนให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้พูดในรุ่นอายุมากยังมีการใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำ ซึ่งแสดงถึงรูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกักที่เป็นรูปแปรเดิมของภาษาพวณอยู่มาก

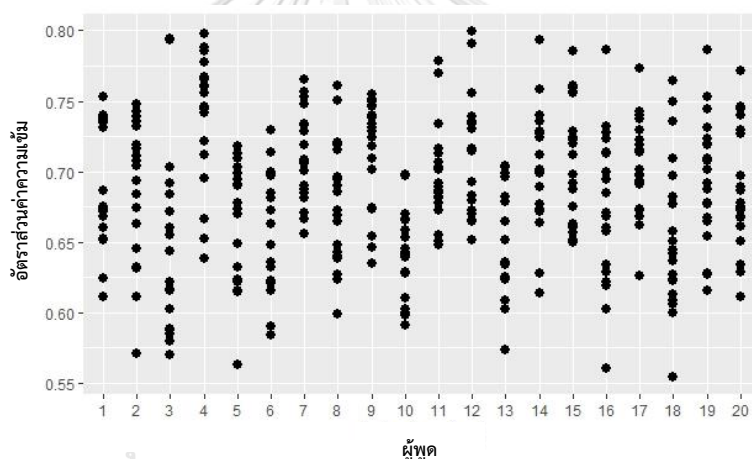
ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60-0.69 ได้แก่ ผู้พูด M1, M4, M5, M8, M9, M12, M15, M16 และ M18 รวมทั้งหมด 9 คน คิดเป็น 45% โดยผู้พูดในกลุ่มนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 0.61-0.65 เป็นกลุ่มย่อยที่แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นอายุนี้ก็มีผู้พูดที่ใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำ

ในผู้พูดวัยกลางคน ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้บอกภาษามีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 35-50 ปี ดังนั้นจึงมีช่วงกว้างของอายุคือ 15 ปี หากใช้อายุของผู้พูดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มย่อย โดยการหาค่ากลางจะพบว่ามีค่ากลางคือ 42 ปี ดังนั้นจะสามารถแบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ 1) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 35-42 ปี จำนวน 10 คน และ 2) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 43-50 ปี จำนวน 10 คน จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 กลุ่มย่อยมีจำนวนผู้พูดเท่ากัน จึงส่งผลให้อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในวัยกลางคนอยู่ในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 โดยอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยนี้มีจำนวนของผู้พูดที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดวัยกลางคนอีกด้วย สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้รูปแปรที่ไล่ระดับไปตั้งแต่รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกที่เป็นเสียงกักไปจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำภายในรุ่นอายุเดียวกัน

5.4 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดรุ่นอายุน้อย

เมื่อเปรียบเทียบผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ พบว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงสุด สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูง อย่างไรก็ตาม ผู้พูดอายุน้อยก็ไม่ได้ใช้รูปแปรที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงเสมอไป แต่ก็ยังพบการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกน้อยอีกด้วย

อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดอายุน้อยมีค่าพิสัยอยู่ในช่วง 0.55-0.79 ช่วงของพิสัยมีค่าเท่ากับ 0.24 ซึ่งถือว่ามีความพิสัยที่แคบ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุ คือผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคนที่มีความพิสัย 0.33 และ 0.28 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยค่อนข้างที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในผู้พูดรุ่นอายุน้อยก็พบอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำที่สุด ซึ่งอยู่ที่ 0.55 ด้วย ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกต่ำหรือมีสัทลักษณะเป็นเสียงกักในผู้พูด Y19 ซึ่งมีอายุ 24 ปี และอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดอยู่ที่ 0.80 ที่แสดงถึงรูปแปรระดับการเสียดแทรกสูงในผู้พูด Y12 ซึ่งมีอายุ 19 ปี ซึ่งข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นความหลากหลายของค่าอัตราส่วนค่าความเข้มภายในกลุ่ม ทั้งนี้ เมื่อมองภาพรวมแล้วก็ยังสามารถเห็นว่า ผู้พูดโดยส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในระดับที่สูงกว่าอีก 2 รุ่นอายุที่เหลือ โดยรูปแปรส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเป็นรูปแปรที่มีการเสียดแทรกปานกลาง ดังแสดงในภาพที่ 5.11

ภาพที่ 5.11 อัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย

ผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในช่วงระหว่าง 0.60-0.75 เมื่อพิจารณาจากระดับการเสียดแทรกในเสียง (k^h) ของแต่ละคนแล้ว อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละคนค่อนข้างใกล้เคียงกัน รวมไปถึงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (k^1) ในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย

ผู้พูด	อายุ	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Y1	12	0.691468	0.025972
Y2	13	0.688844	0.025951
Y3	14	0.646814	0.027297
Y4	15	0.736802	0.028235
Y5	15	0.668964	0.026199
Y6	16	0.653881	0.026857
Y7	17	0.712145	0.026575
Y8	17	0.678887	0.025985
Y9	18	0.714251	0.026678
Y10	18	0.639139	0.027863
Y11	19	0.694587	0.026014
Y12	19	0.711378	0.026539
Y13	20	0.649916	0.027094
Y14	21	0.706001	0.026317
Y15	21	0.705908	0.026313
Y16	22	0.675506	0.026038
Y17	23	0.703321	0.026225
Y18	24	0.654995	0.026795
Y19	24	0.694182	0.026008
Y20	25	0.687562	0.025945

หากพิจารณาจากอัตราส่วนค่าความเข้ม ก็เป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราค่าความเข้มสูงที่สุดใน 3 รุ่นอายุ ซึ่งมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.70-0.79) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละคนภายในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุน้อยก็ไม่ได้มีค่าอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 ทุกคน ดังนั้น หากใช้

ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในการจัดกลุ่ม สามารถแบ่งผู้พูดในรุ่นอายุน้อยออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 2: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.60-0.69 ได้แก่ ผู้พูด Y1, Y4, Y6, Y7, Y8, Y9, Y11, Y12, Y14, Y16, Y17, Y18 และ Y19 รวมทั้งหมด 13 คน คิดเป็น 65% กลุ่มย่อยนี้เป็นกลุ่มย่อยที่มีจำนวนความถี่มากที่สุดในรุ่นอายุน้อยนี้ แสดงให้เห็นว่าโดยส่วนใหญ่แล้วผู้พูดในรุ่นอายุน้อยยังมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำในคำพูดต่อเนื่อง

ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยช่วงที่ 3: ผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79 ได้แก่ ผู้พูด Y2, Y3, Y5, Y10, Y13, Y15 และ Y20 รวมทั้งหมด 7 คน คิดเป็น 35% ถึงแม้ว่ากลุ่มนี้จะมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มแรก แต่ก็ยังเป็นกลุ่มย่อยที่แสดงให้เห็นว่าในรุ่นอายุน้อยนี้มีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง และมีระดับการเสียดแทรกที่สูงกว่าในกลุ่มแรก

ในกลุ่มของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยนั้น ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้บอกภาษามีอายุระหว่าง 10-25 ปี ดังนั้น จึงมีช่วงกว้างของอายุคือ 15 ปี หากใช้อายุของผู้พูดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มย่อย โดยการหาค่ากลางจะพบว่าค่ากลางคือ 17 ปี จึงอาจสามารถแบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ 1) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 10-17 ปี จำนวน 8 คน และ 2) ผู้พูดที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 12 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปริมาณของผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 2 มีจำนวนมากกว่าในกลุ่มย่อยที่ 1 ซึ่งผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 2 นี้เป็นผู้พูดที่มีอายุมากกว่าผู้พูดในกลุ่มย่อยที่ 1 ดังนั้น จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 2 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำมากกว่ากลุ่มอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 3 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง และเป็นส่วนที่ทับซ้อนกับอีก 2 รุ่นอายุที่เหลือ

5.5 สรุป

จากการศึกษาการแปรของ (k^h) ในภาษาพวนในคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุพบว่าผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่แตกต่างกัน โดยผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำ ซึ่งแสดงถึงการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำและมีลักษณะเป็นเสียงกักเช่นเดียวกันกับผู้พูดวัยกลางคนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ใกล้เคียงกับผู้พูดในรุ่นอายุมาก แต่ก็ยังมีส่วนที่สูงกว่าอยู่บ้าง อีกทั้งยังมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยก็มีการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกที่สูงกว่าอีก 2 รุ่นอายุ

นอกจากนี้ ค่าความเข้มข้นพัทธ์ยังแสดงให้เห็นว่ามีการแปรภายในกลุ่มผู้พูดแต่ละกลุ่ม ผู้พูดในกลุ่มอายุเดียวกันมีการเลือกใช้รูปแบบที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นว่าค่าความเข้มข้นพัทธ์ของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีความเป็นเอกภาพมากที่สุด ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุมากตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีตัวแปรด้านสังคมด้านอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันมากกว่าอีกสองรุ่นอายุที่เหลือ ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคนกลับมีตัวแปรทางด้านอื่น ๆ ที่หลากหลายกว่า

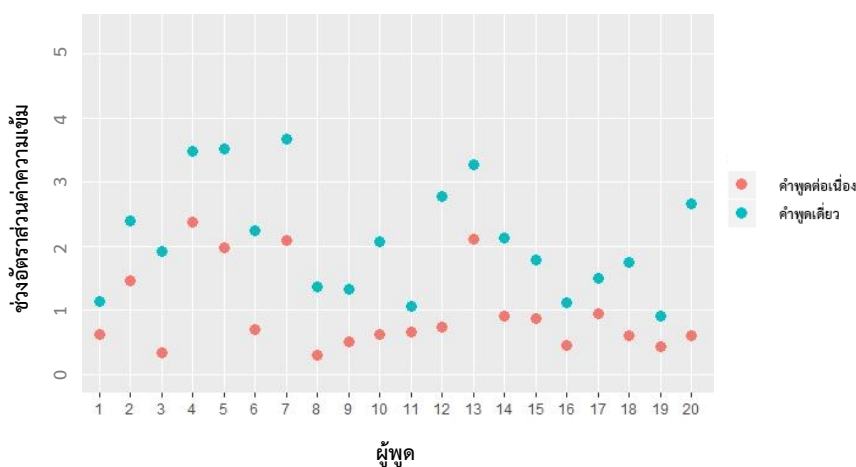
จากผลการศึกษาอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องในบทที่ 4 และ 5 จะเห็นได้ว่า การแปรของ (k^h) ดังกล่าวมีทิศทางและรูปแบบที่สอดคล้องกันหลายประการ แต่ก็มีรายละเอียดที่แตกต่างกันด้วย ในบทต่อไป บทที่ 6 จึงจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อค้นพบดังที่นำเสนอในบทที่ 4 และบทที่ 5 อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

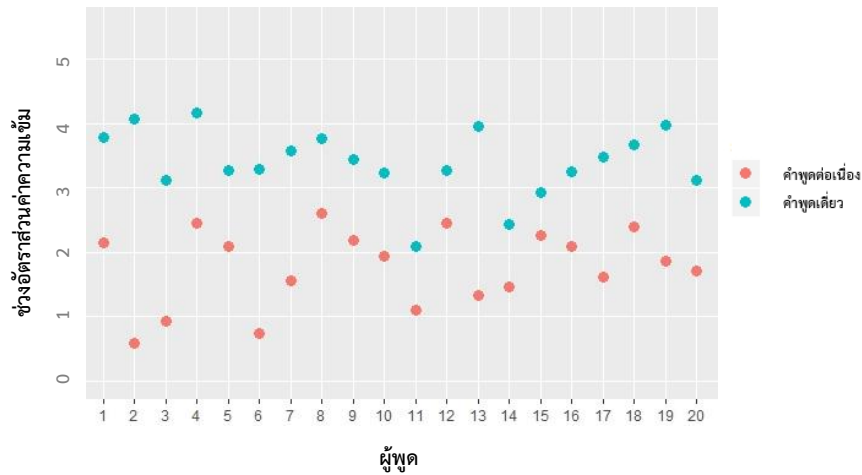
บทที่ 6

การแปรของ (k^h) ตามรุ่นอายุในวัจนลีลาที่แตกต่างกัน

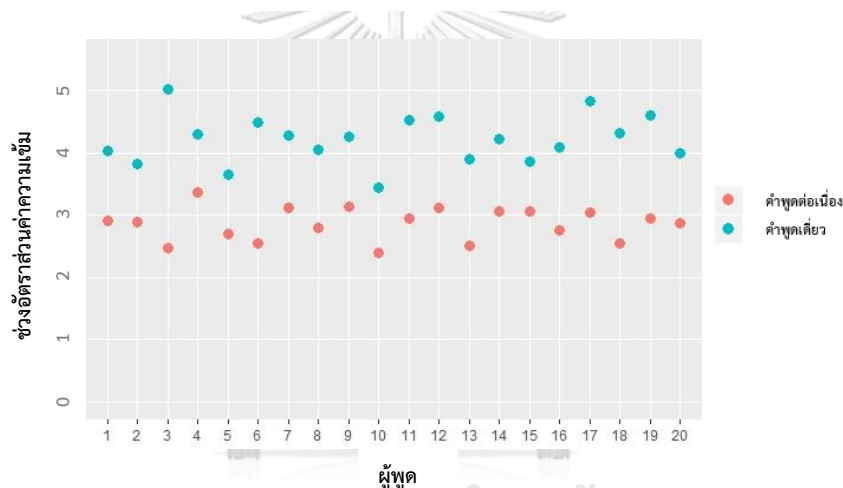
จากบทที่ 4-5 จะเห็นได้ว่าการแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีการแปรตามรุ่นอายุทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม วัจนลีลาที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับของการแปรที่แตกต่างกัน เห็นได้จากช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้ม ในคำพูดเดี่ยวมีการกระจายถึง 5 ระดับ ตั้งแต่ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59 ไปจนกระทั่งถึงช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มที่มากกว่า 0.90 ที่แสดงถึงรูปแปรตั้งแต่ระดับเสียงกักไปถึงระดับที่มีการเสียดแทรกสูงมาก อัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดพบในผู้พูดรุ่นอายุมาก ส่วนอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดพบในผู้พูดรุ่นอายุน้อย แต่ในคำพูดต่อเนื่องนั้นกลับพบว่าการกระจายของอัตราส่วนค่าความเข้มเพียง 3 ระดับ ตั้งแต่ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59 ไปจนกระทั่งถึงช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม 0.79 ที่แสดงถึงรูปแปรตั้งแต่กักไปถึงระดับที่มีการเสียดแทรกปานกลางเท่านั้น อัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดพบในผู้พูดรุ่นอายุมาก ส่วนอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุดพบในผู้พูดรุ่นอายุน้อย จึงอาจกล่าวได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องมีแนวโน้มไปทางเสียงกักหรือมีระดับการเสียดแทรกน้อยลงทั้ง 3 รุ่นอายุ การแปรตามวัจนลีลาของผู้พูดแต่ละคนยังทำให้เห็นการแปรภายในตัวผู้พูด (intra-speaker variation) อีกด้วย กล่าวคือ รูปแปรในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนมีระดับการเสียดแทรกที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจขึ้นอยู่กับปริมาณความใส่ใจในการพูดของผู้พูด เพราะในการออกเสียงคำพูดเดี่ยวผู้พูดมีความใส่ใจในการพูดมากกว่าในคำพูดต่อเนื่อง (Labov, 1966) จึงอาจทำให้มีระดับการเสียดแทรกแตกต่างกันในวัจนลีลาที่แตกต่างกันออกไป

ภาพที่ 6.1 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ภาพที่ 6.2 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคน ในวัยกลางคน

ภาพที่ 6.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคน ในรุ่นอายุน้อย

ภาพที่ 6.1-6.3 แสดงอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุ จะเห็นได้ว่าในคำพูดต่อเนื่องนั้นมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยต่ำกว่าคำพูดเดี่ยวในทั้ง 3 รุ่นอายุ อีกทั้ง เมื่อพิจารณาการกระจายของอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยของผู้พูดแต่ละรุ่นอายุแล้ว ก็จะได้เห็นว่า แต่ละรุ่นอายุมีรูปแบบการกระจายของค่าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในผู้พูดรุ่นอายุมาก ช่วงของการกระจายค่าของอัตราส่วนค่าความเข้มแต่ละคนมีมาก โดยอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องทับซ้อนกันมาก ในขณะที่การกระจายค่าของอัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูดวัยกลางคนมีความปะปนกัน กล่าวคือ มีส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่บ้างระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง แต่โดยภาพรวมแล้ว ย่านอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดวัยกลางคนก็แบ่งแยกกันค่อนข้างชัดเจน ส่วนอัตราส่วนค่าความเข้มในผู้พูด

รุ่นอายุน้อยแต่ละคนนั้น มีการกระจายค่าของอัตราส่วนค่าความเข้มข้น โดยจะเห็นย่านของอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่แตกต่างกันระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องชัดเจนที่สุด และอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องไม่ทับซ้อนกัน จากการกระจายของอัตราส่วนค่าความเข้มข้นเปรียบเทียบคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องนี้ แสดงให้เห็นรูปแบบของการแปรตามวัจนลีลาที่แตกต่างกันใน 3 รุ่นอายุ โดยในรุ่นอายุมากมีความหลากหลายมาก ส่วนรุ่นอายุน้อยมีรูปแบบการแปรที่สอดคล้องกันภายในรุ่นอายุมากที่สุด

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด จะเห็นว่าอัตราส่วนค่าความเข้มข้นสามารถแบ่งกลุ่มภายในผู้พูดในรุ่นอายุเดียวกันได้ กล่าวคือ เมื่อนำอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนมาเปรียบเทียบกัน พบว่าอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวสูงกว่าคำพูดต่อเนื่องเสมอ ระดับความต่างของทั้งสองวัจนลีลานี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) อัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดคนดังกล่าวมีการใช้รูปแบบที่มีสัทลักษณะใกล้เคียงกันทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดที่อยู่ในช่วงเดียวกัน ก็พบว่า คำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่ต่ำกว่าคำพูดเดี่ยวเสมอ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดมีการใช้รูปแบบที่เป็นเสียงกักมากในคำพูดต่อเนื่อง

2) อัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดต่อเนื่อง 1 ช่วง กล่าวคือ หากในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 2 (ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 0.60-0.69) ในคำพูดต่อเนื่องนั้นจะอยู่ในช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มข้นต่ำกว่า 0.59) และในผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่ 3 (ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 0.70-0.79) ในคำพูดต่อเนื่องจะอยู่ในช่วงที่ 2 (ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 0.60-0.69)

3) อัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดต่อเนื่อง มากกว่า 1 ช่วง เช่น หากในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 3 (ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 0.70-0.79) ในคำพูดต่อเนื่องจะอยู่ในช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มข้นต่ำกว่า 0.59) เป็นต้น

6.1 การเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในวัจนลีลาที่ต่างกันของผู้พูดรุ่นอายุมาก

ในผู้พูดรุ่นอายุมาก เมื่อนำอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องมาเปรียบเทียบกัน พบว่ามีผู้พูดจำนวน 10 คนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน โดยอยู่ในช่วงที่ 1 ทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีการใช้รูปแปรที่เป็นเสียงกักทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องก็ต่ำกว่าในคำพูดเดี่ยวเสมอ ในขณะที่ผู้พูดอีก 10 คนที่เหลือมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องที่แตกต่างกัน โดยพบว่ามี 2 รูปแบบ ดังแสดงในตารางที่ 6.1

1) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่อง 1 ช่วง พบผู้พูดที่มีลักษณะนี้ทั้งหมด 9 คน โดยในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 2 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1

2) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่อง มากกว่า 1 ช่วง โดยพบผู้พูดที่มีลักษณะดังกล่าวเพียง 1 คน โดยผู้พูดมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่ 3 ส่วนคำพูดต่อเนื่องจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1 ข้อค้นพบแสดงให้เห็นถึงค่าของอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องที่แตกต่างกันมาก

ตารางที่ 6.1 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k') ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ผู้พูด	คำพูดเดี่ยว		คำพูดต่อเนื่อง	
	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม
O1	0.51	1	0.46	1
O2	0.63	2	0.54	1
O3	0.59	1	0.45	1
O4	0.74	3	0.63	2
O5	0.75	3	0.59	1
O6	0.62	2	0.46	1
O7	0.76	3	0.60	2
O8	0.53	1	0.42	1
O9	0.53	1	0.45	1
O10	0.60	2	0.47	1
O11	0.50	1	0.46	1
O12	0.67	2	0.47	1
O13	0.72	3	0.61	2
O14	0.61	2	0.49	1
O15	0.57	1	0.48	1
O16	0.51	1	0.44	1
O17	0.54	1	0.49	1
O18	0.57	1	0.46	1
O19	0.49	1	0.44	1
O20	0.66	2	0.45	1

จากตารางที่ 6.1 จะเห็นได้ว่า ภายในรุ่นอายุเดียวกันมีการแปรภายในกลุ่ม จึงทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอายุอาจเป็นเพียงหนึ่งในตัวแปรทางสังคมที่ทำให้เกิดการแปรของรูปแบบดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ อาชีพและระดับการศึกษามาพิจารณาประกอบเพิ่มเติมเพื่อวิเคราะห์การแปรที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มผู้พุดรุ่นอายุเดียวกันอีกด้วย

จากข้อมูลเชิงประชากรที่ผู้วิจัยได้เก็บมา พบว่าผู้พุดในรุ่นอายุมากประกอบอาชีพอยู่ 5 ประเภท ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม 4 คน อาชีพหัตถกรรม 9 คน และข้าราชการที่เกษียณแล้ว 3 คน อาชีพค้าขาย 2 คน แม่บ้านและคนที่ปัจจุบันไม่ได้ทำงานแล้วอย่างละ 1 คน ส่วนตัวแปรในด้านของระดับการศึกษานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ ผู้ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน 7 คน ผู้ที่เรียนจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 10 คน และผู้ที่เรียนจบระดับปริญญาตรี 3 คน

ตารางที่ 6.2 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^1) อาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุมาก

ผู้พูด	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยว	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่อง	อาชีพ	ระดับการศึกษา
O1	1	1	เกษตรกรกรรม	ประถม
O2	2	1	หัตถกรรม	ประถม
O3	1	1	เกษตรกรกรรม	ประถม
O4	3	2	ค้าขาย	ประถม
O5	3	1	ครูเกษียณ	ปริญญาตรี
O6	2	1	หัตถกรรม	ประถม
O7	3	2	ข้าราชการ	ปริญญาตรี
O8	1	1	หัตถกรรม	ประถม
O9	1	1	หัตถกรรม	ต่ำกว่า ป.
O10	2	1	หัตถกรรม	ประถม
O11	1	1	แม่บ้าน	ต่ำกว่า ป.
O12	2	1	ค้าขาย	ประถม
O13	3	2	ข้าราชการ	ปริญญาตรี
O14	2	1	หัตถกรรม	ประถม
O15	1	1	หัตถกรรม	ประถม
O16	1	1	เกษตรกรกรรม	ต่ำกว่า ป.
O17	1	1	เกษตรกรกรรม	ต่ำกว่า ป.
O18	1	1	หัตถกรรม	ต่ำกว่า ป.
O19	1	1	ไม่ได้ทำงานแล้ว	ต่ำกว่า ป.
O20	2	1	หัตถกรรม	ต่ำกว่า ป.

เมื่อนำตัวแปรด้านอาชีพและระดับการศึกษามาพิจารณา จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้น กล่าวคือ กลุ่มผู้พูดที่มีอาชีพเกษตรกรและคนที่ทำงานอยู่ที่บ้าน เป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน ส่วนผู้พูดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมและผู้พูดที่มีอาชีพค้าขาย มีทั้งกลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน (ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นช่วงที่ 1) และกลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 2 วัจนลีลาแตกต่างกันเพียง 1 ช่วง ส่วนกลุ่มอาชีพข้าราชการเกษียณแล้ว พบว่ามีผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 2 วัจนลีลาแตกต่างกัน 1 ช่วงจำนวน 2 คน กล่าวคือ ในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 3 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องนั้น มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 2 และมีผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 2 วัจนลีลาแตกต่างกันมากกว่า 1 ช่วงจำนวน 1 คน โดยในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 3 แต่ในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 1

นอกเหนือจากตัวแปรด้านอาชีพแล้ว ตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้พูดก็เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่อาจทำให้เกิดการแปรผันภายในกลุ่มผู้พูดอายุมาก ตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้พูดก็ทำให้ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องแตกต่างกัน เมื่อนำตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้พูดมาเปรียบเทียบกับกันแล้ว ก็สามารถแบ่งช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มข้นได้ ในตารางที่ 6.2 จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้พูดที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาหรือผู้พูดที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนเป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงเดียวกัน (ช่วงที่ 1) ทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผู้พูด O20 ซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษานั้น กลับมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่ 2 ในขณะที่กลุ่มผู้พูดที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและกลุ่มผู้พูดที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นระหว่าง 2 วัจนลีลาแตกต่างกัน 1 ช่วง กล่าวคือในกลุ่มผู้พูดที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่ 2 แต่ในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 1 เช่นเดียวกันกับผู้พูดที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่ 3 แต่ในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 2 ยกเว้นผู้พูด O5 ที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นใน 2 วัจนลีลาแตกต่างกันมากกว่า 1 ช่วง โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่ 3 ส่วนคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงที่ 1

6.2 การเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในวัจนลีลาที่ต่างกันของผู้พูดวัยกลางคน

เมื่อนำอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องในผู้พูดวัยกลางคนมาเปรียบเทียบกัน พบว่ามีเพียงผู้พูดเพียงคนเดียวที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงเดียวกัน กล่าวคือ มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 2 ทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง คือ ผู้พูด M15 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดคนดังกล่าวใช้รูปแบบที่มีการเสียดแทรกน้อยทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอัตราส่วนค่าความเข้มจะอยู่ในช่วงเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาอัตราส่วนค่าความเข้มแล้ว จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องต่ำกว่าในคำพูดเดี่ยว ในขณะที่ผู้พูดคนอื่น ๆ มีอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ต่างช่วงกัน โดยพบว่ามี 2 รูปแบบ คือ

1) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่อง 1 ช่วง พบผู้พูดที่มีลักษณะนี้ทั้งหมด 1 คนเท่านั้น กล่าวคือ ถ้าในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 3 ในคำพูดต่อเนื่องจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 2

2) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องมากกว่า 1 ช่วง พบผู้พูดที่มีลักษณะนี้ทั้งหมด 19 คน เช่น ในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 4 ส่วนคำพูดต่อเนื่องจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1 เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องที่แตกต่างกันมาก ดังแสดงในตารางที่ 6.3 ดังนี้

ตารางที่ 6.3 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^b) ในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในวัยกลางคน

ผู้พูด	คำพูดเดี่ยว		คำพูดต่อเนื่อง	
	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม
M1	0.77	3	0.61	2
M2	0.80	4	0.45	1
M3	0.71	3	0.49	1
M4	0.81	4	0.64	2
M5	0.72	3	0.60	2
M6	0.72	4	0.47	1
M7	0.75	3	0.55	1
M8	0.77	3	0.65	2
M9	0.74	3	0.61	2
M10	0.72	3	0.59	1
M11	0.60	2	0.50	1
M12	0.72	3	0.64	2
M13	0.79	3	0.53	1
M14	0.64	2	0.54	1
M15	0.69	2	0.62	2
M16	0.72	3	0.60	2
M17	0.74	3	0.56	1
M18	0.76	3	0.63	2
M19	0.79	3	0.58	1
M20	0.71	3	0.56	1

จากตารางที่ 6.3 จะเห็นได้ว่า มีการแปรภายในกลุ่มของผู้พูดวัยกลางคนเช่นเดียวกันกับในกลุ่มของผู้พูดรุ่นอายุมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ อาชีพและระดับ

การศึกษา มาพิจารณาประกอบเพิ่มเติมเพื่อวิเคราะห์การแปรที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มผู้พูดช่วงอายุเดียวกันด้วย

จากข้อมูลเชิงประชากรที่ผู้วิจัยได้เก็บมา พบว่าผู้พูดในวัยกลางคนประกอบอาชีพอยู่ 9 ประเภท ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรมจำนวน 4 คน อาชีพหัตถกรรมจำนวน 5 คน ข้าราชการ ได้แก่ พนักงานบัญชี พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และพยาบาลอย่างละ 1 คน รวมทั้งหมดจำนวน 3 คน อาชีพค้าขาย 3 คน ทำธุรกิจส่วนตัว 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน รับจ้างทั่วไป ขับรถประจำทางและพนักงานบัญชีอย่างละ 1 คน ส่วนตัวแปรในด้านระดับการศึกษานั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ ผู้พูดที่เรียนจบระดับชั้นประถมศึกษา 12 คน ผู้พูดที่เรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา 5 คน และผู้พูดที่เรียนจบระดับปริญญาตรี 3 คน ผู้วิจัยได้นำทั้งสองตัวแปรนี้มาพิจารณาประกอบเพื่อดูการแปรที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k') อาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดแต่ละคนในรุ่น
วัยกลางคน

ผู้พูด	ช่วงอัตราส่วนค่า ความเข้มใน คำพูดเดี่ยว	ช่วงอัตราส่วนค่า ความเข้มใน คำพูดต่อเนื่อง	อาชีพ	ระดับ การศึกษา
M1	3	2	ธุรกิจส่วนตัว	มัธยม
M2	4	1	พนักงานบัญชี	ปริญญาตรี
M3	3	1	ผู้ใหญ่บ้าน	มัธยม
M4	4	2	พนักงาน อบต.	ปริญญาตรี
M5	3	2	ตีเหล็ก	ประถม
M6	4	1	ขับรถประจำทาง	ประถม
M7	3	1	พยาบาล	ปริญญาตรี
M8	3	2	ค้าขาย	มัธยม
M9	3	2	ตีเหล็ก	ประถม
M10	3	1	รับจ้าง	ประถม
M11	2	1	เกษตรกร	ประถม
M12	3	2	ทอผ้า	ประถม
M13	3	1	ธุรกิจส่วนตัว	มัธยม
M14	2	1	ตีเหล็ก	ประถม
M15	2	2	เกษตรกร	ประถม
M16	3	2	ค้าขาย	มัธยม
M17	3	1	เกษตรกร	ประถม
M18	3	2	ค้าขาย	ประถม
M19	3	1	ทอผ้า	ประถม
M20	3	1	เกษตรกร	ประถม

จากตารางที่ 6.4 จะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านอาชีพของผู้พูดเป็นอีกหนึ่งตัวแปรทางสังคมที่ส่งผลให้กลุ่มผู้พูดวัยกลางคนมีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มแตกต่างกัน กล่าวคือ ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีทั้งคนที่ม้อัตราส่วนค่าความเข้มใน 2 วันจนลีลาอยู่ในช่วงเดียวกัน (ช่วงที่ 2)

อีกทั้ง ยังมีคนที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มใน 2 วัจนลีลาแตกต่างกันน้อย กล่าวคือ ในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 2 และยังมีพบคนที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มใน 2 วัจนลีลาแตกต่างกันมาก โดยในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 1 อีกด้วย กลุ่มผู้พูดที่ประกอบอาชีพทำหัตถกรรมและกลุ่มอาชีพค้าขายเป็นกลุ่มที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มใน 2 วัจนลีลาแตกต่างกันน้อย กล่าวคือ ในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 2 ส่วนผู้พูดที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ขับรถประจำทาง และกลุ่มคนในอาชีพพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ (ผู้พูดที่ประกอบอาชีพพนักงานในองค์กรพยาบาล) เป็นกลุ่มที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มใน 2 วัจนลีลาแตกต่างกันมาก กล่าวคือ ในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 หรือช่วงที่ 4 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 2 หรือช่วงที่ 1

ส่วนตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้พูดไม่ได้มีรูปแบบการแปรที่ชัดเจน กล่าวคือ พบช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องแตกต่างกันน้อย และอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องแตกต่างกันมากในทุกระดับการศึกษา ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรด้านระดับการศึกษาอาจไม่ได้เป็นตัวแปรหลักที่ทำให้ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มแตกต่างกันภายในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคน

6.3 การเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในวัจนลีลาที่ต่างกันของผู้พูดรุ่นอายุน้อย

ในผู้พูดรุ่นอายุน้อยนั้น เมื่อนำอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องมาเปรียบเทียบกัน พบว่ามีผู้พูด Y15 เพียง 1 คนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 3 หรือมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยระหว่าง 0.70-0.79 ทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้พูด Y15 ใช้รูปแบบที่เป็นเอกภาพ และเป็นรูปแบบที่มีระดับการเสียดแทรกที่ใกล้เคียงกันทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ทั้งนี้ อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องก็ต่ำกว่าในคำพูดเดี่ยวเสมอ ในขณะที่ผู้พูดอีก 19 คนในกลุ่มนี้มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องที่แตกต่างกัน โดยมีทั้งผู้พูดที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องไม่ห่างกันมาก โดยในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 4 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 และผู้พูดที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง

ที่ห่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 4 ส่วนคำพูดต่อเนื่องจะมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 2 ดังแสดงในตารางที่ 6.5 ดังนี้

ตารางที่ 6.5 อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยและช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยว และคำพูดต่อเนื่องของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย

ผู้พูด	คำพูดเดี่ยว		คำพูดต่อเนื่อง	
	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม	อัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ย	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้ม
Y1	0.80	4	0.69	2
Y2	0.78	3	0.68	2
Y3	0.90	5	0.64	2
Y4	0.82	4	0.73	3
Y5	0.76	3	0.66	2
Y6	0.84	4	0.65	2
Y7	0.82	4	0.71	3
Y8	0.80	4	0.67	2
Y9	0.82	4	0.71	3
Y10	0.74	3	0.63	2
Y11	0.85	4	0.69	2
Y12	0.85	4	0.71	3
Y13	0.79	3	0.64	2
Y14	0.82	4	0.70	3
Y15	0.78	3	0.70	3
Y16	0.80	4	0.67	2
Y17	0.88	4	0.70	3
Y18	0.83	4	0.65	2
Y19	0.86	4	0.69	2
Y20	0.79	3	0.68	2

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ อาชีพและระดับการศึกษามาพิจารณาประกอบเพิ่มเติมเช่นเดียวกับผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดวัยกลางคน เพื่อวิเคราะห์การแปรของช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มอายุเดียวกัน จากข้อมูลเชิงประชากรที่ผู้วิจัยได้เก็บ พบว่ากลุ่มผู้พูดอายุน้อยไม่ได้มีความหลากหลายในอาชีพและระดับการศึกษา กล่าวคือ ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับต่าง ๆ ทั้งประถมศึกษา มัธยมศึกษาและปริญญาตรี (16 คน) นอกเหนือจากนั้นอีก 4 คนที่เหลือก็จบการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วทั้งสิ้น จึงทำให้ไม่ค่อยมีอาชีพหรือระดับการศึกษาที่หลากหลายในผู้พูดกลุ่มนี้เหมือนอีก 2 รุ่นอายุที่กล่าวมาข้างต้น

ตารางที่ 6.6 ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของ (k') อาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดแต่ละคนในรุ่นอายุน้อย

ผู้พูด	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยว	ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่อง	อาชีพ	ระดับการศึกษา
Y1	4	2	นักเรียน	ประถม
Y2	3	2	นักเรียน	ประถม
Y3	5	2	นักเรียน	มัธยม
Y4	4	3	นักเรียน	มัธยม
Y5	3	2	นักเรียน	มัธยม
Y6	4	2	นักเรียน	มัธยม
Y7	4	3	นักเรียน	มัธยม
Y8	4	2	นักเรียน	มัธยม
Y9	4	3	นักเรียน	มัธยม
Y10	3	2	นักเรียน	มัธยม
Y11	4	2	นักศึกษา	ปริญญาตรี
Y12	4	3	นักศึกษา	ปริญญาตรี
Y13	3	2	นักศึกษา	ปริญญาตรี
Y14	4	3	นักศึกษา	ปริญญาตรี
Y15	3	3	นักศึกษา	ปริญญาตรี
Y16	4	2	นักศึกษา	ปริญญาตรี
Y17	4	3	พนักงาน อบต.	ปริญญาตรี
Y18	4	2	พนักงานบริษัท	ปริญญาตรี
Y19	4	2	ครู	ปริญญาตรี
Y20	3	2	ธุรกิจส่วนตัว	ปริญญาตรี

จากตารางที่ 6.6 จะเห็นได้ว่า ในกลุ่มผู้พูดที่เป็นนักเรียน นักศึกษาและกลุ่มอาชีพพนักงานในหน่วยงานและทำธุรกิจส่วนตัวนั้น อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 2 วัลจนลีลาแตกต่างกันมาก กล่าวคือ อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่สูงกว่า ใน

คำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 3 - 5 ส่วนในคำพูดต่อเนื่องนั้นจะอยู่ในช่วงที่ 2 และ 3

เช่นเดียวกันกับในรุ่นอายุอื่น ตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้พูดไม่ได้มีรูปแบบของการแปรที่ชัดเจน ในทุกระดับการศึกษาพบว่า มีอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 2 วจนลีลาแตกต่างกันมาก ดังนั้น ตัวแปรด้านระดับการศึกษาจึงไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้ช่วงของอัตราส่วนค่าความเข้มแตกต่างกันภายในกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุน้อย

6.4 สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบการแปรของ (k^h) ตามวจนลีลา

จากการเปรียบเทียบตัวแปรด้านวจนลีลาในผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ พบว่า วจนลีลาเป็นอีกหนึ่งตัวแปรทางสังคมที่ส่งผลต่อการแปรของ (k^h) กล่าวคือ วจนลีลาที่มีแนวโน้มที่จะส่งผลให้เกิดการเลือกใช้รูปแปรที่ต่างกันของผู้พูดทุกรุ่นอายุ โดยคำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่สูงกว่าคำพูดต่อเนื่องเสมอ อย่างไรก็ตาม การที่คำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่สูงกว่าคำพูดต่อเนื่องก็ไม่ได้มีเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น แต่มีรูปแบบของช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มที่แตกต่างกัน 3 รูปแบบ ได้แก่

- 1) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน แต่คำพูดเดี่ยวมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่สูงกว่าคำพูดต่อเนื่อง
- 2) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่อง 1 ช่วง
- 3) อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวอยู่ในช่วงที่สูงกว่าอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดต่อเนื่องมากกว่า 1 ช่วง

อีกทั้งช่วงอายุของผู้พูดก็ส่งผลทำให้รูปแบบของช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องแตกต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ ผู้พูดในรุ่นอายุมากส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน โดยทั้ง 2 วจนลีลา มีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงที่ 1 สำหรับผู้พูดวัยกลางคนนั้น โดยส่วนใหญ่แล้ว มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวสูงกว่าในคำพูดต่อเนื่อง 1 ช่วง ในขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวสูงมากกว่าในคำพูดต่อเนื่องมากกว่า 1 ช่วง ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้พูดรุ่นอายุน้อยเป็นกลุ่มที่แสดงให้เห็นการแปรของ (k^h) ตามวจนลีลาชัดเจนมากที่สุด เพราะในรุ่นอายุนี้ช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มระหว่างคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนที่ (k^h) มีการแปรเสียงพยัญชนะดังกล่าวตามวจนลีลา ถึงแม้ว่าช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มของทั้ง 2 วจนลีลาจะไม่ได้แยกกันอย่างชัดเจนมากเท่าผู้พูดรุ่นอายุน้อย แต่ในรุ่นอายุนี้ก็ยังเห็นได้ว่า

อัตราส่วนในคำพูดเดี่ยวสูงกว่าในคำพูดต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุมากเป็นรุ่นอายุที่ (k^1) เกิดการแปรตามวิจันลีลำน้อยที่สุด เพราะทั้ง 2 วิจันลีลามีอัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ในช่วงเดียวกัน ผลการศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดทุกรุ่นอายุมีการใช้รูปแปรที่เป็นเสียงกักมากในคำพูดต่อเนื่อง ซึ่งรูปแปรที่เป็นเสียงกักนี้เป็นเสียงดั้งเดิมในภาษาพวน

นอกจากนี้ จะสังเกตได้ว่าผู้พูดที่มีอายุในรุ่นเดียวกัน บางครั้งมีการเลือกใช้รูปแปรในช่วงที่แตกต่างกันในวิจันลีลาเดียวกัน หรือบางครั้งมีการเลือกใช้รูปแปรในช่วงเดียวกันในวิจันลีลาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านสังคมอื่น ๆ เช่น อาชีพ ระดับการศึกษาที่นอกเหนือจากตัวแปรด้านอายุของผู้พูดที่ทำให้ผู้พูดที่อยู่ในรุ่นอายุเดียวกันมีการใช้รูปแปรที่ต่างกัันก็เป็นได้

บทที่ 7

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ศึกษาการแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านในผู้พูด 3 รุ่นอายุ ตามแนวทางสัทศาสตร์สังคม โดยวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์ ด้วยการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ค่าทางกลศาสตร์ของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านในผู้พูด 3 รุ่นอายุ ได้แก่ ผู้พูดรุ่นอายุมาก ผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดรุ่นอายุน้อย รุ่นอายุละ 20 คน รวมทั้งหมด 60 คน โดยเก็บข้อมูลใน 2 วจนลีลา ได้แก่ คำพูดเดี่ยวที่เป็นวจนลีลาที่แสดงถึงความใส่ใจในการพูดมาก และคำพูดต่อเนื่องที่เป็นวจนลีลาที่แสดงถึงความใส่ใจในการพูดน้อย

ผู้วิจัยวิเคราะห์การแปรของ (k^h) ในคำพูดเดี่ยวจำนวน 600 คำทดสอบ รายการคำมีโครงสร้างพยางค์เป็นพยางค์เปิด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพนมเพดานอ่อน (k^h) ตามด้วยเสียงสระต่ำหรือกึ่งต่ำเพื่อลดอิทธิพลจากระดับเสียงธรรมชาติ โดยให้ผู้บอกภาษาพูดในกรอบประโยคที่กำหนดไว้ ส่วนการวิเคราะห์การแปรของ (k^h) คำพูดต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้บอกภาษาออกภาษาเล่าเรื่องในหัวข้อที่กำหนด และนำคำที่มีพยัญชนะต้นเดี่ยวเป็นเสียง / k^h / 20 คำแรกในการสนทนาวิเคราะห์ รวมจำนวนคำทดสอบในคำพูดต่อเนื่องมีทั้งหมด 600 คำทดสอบ รวมทั้ง 2 วจนลีลาจากทั้ง 3 รุ่นอายุ รวมทั้งสิ้น 2,400 คำทดสอบ ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ 7.1 สรุปผล 7.2 อภิปรายผล และ 7.3 ข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์ โดยการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มพบว่า รูปแปรของ (k^h) ที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งรูปแปรที่ไม่มีเสียงเสียดแทรก [-friction] กล่าวคือ รูปแปรที่เป็นเสียงกัก หรือมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59 (อัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 1) และรูปแปรที่มีการเสียดแทรก [+friction] โดยมีการไล่ระดับการเสียดแทรกตั้งแต่รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกน้อยจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก หรือมีอัตราส่วนค่าความเข้ม 0.60 ขึ้นไป (อัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 2-5) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1.3.1 คือ ลักษณะทางกลศาสตร์ของรูปแปรของ (k^h) แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ มีเสียงเสียดแทรก [+friction] และไม่มีเสียงเสียดแทรกหรือมีระดับการเสียดแทรกต่ำ [-friction]

จากการเปรียบเทียบผลค่าความเข้มสัมพัทธ์ โดยการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ พบว่า (k^h) มีการแปรตามตัวแปรด้านอายุของผู้พูด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1.3.2 คือ ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีการใช้รูปแปรที่มีเสียงเสียดแทรก [+friction] มาก รองลงมาเป็นผู้พูดวัย

กลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุมาก ตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีการใช้รูปแปรที่มีเสียงเสียดแทรกมากเมื่อเทียบกับอีก 2 รุ่นอายุ ในคำพูดเดี่ยว ผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกตั้งแต่ช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.70-0.79) จนถึงอัตราส่วนค่าความเข้มสูงช่วงที่ 5 (อัตราส่วนค่าความเข้มตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) ซึ่งเป็นช่วงที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก และถือว่าเป็นช่วงที่สูงที่สุดในการศึกษานี้ ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยทั้ง 20 คนมีการใช้รูปแปรที่มีลักษณะเสียดแทรก [+friction] ในคำพูดเดี่ยว ในอัตราส่วนช่วงที่ 3 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลางจำนวน 6 คน ในอัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 4 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูงจำนวน 13 คน และในอัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 5 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมากจำนวน 1 คน ส่วนในคำพูดต่อเนื่อง ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกตั้งแต่ช่วงที่ 2 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.60-0.69) ซึ่งแสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกน้อยจำนวนถึง 13 คน จนถึงช่วงที่ 3 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.70-0.79) ซึ่งแสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลางจำนวน 7 คน ในคำพูดต่อเนื่องนั้น อัตราส่วนค่าความเข้มช่วงที่ 3 ถือว่าเป็นช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงสุดที่พบในการศึกษานี้ ผู้พูดวัยกลางคนเป็นกลุ่มที่มีการใช้รูปแปรที่มีระดับเสียงเสียดแทรกรองลงมา ในคำพูดเดี่ยวพบว่า ผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกตั้งแต่ช่วงที่ 2 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.60-0.69) จนถึงช่วงที่ 4 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.80-0.89) ในอัตราส่วนช่วงที่ 2 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกน้อยมีจำนวน 3 คน ส่วนในอัตราส่วนช่วงที่ 3 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลางและในอัตราส่วนช่วงที่ 4 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมีจำนวน 14 คนและ 3 คน ตามลำดับ ส่วนในคำพูดต่อเนื่องพบผู้พูดในรุ่นอายุนี้มีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกในช่วงที่ 1 (อัตราส่วนค่าความเข้มต่ำกว่า 0.59) และช่วงที่ 2 (อัตราส่วนค่าความเข้มระหว่าง 0.60-0.69) เท่านั้น โดยมีจำนวน 11 คนและ 9 คน ตามลำดับ ส่วนผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแปรอยู่ในช่วงที่ 1 จำนวน 10 คน ซึ่งอัตราส่วนค่าความเข้มในช่วงนี้เป็นช่วงที่แสดงถึงรูปแปรที่ไม่มีการเสียดแทรก และมีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกในช่วงที่ 2 ที่แสดงถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกต่ำจำนวน 10 คน ทั้งนี้ ในคำพูดเดี่ยวพบผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกจำนวน 10 คน โดยการใช้อุปกรณ์แปรที่มีระดับการเสียดแทรกในช่วงที่ 2 จำนวน 6 คนและในช่วงที่ 3 จำนวน 4 คนอีกด้วย

ผลการศึกษาข้างสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.3.3 คือ ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแปร [-friction] มาก กล่าวคือ ไม่มีเสียงเสียดแทรกหรือมีระดับการเสียดแทรกจำนวนน้อย รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนค่าความเข้มทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ผู้พูดอายุมากมีการใช้รูปแปร [-friction] มากหรือรูปแปรที่เป็นเสียงกักมากที่สุดเมื่อเทียบกับอีก 2 รุ่นอายุ โดยในคำพูดเดี่ยวพบว่ามีผู้พูดจำนวน 10 คนหรือครึ่งหนึ่งของรุ่นอายุ

นี้ที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1 และในคำพูดต่อเนื่องพบว่าผู้พูดจำนวนมากถึง 17 คนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1 นี้ รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคน ในคำพูดเดี่ยวพบผู้พูดวัยกลางคนจำนวน 6 คนที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1 ที่แสดงถึงรูปแปรที่ไม่มีเสียงเสียดแทรก และในคำพูดต่อเนื่องพบผู้พูดวัยกลางคนจำนวนถึง 11 คนที่มีการใช้รูปแปร [-friction] ทั้งนี้ ในรุ่นอายุน้อยพบว่าไม่มีผู้พูดคนใดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่ 1 ที่แสดงถึงรูปแปรที่ไม่มีเสียงเสียดแทรก [-friction] ทั้งในวันจันลีลาที่เป็นคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาในเรื่องของวันจันลีลาพบว่าผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุมีการใช้รูปแปรที่ไม่มีเสียงเสียดแทรกมากในคำพูดต่อเนื่องที่เป็นวันจันลีลาที่มีความใส่ใจน้อย มากกว่าในคำพูดเดี่ยวที่เป็นวันจันลีลาที่มีความใส่ใจในการพูดมากกว่า

จากการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง พบว่า (k^h) มีการแปรตามปัจจัยทางสังคมในด้านรุ่นอายุของผู้พูด และรูปแปรที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะไล่ระดับตั้งแต่รูปแปรที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกัก ซึ่งแสดงให้เห็นจากอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำไปจนถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูง แสดงให้เห็นจากอัตราส่วนค่าความเข้มสูง ในผู้พูดรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำสุด รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ตามลำดับ ทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ซึ่งอัตราส่วนค่าความเข้มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดในรุ่นอายุมากมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรค่อนข้างไปทางเสียงกักซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมมากที่สุด ส่วนผู้พูดวัยกลางคนก็มีการใช้รูปแปรที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีการเสียดแทรกสูง อย่างไรก็ตาม ผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุก็มีอัตราส่วนค่าความเข้มบางส่วนที่ทับซ้อนกัน สะท้อนให้เห็นว่า การแปรตามรุ่นอายุเป็นเพียงแนวโน้มจากข้อมูลส่วนใหญ่ แต่ไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอ อายุจึงเป็นเพียงหนึ่งในตัวแปรทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการใช้รูปแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล

7.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาภาษาพวนในอดีตที่ผ่านมาได้มีการค้นพบว่าอายุส่งผลทำให้เกิดการแปรขึ้นในภาษา โดยผู้พูดที่มีอายุมากยังเลือกใช้รูปแปรดั้งเดิมของภาษา ในขณะที่ผู้พูดที่มีอายุน้อยเริ่มมีการใช้รูปแปรที่เข้ามาใหม่มากยิ่งขึ้น (ชลลดา สังวาลทรัพย์, 2534; ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว, 2559; สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และกันทิมา วัฒนะประเสริฐ 2539; อุทัยวรรณ ต้นหยง, 2526) เช่นเดียวกันกับ พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) พบว่า (k^h) ในภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีการเลือกใช้รูปแปรตามรุ่นอายุ กล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุมากใช้รูปแปร [k^h] มาก ผู้พูดวัยกลางคนใช้ทั้งรูปแปร [k^h] และ [k] ส่วนผู้พูดที่มีอายุน้อยมีอัตราการใช้รูปแปร [x] มาก ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) และ ซึ่ง

แสดงให้เห็นว่า (k^h) มีการแปรตามรุ่นอายุของผู้พูด อย่างไรก็ตามพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2555) ได้ศึกษาเพียงในคำพูดเดี่ยวเท่านั้น แต่ในงานวิจัยนี้ได้นำตัวแปรด้านวัจนลีลามารวเคราะห์การแปรที่เกิดขึ้นในภาษาพวนถิ่นนี้ด้วย โดยได้ศึกษาทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง การศึกษาคำพูดต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น และยังเป็นวัจนลีลาที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ผู้พูดใช้กันอย่างแท้จริง อีกทั้ง งานวิจัยนี้ยังได้ศึกษาเชิงปริมาณตามแนวสหศาสตร์สังคมได้นำเสนอการไล่ระดับของรูปแปรที่เกิดขึ้นในภาษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การแปรที่เกิดขึ้นใน (k^h) ไม่ได้มาจากตัวแปรทางสังคมด้านอายุของผู้พูดเพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น แต่ยังมีตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการแปรขึ้นใน (k^h) อีกด้วย เพราะมีผู้พูดอายุใกล้เคียงกันที่ใช้รูปแปรแตกต่างกัน และมีผู้พูดอายุต่างกันที่ใช้รูปแปรใกล้เคียงกัน

วัจนลีลามีแนวโน้มที่จะส่งผลให้เกิดการเลือกรูปแปรที่แตกต่างกันในผู้พูดทุกรุ่นอายุ จากการศึกษาอัตราส่วนค่าความเข้มก็พบว่าในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องนั้นมีรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในคำพูดเดี่ยวพบรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกตั้งแต่ช่วงที่ 1-5 ที่แสดงถึงรูปแปรที่เป็นเสียงกักไปจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกสูงมาก ส่วนในคำพูดต่อเนื่องนั้นพบรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกตั้งแต่ช่วงที่ 1-3 เท่านั้น ที่แสดงถึงรูปแปรที่เป็นเสียงกักไปจนกระทั่งถึงรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกปานกลาง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มในคำพูดเดี่ยวมีช่วงที่กว้างกว่าในคำพูดต่อเนื่อง อีกทั้ง คำพูดต่อเนื่องยังมีอัตราส่วนค่าความเข้มเฉลี่ยที่ต่ำกว่าคำพูดเดี่ยวเสมอ แสดงให้เห็นว่าเสียง (k^h) บานฝ่ายมูลในคำพูดต่อเนื่องมีแนวโน้มที่ใกล้เคียงเสียงกักมากกว่าในคำพูดเดี่ยว

การที่ผู้พูดเลือกรูปแปรที่เป็นเสียงกักในคำพูดต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าไม่ใช่เป็นการแปรมาจากปัจจัยทางศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในภาษา ตามปกติ เสียงกักที่เกิดในคำพูดต่อเนื่องมีแนวโน้มที่ฐานกรณ์จะปิดไม่สนิท และอาจกลายเป็นเสียงเสียดแทรกหรือหายไป (Johnson, 2012) นอกจากนี้การแปรของ (k^h) ที่มีสัญลักษณ์เป็นเสียงกักหรือเสียงเสียดแทรกนั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากอิทธิพลของรูปเขียน <ช> และ <ค> ผู้วิจัยได้นำอัตราส่วนค่าความเข้มของคู่คำเทียบเสียงของทั้ง 2 รูปเขียนนี้มาเปรียบเทียบกันจากรายการคำ 12 คำ รูปเขียนละ 6 รายการคำ รวมคำทดสอบทั้งหมดจำนวน 180 คำทดสอบ จากการวิเคราะห์ค่าอัตราส่วนค่าความเข้มของรูปเขียนทั้ง 2 รูปเขียน พบว่ารูปเขียน <ช> หรือ <ค> มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่อยู่ในช่วงที่ใกล้เคียงกัน และไม่ได้มีความแตกต่างกันในผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ จึงอาจกล่าวได้ว่า รูปเขียนทั้งสองนี้ไม่ได้ส่งผลให้เกิดการแปรของ (k^h)

รูปแปรที่เป็นเสียงกักนี้น่าจะเป็นเสียงดั้งเดิมในภาษาพวนถิ่นนี้ หากมองตามแนวทางของ Labov (1966) แล้ว คำพูดเดี่ยวที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้เป็นวัจนลีลาที่ผู้พูดมีความใส่ใจและระมัดระวังในการพูดมาก (careful speech) ส่วนคำพูดต่อเนื่องเป็นวัจนลีลาที่ผู้พูดมีความใส่ใจน้อย

กว่าและเป็นวัจนลีลาในการพูดแบบเป็นกันเอง (casual speech) คำพูดเดี่ยวเป็นวัจนลีลาที่มีความใส่ใจมาก ผู้พูดจึงมีการออกเสียงที่มีการเสียดแทรกมากกว่าในคำพูดต่อเนื่องที่เป็นวัจนลีลาที่ผู้พูดมีความใส่ใจน้อยกว่า การแปรในทิศทางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกมากเป็นรูปแปรใหม่ที่กำลังได้รับการยอมรับมากขึ้นในสังคมคนพวนหมู่บ้านฝายมูล เมื่อมีความใส่ใจมาก ผู้พูดจึงใช้รูปแปรที่คิดว่าดีกว่าหรือมีศักดิ์ศรีมากกว่า ผู้พูดในทุกวัยจึงเริ่มมีพฤติกรรมการแปรตามวัจนลีลาไปในทิศทางเดียวกัน Labov เรียกตัวแปรที่มีการแปรตามวัจนลีลาในลักษณะนี้ว่า ตัวบ่งชี้ (marker) ดังนั้น การแปรตามวัจนลีลาดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีที่เป็นรูปแปรใหม่ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลปากคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านนี้ เป็นรูปแปรที่มีระดับการเสียดแทรกมาก โดยรูปแปรดังกล่าวมีการใช้ในวัจนลีลาที่มีความใส่ใจและระมัดระวังในการพูดมากกว่าในวัจนลีลาที่มีความใส่ใจและระมัดระวังในการพูดน้อย

รูปแปรใหม่ของ (k^h) ที่มีความเสียดแทรกนี้อาจได้รับอิทธิพลของภาษาคำเมืองที่มีหน่วยเสียง /x/ ซึ่งเป็นเสียงเสียดแทรก เนื่องจากภาษาคำเมืองเป็นภาษากลางในจังหวัดน่าน ใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ และเป็นภาษาที่ใช้พูดกับคนแปลกหน้าหรือคนต่างถิ่น (Akharawatthanakun, 2010; พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล, 2555) อิทธิพลของภาษาคำเมืองที่มีต่อภาษาท้องถิ่นหรือภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยในอดีต ทั้งขมนาด อินทจามรรักษ์ (2552) ที่ศึกษาภาษามล-ไพร ในจังหวัดน่านก็พบว่าทั้ง 2 ภาษานี้ได้รับอิทธิพลจากคำเมือง และดิศราพร สร้อยญาณะ (2552) ที่ศึกษาภาษาของในจังหวัดลำพูน ก็พบว่าภาษาของได้รับอิทธิพลจากภาษาคำเมือง เพราะภาษาคำเมืองเป็นภาษากลางที่มีศักดิ์ศรีหรือสถานะสูงกว่า จึงทำให้ผู้พูดและเลือกใช้รูปแปรที่มีความใกล้เคียงกับภาษาคำเมืองมีศักดิ์ศรีมากกว่า ดังนั้น การแปรของภาษาพวนในถิ่นนี้จึงอาจมีสาเหตุมาจากการสัมผัสกับภาษาคำเมืองที่เป็นภาษากลางของจังหวัดน่านและมีศักดิ์ศรีที่สูงกว่าเช่นเดียวกันนั่นเอง

การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า รูปแปรของ (k^h) ที่เกิดขึ้นในภาษาพวนถิ่นนี้มีลักษณะไล่ระดับ โดยรูปแปรที่เกิดขึ้นมีลักษณะไล่ตั้งแต่เสียงกักไปจนถึงรูปแปรที่มีการเสียดแทรกมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากหลักฐานของการศึกษาเชิงปริมาณที่แสดงการไล่ระดับของค่าความเข้มข้นสัมพันธ์ นอกจากนี้ ผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุไม่ได้เลือกใช้รูปแปรใดรูปแปรหนึ่งเท่านั้น เพราะเมื่อพิจารณาค่าความเข้มข้นสัมพันธ์ของผู้พูดทั้งสามกลุ่มจะเห็นว่ามีส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่ ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในการเลือกใช้รูปแปรของผู้พูดแต่ละรุ่นอายุ และช่วยยืนยันว่ารูปแปรหนึ่ง ๆ นั้นไม่ได้จำกัดว่าเป็นของเฉพาะคนรุ่นอายุใดรุ่นอายุหนึ่งเท่านั้น (non-exclusive) กล่าวคือ เราไม่สามารถกล่าวได้ว่ารูปแปรดั้งเดิมที่เป็นเสียงกักเป็นรูปแปรของผู้พูดรุ่นอายุมาก หรือรูปแปรใหม่ที่เป็นเสียงเสียดแทรกเป็นรูปแปรของผู้พูดรุ่นอายุน้อย อีกทั้งผู้พูดรุ่นอายุมากก็ไม่ได้ใช้รูปแปรดั้งเดิมเสมอไป และผู้พูดรุ่นอายุน้อยก็ไม่ได้ใช้รูปแปรใหม่เสมอไป

นอกจากนี้ การไล่ระดับของค่าความเข้มข้นยังแสดงให้เห็นว่าในผู้พูดแต่ละกลุ่มมีการแปรภายในกลุ่มเกิดขึ้น ผู้พูดในกลุ่มรุ่นอายุเดียวกันมีการเลือกใช้รูปแปรที่แตกต่างกัน รูปแปรที่ใช้มีค่าความเข้มข้นที่ต่างกัน โดยจะเห็นว่าค่าความเข้มข้นของผู้พูดในผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีความเป็นเอกภาพมากที่สุด ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุมาก ตามลำดับ เพราะในรุ่นอายุน้อยมีความหลากหลายของตัวแปรทางสังคมต่ำกว่าอีก 2 รุ่นอายุ เมื่อนำตัวแปรด้านสังคมอื่นมาพิจารณา ได้แก่ อาชีพและระดับการศึกษา ก็พบว่าทั้งสองตัวแปรนี้ส่งผลให้อัตราส่วนค่าความเข้มข้นมีค่าที่แตกต่างกันในผู้พูดรุ่นอายุเดียวกัน สำหรับปัจจัยด้านอาชีพ พบว่าผู้พูดที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แม่บ้านและผู้พูดที่ไม่ได้ทำงานแล้วเป็นกลุ่มที่มีช่วงอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่แสดงลักษณะค่อนข้างไปทางเสียงกักและอยู่ในช่วงเดียวกันทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ที่ไม่ได้ทำงานแล้ว มีวิถีชีวิตที่ต่างคนต่างก็ทำงานในไร่นาหรือบ้านของตนเองและใช้เวลากับสมาชิกในชุมชนเดียวกัน ไม่ค่อยได้ติดต่อกับชุมชนอื่นมากเท่าอาชีพอื่น ส่วน (k') ของผู้พูดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมมีลักษณะทั้งที่เป็นเสียงกักและเสียงเสียดแทรก โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย กล่าวคือ มีทั้งผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นอยู่ในช่วงเดียวกันทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง และพบผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่แตกต่างกันในคำพูดเดี่ยวและในคำพูดต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้พูดในกลุ่มอาชีพนี้ จะมีการรวมกลุ่มกันทำงานในหมู่บ้าน คือ กลุ่มผู้ชายตีเหล็ก ส่วนผู้หญิงทอผ้าและสานหมวก ทำให้มีการพบปะพูดคุยกับคนในหมู่บ้านเดียวกันเป็นประจำทั้งที่เป็นผู้พูดรุ่นอายุเดียวกันหรือต่างรุ่นอายุก็ตามภายในกลุ่มอาชีพนี้ อีกทั้งเมื่อทำงานหัตถกรรมเสร็จ ก็ได้นำสินค้าชิ้น ๆ ออกมาจำหน่าย จึงทำให้มีโอกาสพบปะผู้คนอยู่เป็นประจำ เช่นเดียวกันกับอาชีพค้าขายที่ต้องพบปะผู้คนที่มีรุ่นอายุที่หลากหลาย จึงส่งผลให้มีการใช้รูปแปรตามวัจนลีลาที่แตกต่างกันไป ในขณะที่ผู้พูดที่ประกอบอาชีพค้าขาย ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษาหรือผู้พูดที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านนั้นเป็นกลุ่มอาชีพที่ใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น จึงทำให้มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและในคำพูดต่อเนื่องที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มคนอาชีพนี้จะต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ทำให้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้คนที่หลากหลาย ได้มีการพบปะกับผู้คนที่มีชาติพันธุ์อื่น ๆ อีกทั้ง ในการทำงานจะต้องมีการใช้ภาษาคำเมืองซึ่งเป็นภาษากลางในจังหวัดน่าน จึงอาจส่งผลให้ผู้พูดในกลุ่มอาชีพนี้มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้รูปแปร [x] ที่เป็นรูปแปรในภาษาคำเมืองและมีระดับของการเสียดแทรกสูง ซึ่งเป็นรูปแปรที่เข้ามาใหม่และมีศักดิ์ศรีมากกว่ารูปแปรดั้งเดิม เช่นเดียวกันกับปัจจัยด้านระดับการศึกษาของผู้พูดก็ส่งผลให้เกิดการแปรขึ้น กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องอยู่ในช่วงเดียวกัน ในขณะที่ผู้พูดที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่อยู่ในช่วงเดียวกันทั้งในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่อง และผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มข้นที่แตกต่างกันในคำพูดเดี่ยว

และคำพูดต่อเนื่อง ส่วนผู้พูดที่กำลังศึกษาอยู่หรือจบการศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่า อัตราส่วนค่าความเข้มมีความแตกต่างกันในคำพูดเดี่ยวและคำพูดต่อเนื่องทุกคน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีตัวแปรด้านสังคมตัวแปรอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันมากกว่าอีกสองรุ่นอายุ กล่าวคือ ปัจจัยทางด้านการศึกษาที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยทุกคนอยู่ในช่วงวัยเรียน ได้รับการศึกษาที่สูงกว่ารุ่นอายุอื่นอีกทั้ง ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยได้มีการออกไปพบปะกับคนภายนอก เนื่องจากทุกคนจะต้องไปโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกหมู่บ้านที่มีชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันมากกว่ารุ่นอายุอื่น ในขณะที่ผู้พูดในอีกสองรุ่นอายุ มีบางคนที่ต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน แต่ก็มีบางคนที่ยังทำงานในหมู่บ้าน ทำให้ผู้พูดในอีกสองรุ่นอายุที่เหลือมีความแตกต่างภายในกลุ่มในด้านการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอก ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีภูมิหลังทางสังคมที่คล้ายกัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีการเลือกใช้รูปแปรที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุมากเป็นรุ่นที่พบว่ามีการเลือกใช้รูปแปรของผู้พูดมีความหลากหลายมากกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ที่ผู้พูดที่อยู่ในรุ่นอายุมากมีปัจจัยทางสังคมตัวแปรอื่นที่แตกต่างกัน แม้จะมีอายุใกล้เคียงกันก็ตาม เช่น ปัจจัยทางการศึกษา โดยในกลุ่มอายุเดียวกันนี้มีทั้งผู้พูดที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้พูดที่จบระดับชั้นประถมศึกษา และผู้พูดที่จบระดับปริญญาตรี

น่าสังเกตว่า คนที่ประกอบอาชีพที่อยู่ในชุมชนเป็นหลักจะนิยมใช้รูปแปรดั้งเดิมที่มีระดับการเสียดแทรกน้อย ส่วนคนที่มีการติดต่อกับภายนอกมากจะนิยมใช้รูปแปรใหม่ที่มีระดับการเสียดแทรกมาก ลักษณะดังกล่าวนี้ น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายสังคมและความใกล้ชิดชุมชน Milroy (1980) กล่าวถึงเครือข่ายสังคมว่า ถ้าเครือข่ายสังคมมีความเข้มแข็ง กล่าวคือ ทุกคนในสังคมรู้จักกัน มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือมีการทำกิจกรรมร่วมกัน คนในสังคมจะมีแนวโน้มที่จะอนุรักษ์รูปแปรดั้งเดิมท้องถิ่นเอาไว้ และไม่ค่อยเปิดรับรูปแปรใหม่ที่มาจากภายนอก ส่วนคนที่มีการติดต่อภายนอกเยอะจะเปิดรับการเปลี่ยนแปลงมากกว่า อาชีพสะท้อนให้เห็นถึงความใกล้ชิดชุมชนในชุมชนบ้านฝายมูลนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดชุมชนมาก ได้แก่ ผู้พูดที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และหัตถกรรมจะมีการรวมกลุ่มกันทำงานในหมู่บ้าน คือ กลุ่มผู้ชายมีการตีเหล็ก ส่วนผู้หญิงมีการทอผ้าและสานหมวก ทำให้มีการพบปะพูดคุยกับคนในหมู่บ้านเดียวกันเป็นประจำ ส่วนอีกกลุ่มคือกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดชุมชนน้อย กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย หรือรับราชการต้องออกไปนอกหมู่บ้านมากกว่ากลุ่มแรก ออกไปทำงานตั้งแต่เช้าและกลับเข้ามาในตอนค่ำ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการทำกิจกรรมภายในหมู่บ้านมาก ดังนั้น น่าจะมีโอกาสได้สัมผัสหรือรับอิทธิพลจากภายนอกมากกว่า แม้งานวิจัยนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเครือข่ายสังคม แต่จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า การแปรของ (k^h) ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านนี้ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมที่หลากหลาย กล่าวคือ อายุเป็นตัวแปรหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นการแปรของ (k^h) แต่ยังมีปัจจัยทางสังคมอื่น คือด้านอาชีพและระดับการศึกษาของผู้พูดที่ส่งผล

ให้เกิดการแปรในภาษาพวนถิ่นนี้ด้วย ดังนั้น การศึกษาการแปรในภาษาจะต้องดูหลายปัจจัยร่วมกัน ไม่ใช่เพียงแคปัจจัยของผู้พูดแต่ละคนเท่านั้น เพื่อจะที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาตัวแปรด้านสังคมเพียง 2 ตัวแปร คือ รุ่นอายุและวังนลีลาเท่านั้น และไม่ได้ออกแบบการเก็บข้อมูลสำหรับตัวแปรสังคมอื่น ๆ แม้ผลการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ อาจส่งผลต่อการแปรของภาษาได้ แต่ข้อจำกัดด้านการออกแบบการเก็บข้อมูลทำให้ไม่สามารถยืนยันรูปแบบการแปรตามปัจจัยทางสังคมได้อย่างชัดเจนทุกปัจจัย นอกจากนี้ ตัวแปรสังคมบางตัวแปรอาจมีความใกล้เคียงกัน ส่งผลต่อการแปรร่วมกันหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ดังนั้น การศึกษาในอนาคตควรศึกษาตัวแปรทางสังคมหลายตัวแปรร่วมกัน โดยออกแบบการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสะท้อนการแปรในภาษาได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

อีกทั้ง ในงานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์เชิงปริมาณของการแปรเสียงพยัญชนะด้วยการคำนวณจากอัตราส่วนค่าความเข้มเพื่อตีความเป็นค่าความเข้มสัมพันธ์ วิธีการดังกล่าวพิสูจน์ทราบประสิทธิภาพจากการศึกษาในอดีตว่าสามารถแสดงการแปรแบบไล่ระดับจากพยัญชนะกักเป็นพยัญชนะเสียดแทรก (Carrasco et al., 2012; Mazzaro, 2011; Rashid & Khan, 2014; Waltermire, 2010) อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาใช้ศึกษาการแปรเสียงพยัญชนะ (k^h) ในภาษาพวนพบว่า วิธีการดังกล่าวสามารถแสดงการแปรในแง่ระดับของความเสียดแทรกได้ดี แต่ไม่สามารถแสดงสัทลักษณะของพยัญชนะได้อย่างละเอียด เนื่องจากวิธีดังกล่าว วัดค่าความเข้ม ณ 2 จุด คือ จุดความเข้มที่ต่ำที่สุดของ (k^h) และจุดความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระที่ตามมา การวัดค่าเพียง 2 จุดนี้ทำให้ไม่สามารถแสดงคุณสมบัติช่วงย่อยภายในเสียงพยัญชนะกักเสียดแทรก (affricate) ที่ปรากฏเป็นรูปแปรหนึ่งในภาษาไทพวนบ้านฝายมูลด้วย นอกเหนือจากพยัญชนะกักและพยัญชนะเสียดแทรก พยัญชนะกักเสียดแทรกประกอบไปด้วยช่วงกักและช่วงเสียดแทรก ค่าความเข้มของช่วงย่อยต่าง ๆ มีรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษาในอนาคตควรจะพิจารณาการวัดค่าความเข้มมากกว่า 2 จุด เพื่อให้สามารถแสดงรูปแปรได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Akharawatthanakun, P. (2010). Phonological variation in Phuan *Manusya*, 13.2, 50-87.
- Browman, C., & Goldstein, L. (1991). *Gestural structures: Distinctiveness, phonological processes, and historical change*. Paper presented at the Modularity and the motor theory of speech perception: Proceedings of a conference to honor Alvin M. Liberman.
- Browman, C., & Goldstein, L. (1995). Gestural syllable position effects in American English in *Bell- Berti, Raphael, Producing speech contemporary issues*,, 19–33
- Brown, G. (2017). *Listening to spoken English*: Routledge.
- Brown, J. M. (1965). *From Ancient Thai to Modern Dialects* Bangkok: Social Science Association Press.
- Bryan, G., Ian, W., & Donald, D. (2013). *Articulatory Phonetics*. United Kingdom: Wiley-Blackwell
- Carrasco, P., Hualde, J. I., & Simonet, M. (2012). Dialectal differences in Spanish voiced obstruent allophony: Costa Rican versus Iberian Spanish. *Phonetica*, 69(3), 149-179.
- Chamberlain, J. R. (1972). The origin of the Southwestern Tai. *Bulletin des Amis du Laos*, 7-8.
- Chamberlain, J. R. (1975). A new look at the history and classification of the Tai languages. In J.G Harris and J.R. Chamberlain (eds.). *Studies in Tai linguistics in honor of William J. Gedney*, 49-66. Bangkok: Central Institute of English Languages, Office of State University.
- Chambers, J. K. (2002). Patterns of Variation including Change. In *The handbook of language variation and change*, ed. J.K. Chambers, P. Trudgill and N. Schilling-Estes, 349-372.
- Cho, T., & McQueen, J. M. (2005). Prosodic influences on consonant production in Dutch: effects of prosodic boundaries, phrasal accent and lexical stress. *Phonet*, 33, 121-157.
- Chotecheun, S. (1986). *The phonology of Nan with comparison to Phrae*. M.A.

- (Linguistics). Mahidol University.
- Chuang, C.-t., Chang, Y.-c., & Hsieh, F.-f. (2013). Complete and not-so-complete tonal neutralization in Penang Hokkien. *Proc. of ICPLC*, 54-57.
- Dalcher, C. V. (2007). *Statistical methods for quantitative analysis of multiple lenition components*.
- Deshaies-Lafontaine, D. (1974). *A socio-phonetic study of a Québec French community: Trois-Rivières*. UCL (University College London),
- Fant, G. (1960). *Acoustic Theory of Speech Production*. Mouton: The Hague.
- Foulkes, P., Scobbie, J. M., & Watt, D. (2010). Sociophonetics. *The Handbook of Phonetic Sciences, Second Edition*, 703-754.
- Fowler, J. (1986). *The social stratification of (r) in New York City department stores, 24 years after Labov*. NYU term paper.
- Fridland, V. (1999). The southern shift in Memphis, Tennessee. *Language Variation and Change*, 11(3), 267-285.
- Gedney, W. J. (1972). A checklist for determining tones in Tai dialects. *Studies in Linguistics in honor of George L. Trager*, 423-437.
- Hart, M. S. (2010). *Consonant lenition in Danish*. Universitetet i Tromsø,
- Hayward, K. (2000). *Experimental Phonetics. An Introduction* Longman.
- Henning, R., & Allard, J. (2011). *Phonetics: Transcription, Production, Acoustics, and Perception*: Wiley-Blackwell.
- Johnson, K. (2012). *Acoustic and auditory phonetics*: Wiley-Blackwell.
- Keith, J. (2012). *Acoustic and auditory phonetics* (3 ed.): Wiley-Blackwell.
- Khanitthanan, W. (1973). *The influence of Siamese on five Lao dialects*. Ph.D. dissertation, University of Michigan.
- Labov, W. (1963). The social motivation of a sound change. *Word*, 19(3), 273-309.
- Labov, W. (1966). *The Social Stratification of English in New York City*. Washington, D.C.: Center for Applied Linguistics.
- Labov, W. (1991). The three dialects of English. New ways of analyzing sound change, ed. by Penelope Eckert, 1-44. In: New York, NY: Academic Press.
- Labov, W. (2006). A sociolinguistic perspective on sociophonetic research. *Journal of phonetics*, 34(4), 500-515.

- Ladefoged, P. (2003). *A Course in Phonetics* (3 ed.). Blackwell.
- Lawson, E., & Stuart-Smith, J. (1999). *A sociophonetic investigation of the 'Scottish' consonants (/x/and//) in the speech of Glaswegian children*. Paper presented at the Proceedings of the 14th international congress of phonetic sciences, San Francisco. Linguistics Dept., University of California: Berkeley, 2541-2544.
- Li, F. K. (1977). A handbook of comparative Tai. *Oceanic Linguistics Special Publications*(15), 1-389.
- Martin J. Ball, & Joan Rahilly. (1999). *Phonetics: The science of speech*. New York: Oxford university press.
- Martínez Celdrán, E., & Regueira, X. L. (2008). Spirant approximants in Galician. *J. int. phonet, Ass.* 38: 51–68
- Mazzaro, N. (2011). *Experimental approaches to sound variation: A Sociophonetic study of labial and velar fricatives and approximants in Argentine Spanish*. . Doctoral thesis in Philosophy, University of Toronto.
- Milroy, L. (1980). *Language and Social Networks*. Oxford: Blackwell.
- Parrell, B. (2010). Articulation from acoustics: estimating constriction degree from the acoustic signal. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 128, 2289.
- Radu, M. (2014). *Weakening of intervocalic stops in Colombian Spanish*. Paper presented at the the 18th Hispanic Linguistics Symposium, West Lafayette, Indiana.
- Rashid, H. U., & Khan, A. Q. (2014). A Phonemic and Acoustic Analysis of Hindko Fricatives. *Acta Linguistica Asiatica*, 4(3), 71-81.
- Sarawit, M. E. S. (1973). *The Proto-Tai vowel system*. Doctoral dissertation, University of Michigan.
- Shockey, L. (2008). *Sound patterns of spoken English*: John Wiley & Sons.
- Stanford, J. N. (2008). A sociotonic analysis of Sui dialect contact. *Language Variation and Change*, 20(3), 409-450.
- Tanprasert, P. (2003). *A Language Classification of Phuan in Thailand: A Study of the Tone System*. (Doctoral dissertation), Mahidol University,
- Thomas, E. R. (2001). *An acoustic analysis of vowel variation in New World English*. Durham, NC: Duke University Press. .

- Trudgill, P. (1974). *The social differentiation of English in Norwich* (Vol. 1). Cambridge: Cambridge University Press.
- Waltermire, M. (2010). Variants of intervocalic/d/as markers of sociolinguistic identity among Spanish-Portuguese bilinguals. *Spanish in Context*, 7(2), 279-304.
- เพ็ญพร ตันวัฒนานันท์. (2525). การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นกักสิทธิ์ในภาษาถิ่นเชียงใหม่กับตัวแปรทางสังคมบางประการ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- โพธิ์ แชมกล้าเจียก. (2537). *ตำนานไทยพวน*. กรุงเทพฯ: ก.พลพิมพ์พริ้นติ้ง.
- กรรณิการ์ วิมลเกษม. (2549). ภาษาไทยถิ่นเหนือ. พิมพ์ครั้งที่ 2, มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี
- กาญจนา ปัทมดิลก และ บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (ม.ป.ป.). รายงานการวิจัย เรื่องภาษาและวัฒนธรรมของหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. เสนอต่อมูลนิธิ เจมส์ ทอมสัน. ม.ป.ท.
- จรรุวรรณ สุขปิติ. (2532). การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ที่ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ขมมาต อินทจามรรักษ์. (2552). เส้นทางสู่การเป็นภาษาวรรณยุกต์ของภาษามัล-โปร ที่พูดในจังหวัดน่าน. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ชลลดา สังกวาททรัพย์. (2534). การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ฐิติกาญจน์ ใจไมตรี และอุมาภรณ์ สังขมาน. (2559). การศึกษาการแปรคำศัพท์ในภาษาพวนบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 24(45), 245-262.
- ดิศราพร สร้อยญาณะ. (2552). การศึกษาวรรณยุกต์ภาษายองเชียงส่วศาสตร์: การเปรียบเทียบในบริบทคำพูดเดียวกับคำพูดต่อเนื่องและระหว่างสองรุ่นอายุ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ทักษ์ไวย อารมณส์สุข. (2521). การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน. *วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ. (2550). ความหลากหลายทางภาษาในจังหวัดน่าน: ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โครงการย่อยที่ 5 บทประมวลและสังเคราะห์ฐานข้อมูล 902 หมู่บ้าน

- (99 ตำบล). รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ. (2554). เสียงภาษาไทย: การศึกษาทางกลศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นักศึกษาปริญญาโท รุ่นปีการศึกษา 2542 ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2544). ลักษณะภาษาพวนที่บ้านหาดเสี้ยว ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. ภาษาและภาษาศาสตร์, 20(1), 24-57.
- นิรมล บุญซ้อน. (2540). การศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บังอร ปิยะพันธุ์. (2541). ลาวในกรุงรัตนโกสินทร์ (*The Lao in Early Bangkok*). กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ประสาน ชัยมิ่ง. (ม.ป.ป.). ประวัติศาสตร์ลาวพวน: มุลนิธิไทยพวน. (ม.ป.ท.).
- ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง. (2536). การแปรของเสียง (*h*) ในภาษาถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. (2546). การเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์: กรณีศึกษาภาษากลุ่มลาว. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. (2555). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางศัพท์ และเสียงในภาษาไทยถิ่นที่พูดในจังหวัดน่าน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2560). จำนวนประชากรแยกอายุ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. Retrieved from http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php
- ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2561). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน. Retrieved from <http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?statType=1&year=58&rcode=55>
- รังสิตา สุวรรณมุสิก. (2547). การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในผู้พูดสามระดับอายุ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รัชณี เสนีย์ศรีสันต์. (2526). การศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงในภาษาลาวพวน มาบปลาเค้าของผู้พูดภาษาที่มีอายุต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา

ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชณี ศรีสุวรรณ. (2536). ลักษณะภาษาไทยพวนที่จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรวิทย์ เลียงถนอม. (2532). พจนานุกรมภาษาไทยพวน: มุลนิธิไทยพวน. (ม.ป.ท.).

วันทนีย์ พันทชาติ. (2526). ภาษาถิ่นย่อยคำเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน. (2014). กลุ่มชาติพันธุ์ในเมืองน่าน. Retrieved 21 กุมภาพันธ์ 2560 https://www.m-culture.go.th/nan/ewt_news.php?nid=240&filename=index

วิไลลักษณ์ เดชะ. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทย 6 ภาษาที่พูดในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์. (2558). การแปรเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว. (2559). การแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวน อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี. วารสารบัณฑิตศึกษามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (5), 122-137.

ศุจิณัฐ จิตวิริยนนท์. (2558). วรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวและอิทธิพลของวรรณยุกต์ที่มีต่อกันในคำพูดต่อเนื่องภาษาปะโอ. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายัณ สวมทอง. (2544). คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นของคนสามระดับอายุ ในตำบลควนธานี อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สำนักงานแรงงานจังหวัดน่าน. (2552). แผนที่จังหวัดน่าน. Retrieved from <http://nan.mol.go.th/node/69>

สำนักงานจังหวัดน่าน. (ม.ป.ป.-a). ที่ตั้งอาณาเขต. Retrieved from http://www.nan.go.th/webjo/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=22

สำนักงานจังหวัดน่าน. (ม.ป.ป.-b). น่าน Guidebook. Retrieved from http://www.nan.go.th/webjo/attachments/091_Nan101.pdf

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 (พิษณุโลก). (2556). จังหวัดน่าน. Retrieved from http://www.reo3.go.th/newversion//index.php?option=com_content&task=view&id=374&Itemid=135

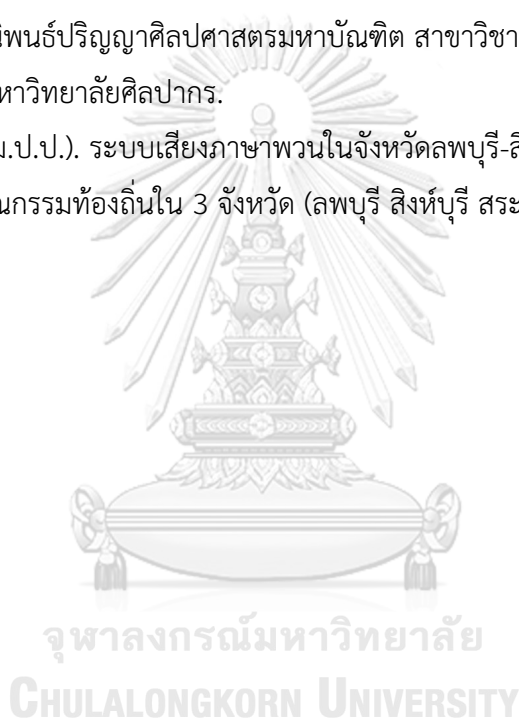
สุวรรณรัตน์ ราชรักษ์. (2556). การแปรของสระสูงยาว (*i; i; u:*) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามตัวแปรอายุ เพศ และวัจนลีลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และกันทิมา วัฒนะประเสริฐ (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัยวรรณ ตันหยง. (2526). วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาลาวพวน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุทัยวรรณ ตันหยง. (ม.ป.ป.). ระบบเสียงภาษาพวนในจังหวัดลพบุรี-สิงห์บุรี. โครงการศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมท้องถิ่นใน 3 จังหวัด (ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี) วิทยาลัยครูเทพสตรี.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	น.ส.ศุภพัทธ์ร์ณ์ คุณธนะ
วัน เดือน ปี เกิด	30 สิงหาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับสอง) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ในปีการศึกษา 2555 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558
ที่อยู่ปัจจุบัน	98 หมู่ 8 ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	การแปรทางกลศาสตร์ของเสียง (kh) ในภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน